

2. udgave 2022

**Bibelteksten er fra den autoriserede oversættelse, ©
Det Danske Bibelselskab 1992.**

Indhold

Forord	S. i
1 Mosebog	S. 1
2 Mosebog	S. 8
3 Mosebog	S. 12
4 Mosebog	S. 17
5 Mosebog	S. 25
Josvas bog	S. 29
Dommerbogen	S. 34
Ruths Bog	S. 36
1 Samuelsbog	S. 45
2 Samuelsbog	S. 47
1 Kongebog	S. 53
2 Kongebog	S. 55
1 Krønikebog	S. 97
2 Krønikebog	S. 99
Ezras Bog	S. 90
Nehemias' Bog	S. 91
Esters Bog	S. 94
Jobs Bog	S. 106
Salmernes Bog	S. 3
Ordsprogenes Bog	S. 110
Prædikerens Bog	S. 109
Højsangen	S. 112
Esajas' Bog	S. 62
Jeremias' Bog	S. 70
Klagesangene	S. 76
Ezekiels Bog	S. 84
Daniels Bog	S. 88
Hoseas' Bog	S. 60
Joels Bog	S. 77
Amos' Bog	S. 59
Obadias' Bog	S. 69
Jonas' Bog	S. 58
Mikas Bog	S. 68
Nahums Bog	S. 77
Habakkuks Bog	S. 69
Sefanias' Bog	S. 78
Haggajs Bog	S. 89
Zakarias' Bog	S. 92
Malakias' Bog	S. 102

Matthæusevangeliet	S. 102
Markusevangeliet	S. 5
Lukasevangeliet	S. 37
Johannesevangeliet	S. 78
Apostlenes Gerninger	S. 41
Romberbrevet	S. 15
1 Korintherbrev	S. 22
2 Korintherbrev	S. 31
Galaterbrevet	S. 75
Efeserbrevet	S. 52
Filipperbrevet	S. 57
Kolossenserbrevet	S. 61
1 Thessalonikerbrev	S. 21
2 Thessalonikerbrev	S. 22
1 Timotheusbrev	S. 95
2 Timotheusbrev	S. 97
Titusbrevet	S. 95
Filemonbrevet	S. 62
Hebræerbrevet	S. 32
Jakobs brev	S. 25
1 Petersbrev	S. 50
2 Petersbrev	S. 51
1 Johannesbrev	S. 82
2 Johannesbrev	S. 83
3 Johannesbrev	S. 83
Judas' brev	S. 51
Johannes' Åbenbaring	S. 113
Læseplan	S. 116

Forord

Velkommen til læsning af verdens bedste bog, Bibelen.

Bibelen er den mest solgte og læste bog – uden sammenligning i øvrigt. Mange danskere har måske en Bibel stående på hylden uden at have læst ret meget i den. Jeg brænder for, at flere læser i Bibelen og herigennem lærer Jesus Kristus at kende til tro, liv og glæde. Det er også formålet med denne lille bog.

Bogen består af tekstintroduktioner fra en gennemlæsning af Bibelen i perioden 1. februar 2021-31. januar 2022. Konceptet var sådan, at jeg hver dag sendte en sms til hver deltager i projektet (82 pers.) med angivelse af dagens læsning, som svarer til hver dag i bogen. Bibellæseplanen (se sidst i bogen) har jeg udviklet og brugt mange gange selv. Man læser skiftevis fra Det gamle Testamente og Det nye Testamente. Hver søndag læses salmer fra Salmernes Bog.

Bogen kan bruges til ”Bibelmarathon” hele vejen gennem Bibelen eller som støtte til læsning af enkelte bøger i Bibelen. Dybere tekstarbejde er der ikke mulighed for i denne korte form. Så anbefaler jeg hellere enkeltkommentarer eller kommentarserier.

Jeg vil gerne rette en stor tak til alle deltagere i projektet og for kommentarer og opmuntringer undervejs – og en særlig tak til Jacob Højgaard Jensen for frivilligt at redigere og trykke bogen.

Læs dig glad!

Steen Frøjk Søvnald
Sognepræst i Grindsted og Nollund / Urup

”Ikke os, Herre, ikke os, men dit navn skal du give ære”
(Sl 115,1)

Det er muligt at lytte til min indtaling af Bibelen (med jysk tonefald) med nedenstående QR-kode

1 Mosebog

1 Mos er Bibelens første bog og handler om begyndelsen. Mange historier er kendte (Noabs ark, Kain og Abel, Josefs kappe, Adam og Eva osv.).

Dette billede viser en stor stjerne (symbol for Israel), adskilt fra de andre for at vise, hvordan Gud udvalgte Abraham til at starte en helt ny og unik nation. De andre stjerner antal er selvfølgelig tolv, ligesom de tolv stammer og Israels tolv sønner.

Dag 1 - 1 Mos 1-3

Velkommen til første dag. Vi bladrer om på 1 Mos 1. I dag om skabelse og syndefald. Bibelen har to skabelsesberetninger (1,1-2,4a og 2,4b-25), som komplementerer hinanden. Den første har det globale perspektiv - hele verdens skabelse på 6 dage, og mennesket, mand og kvinde, som kronen på værket. Den anden har det lokale perspektiv - Edens Have, Adam og Eva. Syndefaldet har haft katastrofale konsekvenser for hele menneskeheden siden da, men netop her hører vi også evangeliet første gang ("proto-evangeliet") i 3,15b.

Dag 2 - 1 Mos 4-5

Uden for haven begyndte livets barske realitet. Ud af fire mennesker på jorden måtte én lade livet. Det blev "den retfærdige Abel" - som et varsel om, at retfærdigheden ville få trange kår i syndens virkelighed - dog med mulighed for frihed (4,7). Abel nævnes også i Ny Testamente, jf. Matt 23,35:

"For over jer må alt det retfærdige blod komme, der er udgydt på jorden, lige fra den retfærdige Abels blod..."

og Hebr 11,4:

"I tro frembar Abel Gud et rigere offer end Kain, og derved blev det bevidnet, at han var retfærdig; det vidnesbyrd gav Gud ham for hans offergaver, og i kraft af troen taler han endnu, skønt han er død".

Slægtstavler kan synes lange, men minder os om, at Bibelen er historie. Læg mærke til Enoks særprægede endeligt (5,24).

Dag 3 - 1 Mos 6-9

Syndfloden. Menneskenes synd tog til, og "guds-sønnerne" (et udtryk for aristokratiske og magtsyge mænd) misbrugte magten.

Gud fortrød (et udtryk, der kan oversættes: Menneskets synd fyldte Guds hjerte med smerte), at han havde skabt dem, så Gud måtte reagere ved at udslette alt levende - og enhver regnbue minder os nu om Guds nåde-pagt, at Gud aldrig gentager det, så længe verden består. Et interessant træk ved GT (Gammel Testamente) er, at både personer, hændelser og samfundsinstitutioner peger frem mod NT (Ny Testamente). Syndfloden bruges således i NT som et billede på den endelige dom (Luk 17,26ff) - og Noas ark som et billede på dåben (1 Pet 3,20-21).

Dag 4 - 1 Mos 10-15

1 Mos 1-11 kaldes urhistorien, og den slutter med endnu en historie om menneskets synd. I stedet for at opfylde jorden, som Gud havde sagt (1,28), samlede menneskene sig for at skabe sig et navn, *for at vi ikke skal blive spredt ud over hele jorden*. Derfor skete ”den omvendte pinsedag”, hvor verdens sprog skabtes og Gud forvirrede sproget. I 1 Mos 12 begynder Gud forfra med ”patriarkhistorien” om Abraham, Isak og Jakob. Helt centralt er løftet fra Gud, som peger frem mod Kristus. Læs 1 Mos 12,3 nøje.

Dag 5 - 1 Mos 16-19

1 Mos 16 er historien om menneskets egen indsats. Abram handlede ud fra hvad han så, og ud fra fornuftens synsvinkel - og allerede for Hagar og Ismael fik den tilgang dybe konsekvenser, og det samme ser vi utallige andre gange i Bibelen og historien (Ismael regnes for stamfader til muslimerne og Isak til det jødiske folk). Kap. 17 er Guds pagt - Guds indsats (læg mærke til brugen af ”jeg”)! Paulus tager spørgsmålet om troen og omskærelsen op i Rom 4,9-12. Kap. 18 og 19 står i kontrast med hinanden - Guds store løfte og menneskets dybe synd.

Dag 6 - 1 Mos 20-24

Næste generation i patriarkhistorien: Isak. Paulus uddrager en lære om loven og evangeliet fra Ismael- / Isakberetningen i Gal 4,21-5,1. Den hårrejsende beretning om Abrahams ofring af Isak er ladet med kristologi (=Jesus-betydning): Gud skånedes IKKE Jesus, som han skånedes Isak (jf. Hebr 11,17-19; Rom 8,32). Efter Saras død følger en bevægende historie om fundet af Isaks kone, Rebekka. ”Isak elskede hende og kom over sin mors død”.

Salmernes bog

Salmernes Bog er israelitternes sangbog, og mange af salmerne var musikstykker, arrangeret for korledere og musikere. Gennem salmerne ser vi Guds folk lige ind i hjertet i troskampe og forskellige livssituationer og sindstilstande.

Dag 7 - Sl 1-3

Salmernes Bog er en guldgrube, så glød dig til at læse salmer hver søndag! Martin Luther skrev: "Vil du se den hellige kristne kirke levende afmalet både i form og farve, samlet i ét lille billede, så slå op i Salmernes Bog. Her har du et fint, rent og klart spejl, som kan vise dig, hvad kristenheden er. Ja, du vil også finde dig selv i den." De tre første salmer slår vigtige temaer an: Guds ord (Sl 1 og træet ved bækken som et billede på den, der "har sin glæde ved Herrens lov", dvs. Guds ord), Kristus (Sl 2 om Herren, der har indsat sin søn på tronen) og trøst (Sl 3 om Davids tilflugt til Gud i ekstrem modgang).

Dag 8 - 1 Mos 25-27

Rebekka og Isak havde fertilitetsproblemer, og de havde været gift i 20 år, inden de omsider fik tvillinger (jf. 25,20-26). De to tvillinger, Esau og Jakob, blev til to forskellige folk, lovens og løftets folk (jf. Rom 9,10-18). Kap. 26 og 27 rummer eksempler på konflikter, snyd og bedrag. Heller ikke dengang var Guds folk perfekte - men Guds løfte forkyndes alligevel gennem folket (26,3-5). Teologen Kenneth Bailey har sammenlignet Esau- og Jakobhistorien med lignelsen om de fortabte sønner (Luk 15,11-32). Se, om du kan finde paralleller her.

Dag 9 - 1 Mos 28-32

Nu er den tredje patriark, Jakob, i fokus. Laban var virkelig en "laban" og ødelagde Jakobs og sine døtres kærlighedsliv. Lea og Rakel levede hele livet i et intenst misundelsesforhold, som ses både i fortællingen og måske tydeligst i Leas hjerteskerende navngivning af sine sønner (29,31-35), men også i Jakobs promiskuøse forhold med medhustruerne Zilpa og Bilha. Familieidyllen går for alvor fløjten, da Jakob flygtede med al sin ejendom. Gud vel-

signede alligevel Jakob og bekræftede ham flere gange i sin omsorg for ham (28,10-15; 31,3.12-13; 32,23-30), så hele historien bliver også et stærkt vidnesbyrd om Guds uransagelige veje midt i menneskers synd.

Dag 10 - 1 Mos 33-36

Efter mange års adskillelse mødtes brødrene Jakob og Esau igen. Der var forsoning, men ikke fuldkomment. 33,16-17 antyder, at brødrene muligvis aldrig så hinanden igen, da Esau tager til Se'ir og Jakob til Sukkot. Skændselsdåden i kap. 34 problematiserede indgangen i landet, men Jakob fik i kap. 35 endnu en bekræftelse fra Gud (35,11-12) på, at han var den velsignede, og at Gud ville give ham landet. Jakobs yndlingshustru, Raket, døde i barselsengen under fødslen af Benjamin, den 12. og sidste søn, hvorved tallet på stammerne blev fuldstændigt (jf. de 12 disciple og se Åb 7,5-8).

Dag 11 - 1 Mos 37-41

Josef-historien er bevægende og udstiller på én gang menneskets grænseløse syndighed og Guds vidunderlige nåde. Josef husker vi nok som et offer for brødrenes og andres ondskab, men han var også selv med til at skabe misundelsen (37,2.5.9). Tamar er en af de mange kvinder, som let overses, men som gennem lidelse blev stammomder til Kristus (Matt 1,3). Gud gik med Josef igennem seksuelle fristelser (kap. 39) og fængsling (kap. 40) og gav ham både en fremtrædende stilling og børn. Børnenes navne viser, at børnebørnene har været et lyspunkt i mørket (40,50-52).

Dag 12 - 1 Mos 42-45

Josefs tålmodighed med og kærlighed til sine brødrene er aldeles gribende, og historien er fortalt meget levende. Josef bliver et stærkt forbillede for os i mødet med modgang, og desuden et billede på Kristus, fx med ordene: "Gud har sendt mig i forvejen til livets opretholdelse". "Gud vendte det onde til det gode" giver udtryk for Josefs forståelse af hele forløbet og sin stærke tillid til Gud. Læg mærke til Juda (stamfader til Kristus), der i kap. 44,18ff tilbyder sig som "Kristus" / barmhjertig samaritaner for den yngste søn, Benjamin.

Dag 13 - 1 Mos 46-50

Her begyndte israelitternes 430 års historie i Egypten (jf. 2 Mos 12,40-41). Jakob MÅTTE møde sin søn, inden han døde - og det lykkedes. Endda sine børnebørn så han. I kap. 49 velsignede Jakob sine 12 sønner. Læg igen mærke til Juda, som bar sceptret

og staven - indtil ”herskeren” (Messias) kommer. Du er også blevet velsignet, for nu har du læst den første bog i Bibelen - tillykke med det!

Dag 14 - Sl 4-6

I disse 3 Davidssalmer får vi et enestående indblik i Davids bønsliv. David var presset af modgang og gik til Gud med fuld tillid til, at han kan hjælpe. Sl 6 er den første af ”de 7 bodssalmer” (én til hver ugedag i fasten), hvor David bekender sine synder.

Markusevangeliet

Markusevangeliet er en kortfattet, intens fortælling om Jesus, menneskets tjener og Guds søn. Ordet ”straks” går igen og peber fortællingen op.

Dag 15 - Mark 1-2

Velkommen til Markusevangeliet, der begynder med Jesus som 30-årig i Judæas ørken. Det er det korteste og efter manges opfattelse ældste evangelium af de fire. 1,14-15 kan man kalde ”Jesu programmerklæring”, som skød hele hans tjeneste på jorden - og nu i Himlen - i gang. Han har ikke ændret på sit kald, ”Følg mig”, siden dengang (jf. 1,16-20). Resten af kap. 1 er ”Jesu første arbejdsdag”, som var hektisk - og krævede tidlig bøn (ligesom du er i gang med nu). I kap. 2 sprængte Jesus ALLE grænser for opførsel, kultur og teologi - til forargelse for de retfærdige, men med uendeligt godt budskab til syndere.

Dag 16 - Mark 3-5,20

Nogle tror, at Guds rige kom fikst og færdigt med Jesus fra begyndelsen af - men Guds rige var og er en proces. I kap. 1 kaldte Jesus fire disciple, og først nu samlede han de 12, som skulle være apostle. Læg mærke til rækkefølgen (3,13-15): 1. Være sammen med Jesus. 2. Udsendt for at prædike og helbrede. Kap. 4 er grundlignelsen om Guds ord (den første lignelse i alle de tre første evangelier), og efter to lignelser mere gik turen til hedningeland.

Som en anden dæmon rejste stormen sig, og Jesus stillede stormen både på søen og i den besatte mands liv.

Dag 17 - Mark 5,21-6

”Hjemme” i Israel igen havde rygtet om Jesus bredt sig, og skaren samlede sig om ham. Jesus reagerede på ”de hjælpeløses tro” - i kap. 5 Jairus’ datter og kvinden med blødninger. Samtidig holdt Jesus sin identitet skjult, da tiden endnu ikke var inde og samtiden var fyldt med falske Messias-forventninger (også i hjembyen Nazaret (6,1-6)). Johannes Døberen måtte lade livet for sin uforbeholdne kritik af kong Herodes’ udenomsægteskabelige forhold til Herodias, og samtidig fortsatte Jesus sin gerning med bespisningsunderet og vandringen på søen. Læg mærke til, at selv Jesus havde brug for bøn (5,31.46) - hvor meget mere har vi så ikke!

Dag 18 - Mark 7-8,26

Hvor kommer det rene og urene fra? Måske er vi i vores madorienterede tid gået tilbage til en farisæistisk forståelse (7,18-19), men se Jesu radikale tale om syndens ophav i vores hjerte (7,21-23) og lad os spejle os i den. Jesus helbredte fortsat i hedningeland (7,24-30) og i Israel (7,31-37), og igen gik tiden hos Jesus hurtigt, så de manglede mad. Ved første bespisningsunder i Israel (kap. 6) var der 5.000 mænd og 12 kurve til overs, og her i hedningeland var der 4.000 og 7 kurve til overs. Måske handler det om, at der i Jesus er brød nok til hele Israel (12 stammer) og til alle folkeslag (7-tallet).

Dag 19 - Mark 8,27-10

Den lange rejse til Cæsarea Filippi, Hermonbjerget (9,1-8), tilbage til Kapernaum og videre mod Jerusalem kan kaldes én lang uddannelsesrejse for disciplene, hvor Jesus forsøgte at åbne deres øjne for, hvem han var og hvad han skulle. Tre gange (kap. 8,9 og 10 omkring v. 30) forudsagde Jesus sin lidelse, død og opstandelse, og de så Jesus forklaret på bjerget. Desuden underviste han om efterfølgelse, skilsmisse og rigdom. Samtidig talte han om sandt discipelskab og fremhævede børnene (10,13-16) og tjenerrollen (10,41-45), som han selv valgte. Disciplenes øjne åbnedes meget langsomt (jf. 8,17-18), hvorimod den blinde Bartimæus’ øjne åbnedes på stedet - blot med råbet: "Davids søn, forbarm dig over mig"!

Dag 20 - Mark 11-12

Markus vier omkring 1/3 af sit skrift til den sidste uge i Jesu liv. Situationen spidsede til, og vi kender allerede disciplenes tanker

fra 10,32. Jesus står foran den afgørende påskeuge. Allerede indtoget i Jerusalem havde messianske implikationer som en opfyldelse af profetierne (Zak 9,9; Sl 118,25-26), og diskussionerne med farisæerne gik på hans identitet. Mange var forvirrede og spurgte Jesus, men han holdt kortene tæt ind til kroppen indtil det afgørende tidspunkt (14,62). Både tempelrensningen og lignelsen om de onde vinbønder er domstale, som ramte den (og vor) tids religiøsitet som en hammer. Samtidig udfordrede Jesus alle og sagde: "Tro på Gud" (11,23).

Dag 21 - Sl 7-9

I dag læser vi tre salmer af kong David. I Sl 7 veksler David mellem tillid til Gud og klage. Overvej, om vi har en tendens til at blande det hele sammen og så ikke få "udøst vort hjerte" for nogen af delene. Sl 8 er en tak for Guds skaberværk og mennesket som kronen på værket. Salmen tolkes kristologisk (= overføres på Kristus) i Hebr 2,6-8 og 1 Kor 15,27. Sl 9 handler om Guds styrke og menneskers svaghed. Vi kan bede v. 21 for os selv: "Herre, indgyd folkene (os) frygt, så de forstår, at de kun er mennesker".

Dag 22 - Mark 13-14

Midt i den hektiske påskeuge gav disciplenes beundring af templets storhed Jesus mulighed for at fortælle om de sidste tider. Han forberedte sine disciple på trængselstider. Der skulle komme falske profeter, modgang og naturkatastrofer - men de skulle også få givet ord, styrke og tegn til at vente med længsel og forventning. Alle tegn har indtruffet forlængst, og nu (for)venter vi Herren Jesus når som helst. I kap. 14 mærker vi Jesu omsorg (salvningen, nadveren, Getsemane) for sine disciple, som endnu ikke forstår hans gerning, men prøver så vidt muligt at holde deres løfter (14,31). Til sidst faldt også Peter, og hvad der skete, når du bladrer om til kap. 15 og frem, handler alene om Jesu gerning for os.

Dag 23 - Mark 15-16

Jesus var helt alene - alle disciplene havde svigtet ham, og til sidst så kun nogle kvinder (bl.a. hans egen mor - 15,40-41) til på afstand. Det var fredag morgen, og retssagen mod Jesus havde stået på i løbet af natten. Ligesom for det jødiske råd (14,62) afslørede Jesus sin identitet som Kristus og jødernes konge. Nu kunne det blive klart for alle, at Messias ikke skulle herske, men kom for at lide og dø. Jesu menneskelighed skinner igennem i det sidst råb på korset, som Markus har refereret (jf. dog Luk 23,46 og Joh 19,30). Ikke nok med, at alle mennesker havde forladt Jesus, nu gjorde Gud det også - treenigheden sprænges, og Jesus dør alene.

"Ham, der ikke kendte til synd, har han gjort til synd for os, for at vi kunne blive Guds retfærdighed i ham", 2 Kor 5,21. Opstandelsen i kap. 16 har væltet disciplenes verden. Det ses bl.a. af v. 8, som formentlig er Markus' afslutning på evangeliet (og v. 9-16 en senere tilføjelse). Kristus er opstået - og du har læst det første og ældste af de fire evangelier. Tillykke med begge dele!

2 Mosebog

2 Mosebog fortæller historien om Guds udfrielse af Israels folk fra slaveriet i Egypten. Gud ledte folket til Sinajs bjerg og stiftede pakt med dem. 2 Mosebog har Egyptens 10 plager med, og desuden den første påske, vandringen gennem Det røde Hav, de 10 bud og Åbenbaringsteltets indretning.

Bogen følger historien fra udvandringen fra Egypten til ankomsten på Sinaj, hvor Gud skrev loven på to stentavler.

Dag 24 - 2 Mos 1-4

2 Mos hedder på latin "Exodus", som ordret betyder "vej ud". Vi skal følge en underfuld historie, som har formet det jødiske folks identitet lige siden og samtidig har mægtige implikationer for vores kristne tro. Exodus er Guds løsning for det folk, som er presset op mod havet / muren / synden / døden. Gud har "set", "hørt", "lagt mig på sinde" (3,7). Vi følger her i fire kapitler Moses' liv fra fødsel og opvækst i Egypten over flugt ud i ørkenen i 40 år, indtil han til sidst som 80-årig rejste tilbage til Egypten med et klart budskab fra "JEG ER" (jf. Jesu "jeg er-ord", som vi skal møde senere i Johannesevangeliet). Moses var på ingen måde perfekt, hvilket måske ses klarest i 4,24-26, hvor Sippora hjalp Moses til at rette op på et alvorligt svigt i gudsforholdet, nemlig den manglende omskærelse. Glæd dig til 2 Mos - et sandt drama begynder..

Dag 25 - 2 Mos 5-8

At træde frem foran selveste Faraos har ikke overraskende fyldt Moses med frygt - men gradvist, med Guds indgriben, voksede hans mod. Det kan minde os om, at Gud bruger svage og syndige mennesker i sin tjeneste - han har (med undtagelse af Jesus) faktisk aldrig brugt andre. Gud virkede med "stærk hånd" (3,19;

6,1), så Farao - og senere vi - indser, hvor tåbeligt og umuligt det er at gå op imod Guds vilje og frelsesplan. At gøre det havde konkrete konsekvenser for Farao - og evige konsekvenser for os. Gud gav løfter til Moses i hobetal - om at tage folket til sig og føre dem til det lovede land.

Dag 26 - 2 Mos 9-12

Plagerne fortsatte med tiltagende styrke. Faraos forhærdelse kom både fra ham selv og Gud - og forhærdelsestanken tager Paulus op i Rom 9,14-18. 2 Mos 9,16-17 og 10,1-2 er central for forståelsen af Guds handling. Den sidste plage forberedtes af Gud og skulle blive til evigt minde for israelitterne - og os. Med blodet på dørstolperne ville folket blive skånet, forbigået. Ordet "Pesach" (påske) betyder "forbigang" og kan forstås både om englens forbigang den nat og Kristi offer på korset (jf. 1 Kor 5,7; Åb 5,12). En af betegnelserne på Jesus er netop "Lammet". Kap. 12 er EXODUS - udgang af Egypten efter 430 års ophold. Bemærk 12,46, som opfyldes på korset (Joh 19,36).

Dag 27 - 2 Mos 13-15,21

Overvej, om drabet på de førstefødte i Egypten modsvarer af Jesu korsfæstelse og død - og overgangen over Det røde Hav af Jesu opstandelse?! Det kan ikke beskrives, hvor meget vi kan lære om Gud gennem ørkenvandringen, især hvis man selv kender til at gå gennem svære ting, kan forestille sig israelitternes frustrationer og er åben for Guds ledelse. Nogle af de kommende kapitler er lange og omstændelige (kan opleves som en "ørkenvandring"), men tag en bid ad gangen, så går det. Dagens læsning er den korte vej fra Egypten til Det røde Hav og den underfulde overgang over havet. Evangeliet skinner tydeligt igennem, særligt 13,21-22 ; 14,13 og den store lovsang i kap. 15. Paulus forklarer i 1 Kor 10,1-4 (ja, helt til v. 13), at folket i ørkenen stod over for Kristus selv.

Dag 28 - Sl 10-12

Alle tre salmer til i dag er "klagesalmer". Salmisten stod i modgang over for fjender, som håned ham og forfulgte ham. Vi kan formentlig genkende os i mange formuleringer, om ikke andet i forhold til vores sjælefyende Djævelen, som hvisker løgne i ørerne på os, fx "Gud er ikke til" (10,4). Spørgsmålet er: "Når grundvoldene vakler, hvad gør da den retfærdige?" (11,4). Hun / han klager sin nød til Gud og tager sin tilflugt til ham (11,1). Martin Luther har lært os, at "Herren" er Jesus. Læs salmerne med det fortegn, og de stråler nu med endnu større herlighed.

Dag 29 - 2 Mos 15,22-18

Nu begyndte vandringen sydpå mod Sinaj, som tog 2-3 måneder (resten af vandringen tog 40 år!). Gennemgående temaer er israeliternes utilfredshed (15,24 ; 16,2 ; 17,2) og vantro (16,20.27) - og på den anden side Guds prøvelse (15,25b-26) og ledelse (17,11-12.16). Mon ikke det er genkendelige temaer fra vores liv?! I Kap. 18 mødte Moses igen sin kone, som tidligere havde reddet ham fra livet (2 Mos 4,24-25), og sin svigerfar, som hjalp ham mod stress til at organisere rettergang. Moses skulle selv være "Højesteret" og lade andre om mindre sager.

Dag 30 - 2 Mos 19-22

Sinajs bjerg er lovens og pagtens sted - begreber, som har betydning i al form for religion og livsanskuelse, også for jødisk / kristen tro. Modsat al anden religion er udgangspunktet evangeliet: "I har selv set, hvordan jeg bar jer på ørnevinger og bragte jer herhen til mig" (19,4) og "Jeg er Herren din Gud, som førte dig ud af Egypten, af trælle-huset" (20,1). Gud ville holde folket fast hos ham, så de forblev hans ejendom, 19,5-6. Guds lov er redskab til det, da den påviser synden (jf. folkets reaktion i 20,19) og gang på gang driver dem (og os) tilbage til Gud / Kristus. Paulus udlægger denne tanke på genial vis i Gal 3,19-24. Samtidig ligger Guds lov til grund for samfundet (også vores) med proportionalitet mellem forbrydelse og straf, også kaldet "jus tallionis" (21,23-25 - se Jesus udfordre denne regel i discipelflokken i Matt 5,38-42).

Dag 31 - 2 Mos 23-26

Samfundsreglerne glider i kap. 23 mere og mere over i troens verden med vigtigheden af ikke at falde for afguderne, men i stedet "dyrke Herren jeres Gud". Kap. 24 er et højdepunkt på Sinaj, hvor Moses, Aron, Arons to sønner (som vi møder senere) og 70 ældste "så Israels Gud". De "spiste og drak", og i 24,8 udtalte Moses dele af nadver-ritualet, som vi bruger den dag i dag. På bjerget så de intet mindre end (skyggen af) Kristi forsoning og Langfredag (jf. Hebr 8,5), og i de kommende kapitler vil vi se, hvordan Gud ønsker, forsoningen skulle foretages, "sådan som du fik det at se på bjerget". I 26,33 omtales forhængen, som formentlig har været en håndsbredde tykt, og som flænges fra øverst til nederst Langfredag, da Kristus døde.

Dag 32 - 2 Mos 27-30

Det er højdramatisk omkring fremstillingen af helligdommen og præstedragten. Alt skal gøres nøjagtigt efter Guds vilje - og israel-

itterne undrede sig måske over, at Gud var så minutøs omkring det, men de gjorde det, fordi de ville undgå Guds vrede og ønskede Guds nærhed (29,45-46) og tilgivelse. For os kastes det fulde lys over disse kapitler først gennem Kristus, der minutøst opfyldte Guds lov og for vores skyld underlagde sig Guds vilje, da han bad i Getsemane have: "Ske ikke min vilje, men din".

Dag 33 - 2 Mos 31-34

Nu har vi hørt alle planerne for bygningen af helligdommen i ørkenen, og nu skulle enterprisen udføres. Det bliver Besal'el, som vi skal høre meget til i de kommende kapitler. En krise opstod, da Moses blev på bjerget i fyrrer døgner, og folket blev utålmodige. Det kan synes ufatteligt, at de så hurtigt skaffede sig en afgud, efter at have oplevet Guds udfrielse fra Egypten og pagt slutningen på Sinaj. Det fik også konsekvenser for folket (32,28). Vi kan synes, de var meget frafaldne, men så skal vi blot tænke på, hvor kort der er fra tro til tvivl og vantro hos os selv. Guds løfte om straf for frafaldet (22,34b) opfyldtes i Kristus (jf. 1 Pet 2,21ff). Fra faldet blev anledning til, at Gud styrkede Moses i sit kald (32,10 ; 33,11 ; 34,6.10), og fornyede pagten med folket. Paulus udlægger 34,29-35 i nogle lidt vanskelige vers i 2 Kor 3,12-13, som vi kommer tilbage til.

Dag 34 - 2 Mos 35-38

Hele dagens læsning handler om udførelsen af arbejdet med telt-helligdommen, og meget er en gentagelse af det foregående. En lille sjov detalje er, at Moses fandt en smart måde at komme af med kvindernes spejle på (28,8). Læg også mærke til overfloden I indsamlingen til arbejdet - det er vist første og sidste gang, at man i Guds rige har måttet bede folk om at holde igen. Regnskabet for helligdommen gøres i Bibelen 2020 op i nutidige størrelser: 3.000 kg sølv, 2.500 kilo bronze og 1.000 kilo guld gik der til byggeriet - foruden træ og stof. Og denne helligdom skulle de altså bære rundt i ørkenen gennem 40 år!

Dag 35 - Sl 13-15

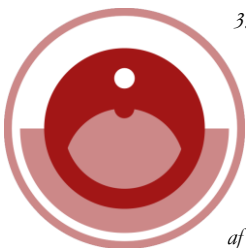
Anfægtelsen, vantroen og retfærdigheden kan stå som overskrifter for de tre Davids-salmer, vi læser i dag. Midt i anfægtelsen spørger vi: Hvor længe skal det vare, Herre? - men det lader sig også gøre at stole på og synge for Herren, fordi han er god. Sl 14 / 53 og Sl 15 / 24 er næsten identiske, og salmerne er formentlig blevet skrevet til forskellige anledninger og tidspunkter. Paulus citerer Sl 14 i Rom 3,10-12, fører det over på alle og siger dermed, at vi alle har vantroen i os. Derfor bliver ønsket i v. 7 så stærkt -

og det peger samtidig tydeligt frem mod Kristus, den retfærdige (Sl 15). Ingen af os kan være gæst i Herrens telt uden at være dækket af Kristi retfærdighed.

Dag 36 - 2 Mos 39-40

Nu var alle forberedelserne gjort og værket skulle stå sin prøve. Lidt som at tage en ny kirke i brug, men på GT's tid var Gud på en mere konkret og håndgribelig måde til stede med sin forbandelse over alt, hvad der går ham imod - og sin velsignelse af det, som bærer hans navn. Læg derfor særlig mærke til 40,33b-38. Ikke mindre end 16 gange i disse to kapitler nævnes, at Moses gjorde, sådan som Herren havde befalet ham.

3 Mosebog

3. Mosebog beskriver Guds love om ofringer, præstelige pligter og andre aspekter af loven. Hovedtemaet i bogen kan opsummeres i 20,26: "I skal være hellige for mig, for jeg, Herren, er hellig, og jeg har skilt jer ud fra folkene, for at I skulle være mine." Hellig betyder "udskilt", og det lidt abstrakte billede viser Israel som blev kaldt af Herren og gjort forskellig fra resten af verden.

Dag 37 - 3 Mos 1-5

2 Mos sluttede med Guds pagt og folkets oprør mod Gud. Moses havde sagt: "Måske kan jeg skaffe soning for jeres synd". Gud havde sagt: "Der kommer en dag, da jeg vil straffe dem for deres synd". Nu er spørgsmålet: Hvordan kommer vi tæt på denne frygtindgydende og hellige Gud? Svaret er: Offeret! I dagens læsning finder vi grundlæggende to typer ofre til brug, når folket sagde "Tak" og "Undskyld" til Gud. 3 Mos har betegnelsen "Leviticus" på latin, efter Jakobs tredje søn Levi, hvis stamme blev præsteslægten i Israel. Bogen består hovedsageligt af love: Offerloven (1-7), Præsteloven (8-10), renhedsloven (11-15), hellighedsloven (17-24) - og slutter med et stærkt kald til at følge Guds vilje (25-26). I midten (kap. 16) bryder "Den store forsoningsdag" ind.

Dag 38 - 3 Mos 6-9

Efter beskrivelserne af ofrene kommer nu lovene om ofrene. Vi synes måske, at Gud går i detaljer, og tænk på, hvordan det som

Guds folk i ørkenen har været at leve med disse regler og konsekvenserne - men husk også, at det var et genstridigt og ulydigt folk, som Gud ville opdrage til at være sine egne. Jeg har tre refleksioner: 1. Gud er en hellig Gud, som vi står til regnskab over for med hele vores liv - det bekræfter også NT. 2. De mange ofre minder os om, hvad vi er fri for i den nye pagt. 3. Tænk, hvor vildt det har været, når Hebr 10,14 om Kristi offer siger: "...ved ÉT ENESTE OFFER har han for altid ført dem, han helliger, til målet"!!! Fra dette tidspunkt (ca. 1440 f.Kr.) og min. til år 687 f.Kr. har det daglige brændoffer blevet bragt, og ilden er holdt brændende. Bemærk 9,24 - Gud fortærer offeret i stedet for folket. Det er selve evangeliet - og hvad der skete på Kristi kors...

Dag 39 - 3 Mos 10-13

Husker du 2 Mos 24, hvor Nadab og Abihu var med Moses og Aron på bjerget og "skuede Gud"? Og hvordan de derefter "gjorde alt, som de så på bjerget", fordi Gud knyttede sin hellighed til ofrene. Arons to sønner tog det ikke så alvorligt, og selv om Gud gerne vil vise sin herlighed på hele folket, må han i mødet med denne synd vise sin hellighed. Bemærk Arons sorgreaktion (10,3b)! Afsnittet rummer mange regler og love, både om præsterne (bemærk deres vigtige opgave at "tage menighedens skyld bort og skaffe dem soning for Herrens ansigt"), dyrenes renhed, barselskvinder og spedalskhed.

Dag 40 - 3 Mos 14-16

Loven om spedalskhed er viet to kapitler i 3 Mos, hvilket vidner om sygdommens alvor. Præstens ord "uren" (13,3) var en dødsdom - og ordet "ren" (13,17) var en livsdom. Mange havde ikke meget til overs for lejren med spedalske - men se Mark 1,40-45: "Jesus ynkedes over ham, rak hånden ud, RØRTE VED HAM..." Kønslig renhed havde betydning, fordi det handlede om slægtens videreførelse - og blodets betydning vender vi tilbage til i morgen. Den store forsoningsdag (kap. 16 - Yom Kippur) fejres stadig af jøder over hele verden (Syrien og Egypten angreb i 1973 Israel netop på den dag). Jesus samlede betydningen af de to syndofferdyr ved ét offer på korset: Bekendelsen af al synd (bukken for Azazel) og soningen for synden (brændofferet). Se Hebr 10,1-10 for NT's forståelse af det.

Dag 41 - 3 Mos 17-20

Flere love (hold ud - snart tager vi en pause fra Mosebøgerne!). Kap. 17-24 kaldes "hellighedsloven" og kommer omkring mange samfundsmæssige og religiøse forhold. "Hellig" kan have en mo-

ralsk / etisk ("fuldkommen") eller en religiøs ("udskilt fra verden, indviet til Gud") betydning, og de to smelter ofte sammen her. Nogle danner grundlag for vores samfund, mens andre er tidsbestemte (fx dødsstraf for synd, fordi Jesus har taget straffen for al synd). Forbuddet mod at spise blod er vigtigt, fordi der ved blodet skaffes soning for synd. Blodet er Guds (17,11) gave til soning. Igen nævnes seksuelle bud og forbud - bemærk, at Skriften ikke taler imod homoseksuel disposition, men alene praksis (18,22; 20,13). Allerede GT har næstekærlighedsbuddet med (19,18).

Dag 42 - Sl 16-18

Tre salmer af David. Jeg har sat overskriften "Tryghed hos Gud" over Sl 16. Nogle mener, at Trosbekendelsens tanke om "kødets opstandelse og det evige liv" ikke findes i GT, men Sl 16 (og flere andre steder) viser, at der ikke er meget kød på den antagelse. Sl 17 handler om at mættes ved Guds (Kristi) retfærdighed, og her finder vi det stærke ord om at være Guds øjsten (5 Mos 32,10; Zak 2,12). Overvej, hvorfor David bruger så stærke ord ("Jeg elsker dig") til Gud i 18,2.

Dag 43 - 3 Mos 21-24

Som forbilleder på Kristus var der særlige krav til præsternes livsførelse og hellighed (jf. Hebr 7,26-28), og offerdyr skulle ligeledes være uden fejl og "lydefri" - et ord, der i NT bruges både om Kristus (Hebr 9,14) og den retfærdighed, han giver os af nåde (Ef 5,27; Fil 2,15). Festkalenderen beskrives i kap. 23. Der er 3 valfartsfester (usyrede brøds fest, kornhøstfesten og frugthøstfesten), hvor man valfartede til Jerusalem, og ikke mindre end 7 fester i alt. Måske synes vi, at regler og love fylder meget, men læg mærke til, at glæde og taknemlighed skulle være det centrale i israelitternes forhold til Gud, jf. 23,40: "I skal glæde jer for Herren jeres Guds ansigt". Til slut (24,10-23) læser vi, at Gud mener, hvad han siger (jf. Mark 3,28-30).

Dag 44 - 3 Mos 25-27

Troen på Gud har altid indlejret (inkarneret) sig og taget form af det samfund, den findes i. Det daværende samfund var patriarkalsk (mandsstyret) og rummede slave- / ejerforhold, som synes urimelige for os. I forhold til gældende praksis i det omgivende samfund var lovene faktisk en beskyttelse for fx kvinder, slaver, fremmede, den fattige, enken og den faderløse. "Løserinstitutionen" (25,25-28.47-54) finder vi i Ruths bog (4), i Jobs bog (19,25-27) og kendes igen i Kristi offer som "forløser", der betaler "løse-

sum" og "løskøber" os. Sabbatsår og jubelår minder os om, at Gud ønsker glæde og fest for sit folk. Enten er vi trælle for Egypten (denne verden) eller trælle for Gud (26,11-13), og Gud må nogle gange tage hårde midler i brug for at lære folket denne vigtige lektie. ... Fat mod - i morgen forlader vi de mange love og springer til NT.

Romerbrevet

Romerbrevet viser os evangeliets kraft: Syndere bliver frelst ufortjent og indviet til tjeneste for Gud. Tandhjulene får os til at tænke på evangeliets logik.

Dag 45 - Rom 1-3,20

Romerbrevet er et ganske særligt skrift i Bibelen og et af Martin Luthers foretrukne. Evangeliet åbnede sig for ham, da han forstod Rom 1,17 ret - nemlig at Guds retfærdighed ikke er en egenskab ved Gud, som troen skal leve op til, men GIVES os som en gave fra Gud ved troen. For at tage imod Guds gave må vi erkende syndens radikalitet, og det handler 1,18-3,20 om. Gud "prøvede" står der i 1,24.26.28, og så kan vi tænke på Faraos forhærdelse, men også konsekvenserne af vores synd (jf. kap. 2-3,20). Konklusionen i 3,19 er klar: "...hver mund skal lukkes og hele verden stå strafskyldig over for Gud". Enhver fordel eller grund til frelse er udelukket på forhånd. Hvordan kommer vi videre? Læs med i morgen...

Dag 46 - Rom 3,21-5

Her har vi evangeliet for fuld udblæsning, og det kan med fordel læses langsomt og flere gange. Det første ord i 3,21 er blevet kaldt "det frelseshistoriske 'men'", og Kristi kærlighed / Guds nåde står på baggrund af gårdsdagens læsning og menneskeheds totale fortabthed enormt stærkt. V. 23-24: "Alle har syndet..., og ufortjent gøres de retfærdige..." I kap. 4 argumenterer Paulus for tros-retfærdigheden helt historisk - Abrahams tro kom før omskærelsen, og dermed er enhver troende Abrahams (og trosretfærdighedens) barn. Konsekvenserne udmales i kap. 5 gennem en sammen-

ligning mellem os og Gud (1-11) og Adam og Kristus (12-19). Tyg gerne drøv på 3,23-25; 4,5; 5,1.10.

Dag 47 - Rom 6-8

Bemærk overskrifterne for disse kapitler i DO: "Frihed fra synden", "frihed fra loven", "frihed fra døden". Den, som har trosretfærdigheden, er virkelig løst fra disse "fordærvmagter", fordi Kristi sejr virker i hende / ham. Dåben åbner døren ind i fællesskabet med Kristus (6,1-11), så synden ikke kan herske, loven ikke fordømme og døden ikke vinde. Kristus sejrer i os (8,37-38), og det foregår som en livslang proces, kaldet "helliggørelse" / "helligelse", som mest af alt handler om, at evangeliet åbner sig mere og mere for os, og fællesskabet med Kristus bliver stærkere. Intet sted i Skriften omtales vores syndighed stærkere end i Rom 7, og herved (og særligt med kap. 8) bliver det klart, at Kristi sejr i os ikke er vores, men hans værk. Til slut en personlig bemærkning: Rom 8,31b er vores bryllupsord.

Dag 48 - Rom 9-11

Nu kommer 3 kapitler som et slags indskud i Paulus' forkyndelse af evangeliet. Det er knudrede vers (læs langsomt) - har du forstået dem til bunds, så har du forstået og gennemskuet Gud (og jeg skal straks sige, at der mangler meget i, at jeg forstår dem...) - men så indholdsmættede, at man kan tygge på dem hele livet. Temaet er (og læs kapitlerne med disse spørgsmål for øje): Har Guds ord slået fejl? Hvorfor har Guds ord ikke større gennemslagskraft? Hvad vil Gud med sit folk og verden? Hvorfor bliver nogle i det hele taget frelst? Til sidst (11,33-36) bøjer vi os i næsegrus forundring over Guds frelsesplan.

Dag 49 - Sl 19-21

N.F.S. Grundtvig har brugt Sl 19 som forlæg for "Himlene, Herre, fortælle din ære" (DDS 392), og en moderne lovsang (Må min munds ord, o Gud") tager udgangspunkt i 19,15. Salmen omtaler ligesom fx Sl 8 naturens vidnesbyrd om Gud. Endnu stærkere vidner dog ordet (v. 8-12), og det får David til at bede om tilgivelse for både ord, tanke og gerning. Sl 20 kan bruges til forbøn for andre med de stærke ønsker ("Måtte Herren..."). Sl 21 er bøn for kongen / dronningen (og al øvrighed), som kristne opfordres til at tage del i. At have en gudfrygtig regent er grund til taknemlighed.

Dag 50 - Rom 12-14

Fra kap. 12 begynder et nyt afsnit om "gerningslivet". Det første ord "så" er uhyre vigtigt og angiver, at der nu - på baggrund af 11 kapitler om "troslivet" og evangeliets radikale frihed - tales om gerninger. Bemærk, at Paulus kalder dagliglivet vores "åndelige gudstjeneste". For en kristen er det afgørende at kende sine nådegaver (12,3-8), lade sig styre af kærligheden (12,9-21; 13,8-10), underordne sig myndighederne (13,1-7) og regne med regnskabsdagen (13,11-14; 14,7-12). Kap. 14-15,7 handler om "adiafora", dvs. spørgsmål, som man i menigheden kan se forskelligt på uden at fordømme eller foragte hinanden. Aktuelle eksempler kunne være søndagsregler, forholdet til penge, alkohol eller dans. Overvej: Er der reel frihed i vores menigheder?

Dag 51 - Rom 15-16

Som alt andet i kristen tro, har også "adiafora-spørgsmålene" sit fokus på Kristus: "Heller ikke Kristus tænkte på sig selv" (jf. v. 7). 15,4 giver os det rette syn på GT som Guds ord. Til sidst i brevet bliver Paulus meget konkret om sine rejseplaner. Han havde ikke feriekuller, men var drevet af sit apostelkald til at vinde nyt land for Kristus. Hilsnerne i kap. 16 synes måske uvedkommende for os, men brevet træder ud af sin anonymitet og afspejler Paulus' nære forhold til den menighed, han endnu ikke havde besøgt her i år 55-57. Knap 10 år senere skulle han komme som fange til kejserrigets hovedstad, hvor han efter flere års mildt fangenskab formentlig led døden under kejser Neros forfølgelse - og under den klare bekendelse til Kristus (16,25-27).

4 Mosebog

*4 Mos handler om israelitternes
ørkenvandring gennem 40 år. Det er en
historie om Guds opdragelse af folket,
indtil de når til det forjættede land.
Fodastryk... vandring... dette billede er
ret oplagt.*

Dag 52 - 4 Mos 1-3

4 Mos kaldes på latin "numre" (Numeri og engelsk Numbers) pga. flere optællinger og mønstringer, bl.a. i kap. 1 og 26. Bogen hedder i Bibelen2020 "ventetiden" - og den beskriver sidste del af

ørkenvandringen frem mod det forjættede land. Lejrordningen skulle følge en fast orden - med Judas stamme (Jesu stamme) som den første, hvilket vi vil møde flere gange. Mønstringen og frikøbelsen af levitterne og de førstefødte var en stærk påmindelse om, at folket tilhørte Herren. Det finder sin opfyldelse i Jesus: "Han er begyndelsen, den førstefødte af de døde, for at han i alle ting skulle være den første", Kol 1,18b.

Dag 53 - 4 Mos 4-6

Da jeg læste kap. 4, kom jeg til at tænke på kirketjeneres, organisters og kordegnes vigtige arbejde - og dernæst alle andres vigtige arbejde i kald og stand, både i kirken og samfundet. Kehatitterne, gershonnitterne og meraritterne måtte ikke røre ved de hellige ting, men deres arbejde var lige så vigtigt som præsternes - og beskrives derfor lige så detaljeret. Skinsygeofferet undrer vi os over, særligt v. 31, og det viser os, at samfundet var meget anderledes end vores! Nasirærløftet (kap. 6) fandtes stadig på Paulus' tid (ApG 21,17ff). Det er tankevækkende, at vi i vores gudstjeneste trækker på en ca. 3.400 år gammel velsignelse, når præsten løfter hænderne og sætter Guds navn på menigheden (6,23-27).

Dag 54 - 4 Mos 7-9

I kap. 7 venter man forgæves på, at bare én af stammehøvdingene ofrer en ged eller et lam mindre eller mere end de andre. Det sker ikke, og derfor opsummerer Bibelen2020 til "alle stammernes ledere [kom] en efter en med præcis samme offergaver". Vægten gøres op i kendt mål: 24 kg sølvfade, 1,2 kg guldfade, 36 tyre, 72 væddere, 60 bukke og 72 etårige lam. De sidste dessiner gives omkring levitter og påskefejringen, inden der er rejsegilde for boligen. Der sad ikke blot en krans i toppen, men en sky om dagen og ild om natten. 9,15-23 introducerer hele den 40 år lange ørkenvandring: "På Herrens befaling slog de lejr, og på Herrens befaling brød de op".

Dag 55 - 4 Mos 10-13

Der er nu gået næsten 14 måneder siden ankomsten til Sinaj og 20 dage siden mønstringen (kap. 1). I 10,10 løftede skyen sig, og de 40 års ørkenvandring fra Sinaj til det forjættede land begynder. 10,11-21,9 er også blevet kaldt "ulydighedsrejsen" - og 21,10-36 "lydighedsrejsen". Allerede i kap. 11 begynder folkets klage, i kap. 12 gør Mirjam og Aron oprør mod Moses, og i kap. 13 vender de 10 modløse spejdere tilbage. Kun Kaleb og Hosea (senere Josva) har tillid til, at folket vil vinde sejr ved Herrens hjælp. Ulydigheden er stor.

Dag 56 - Sl 22-24

Det er stærke salmer, der møder os i dag. Sl 22 har Davids modgangshistorie som baggrund, måske Sauls indædte forfølgelse af ham. David anråber fortvivlet Gud om hjælp: "Min Gud, min Gud! Hvorfor har du forladt mig?" Dette råb var også Jesu stærke råb på korset (Mark 15,34). Måske har Jesus citeret hele salmen fra korset. Fra v. 22b vender salmen, og Guds indgreb forkyndes, som det skete både for David og Kristus. Sl 23 er hyrde-salmen, meget brugt ved begravelser - overvej hvorfor. Til 24, se til 15. Salmen "Gør døren høj, gør porten vid!" er skrevet over Sl 24.

Dag 57 - 4 Mos 14-16

Anklagerne mod Gud fortsætter i kap. 14. Det kaster Moses ind i en forhandling med Gud og hvad der ligner et forsøg på at overtale og overbevise Gud. Kan Gud overtales? Han handler i hvert fald på bøn, jf. 14,20: "På din bøn vil jeg tilgive dem". Mon ikke vi kender overtalelses-strategien fra vores bønner? Guds ord bringer Moses og folket til ydmyghed og total afhængighed af Gud. Spørgsmålet om "synd med vilje" svarer til Jesu tale om synd mod Helligånden, se fx Mark 3,28-30.

Dag 58 - 4 Mos 17-19

Kora, Datan og Abiram fik plads i Den hellige Skrift - sammen med de ca. 15.000 andre, som stod på deres side og ikke ville bøje sig under Moses' autoritet - og dermed Guds. Hebræerbrevet kommenterer i 3,7-19 og fører det over på Kristus, ligesom Paulus gør i Fil 2,10-11: *...for at i Jesu navn hvert knæ skal bøje sig, i himlen og på jorden og under jorden, og hver tunge bekende: Jesus Kristus er Herre*". Spørgsmålet er: Hvem sætter betingelserne - Gud eller os? Vores svar på det bliver i sidste ende ret afgørende...

Dag 59 - 4 Mos 20-22

I disse kapitler er der flere af Guds mægtige gerninger; frelsesgerninger, som også har et doms-perspektiv. Gud giver i sin godhed (levende) vand af klippen til folket, men det bliver også dommen over Moses. Pga. folkets ulydighed sender Gud slanger, men han giver også en redning, som får et vidunderligt perspektiv med Kristus. Slangen kender vi fra Edens Have (1 Mos 3), og stangen bliver et billede på korset, jf. "Den lille Bibel" i Joh 3,15-16, hvor netop kobberslangen nævnes. Historien om Balak og Bileam er dramatisk, men også underholdende. Et talende æsel kender vi fra filmen "Shrek", men det er også mange prædikanters trøst, at når Gud kunne tale gennem et æsel, så kan han vel også tale gennem en selv.

Dag 60 - 4 Mos 23-26

"Hvem vover at forbande, når du [Gud] velsigne vil?", synger vi i "Befal du dine veje". Balaks fortvivlede forsøg på at vride armen om på Bileam og forbande Israel lykkes ikke. Den klareste Kristus-profeti kommer i 24,17. Folket mønstres igen i kap. 26, og fra mønstringen i kap. 1 i Sinajs ørken til kap. 26 på Moabs sletter ligger 40 års ørkenvandring, og der afsløres en advarende sandhed: Kun to personer er de samme: Josva og Kaleb. Alle andre i den hundredtusindvis store skare af ørkenvandrere var døde pga. frafaldet (jf. Hebr 3,7-19). Juda (Kristusslægten) er ved begge tællinger den største slægt. Nu mønstres den nye og forvandlede generation, der gennem trængsler har lært at stole på Gud.

Dag 61 - 4 Mos 27-30

Den sidste portion love i denne omgang (og så har vi også fået nok af dem!). Mange af lovene er tidsbestemte og synes mærkelige for os. Offerlove og straffeforanstaltninger er helt og fuldt afløst af Kristi offer. Det er samtidig vigtigt at lytte sig ind til lovenes intention, og så er de fortsat gode som samfundsregler og gyldige som rettesnor for vores personlige liv. Sådan bekræftes de også i NT.

Dag 62 - 4 Mos 31-33

I dag koncentrerer vi os om et hundesvært spørgsmål (og det popper op mange gange i resten af det historiske stof): Hvordan i alverden kan Gud befale israelitterne at føre krig og udrydde andre folkeslag og mennesker, som han elsker af hele sit hjerte? Vi skal spejle efter svaret i frelseshistorien. Gud vil frelse ALLE gennem Kristus som den eneste sande vej til Gud, og Israels folk blev foreløbigt udvalgt som det demonstrationsfolk, hvormed Gud viste sin vrede og kærlighed. ALT, hvad der rejser sig mod Guds folk, bliver besejret - i GT på en håndgribelig og konkret måde som en forbillede på, hvordan Kristus skulle besejre det onde på korset og på dagen, da han kommer for at dømme levende og døde.

Dag 63 - Sl 25-27

Mens David i Sl 25 har bekendelsen af synd og Guds tilgivelse i fokus, handler Sl 26 om "den uretfærdige lidelse". David udtrykker i Sl 27 længslen efter Gud (som i Sl 25) og trygheden i at kende Gud. Mon ikke vi kan øve os på at sige som David i v. 3-5? Opstandelsen er med i Gammel Testamente, se v. 13: "Jeg stoler på, at jeg skal se Herrens godhed i de levendes land".

Dag 64 - 4 Mos 34-36

Udmålingen af landet viser tydeligt, at Gud sætter grænserne. Han giver også den 13. stamme (husk at Josef-stammen er delt i Manasse og Efraim), levitterne, plads rundt i alle stamme-områder. En pudserløjerlig ordning er tilflugtsbyerne. Man kunne finde asyl for selv drab i tilflugtsbyen, og man var fanget der, indtil ypperstepræsten døde - og så var man fri! Denne ordning er en forudsigelse og har en åndelig betydning: Mennesket er fanget, indtil ypperstepræsten dør for al synd, hvorefter mennesket er frit. Jesus blev vores ypperstepræst, og han sagde: "Hvis altså Sønnen får gjort jer frie, skal I være virkelig frie".

Første Thessalonikerbrev

Paulus havde hørt gode ting om menigheden i Thessaloniki, og han opmuntrede dem til at "gøre endnu mere fremgang" (1 Thess 4,1).

Dag 65 - 1 Thess 1-5

1 Thess er Paulus' tidligste brev (og muligvis det ældste skrift i NT), skrevet fra Korinth under den 2. missionsrejse ca. år 50. Brevet osrer af det nære forhold mellem menigheden og apostlene, der havde grundlagt menigheden. Han omtaler dem som "vore børn" (2,17), "vor ære og glæde" (2,20), og sammenligner sig både med en mor (2,7) og en far (2,11). Taknemligheden for frelsen i Kristus og menighedens tro, håb og kærlighed (1,3) er stor, men Paulus ved også, at formaningen til et liv efter Guds vilje og imod det onde er nødvendigt. Troen på et gensyn i det evige liv finder næring i 4,13-18.

Andet Thessalonikerbrev

Paulus skrev igen til thessalonikerne og instruerede dem i at leve i huset af Herrens komme.

Dag 66 - 2 Thess 1-3

2 Thess er formentlig skrevet kort tid efter det første. Medarbejderne er stadig hos ham, og tilstanden er den samme. Paulus retter nogle misforståelser, især den, at Kristi komme skulle være lige om hjørnet, og at det derfor skulle være unødvendigt at arbejde i sit kald og sin stand. Jesu genkomst og dens alvor understreges tydeligere. Der skal komme forfølgelser, og lovløshedens menneske skal træde frem. Hvad der præcis holder ham tilbage (2,6f) er der forsøgt mange svar på, men det afgørende er, at den sidste tid er i Guds hånd og styres af ham frem mod målet. 2,16-17 kunne være et godt ord at gå ud i dagen på!

Første Korintherbrev

Menigheden i Korinth var splittede i flere sager: Åndeligt lederskab, retssager, madregler osv. Paulus prøvede at få dem til at fokusere på herliggørelse af Gud frem for bekæmpelse af hinanden.

Dag 67 - 1 Kor 1-3

1 Kor er skrevet på Paulus' tredje missionsrejse (år 53-57), efter Thessalonikerbrevene, men før Romerbrevet. Paulus udviser dyb kærlighed til menigheden, men også dyb smerte over splittelser og andre problemer. Læg mærke til, at Paulus for at imødegå det IKKE først formaner eller skælder ud, men øser af og prædiker

evangeliet, ordet om korset, Guds skjulte visdom, Jesu retfærdighed. Dermed kommer brevet til at handle meget om den nødvendige sammenhæng mellem troen og alle aspekter af livet. Han minder menigheden om, at de ikke hører til mennesker som Paulus og Apollos, men alle er GUDS medarbejdere og bygning - ja tempel!

Dag 68 - 1 Kor 4-5

I går så vi, at kristne er Guds tempel - og nu handler det om kirkens medarbejdere, som menigheden var blevet splittet om. Paulus fremfører et par befriende standpunkter: "Hold jer til Skriften" (4,6 - Skriften er på den tid GT) og "Ingen må være stolt af mennesker" (3,21). I kap. 5 skifter perspektivet til formaninger - især på det seksuelle område, og som nævnt med evangeliet som fortegn. Korinth var kendt for en løssluppen moral, og menigheden var åbenlyst en del af det. Med lån fra ørkenvandringen (5,13) må Paulus i et specifikt tilfælde anbefale en udelukkelse fra menigheden. Hvorfor? "For at ånden kan frelses på Herrens dag" (5,5). Overvej, om vi i vores tid er blevet for slappe i forhold til konkret synd - og om vi har glemt at forkynde evangeliet så klart som i Bibelen.

Dag 69 - 1 Kor 6-7

I dag fortsætter linjen fra i går. Paulus kritiserer kristnes retssager mod hinanden og appellerer til, at man i menigheden tager imod hinanden og endda lider tab for andres skyld. Det evige liv står på spil if. 6,9-11, og vi kan overveje de enkelte synder, Paulus taler om - herunder, om vi har tendens til at under- eller overbetone nogle af dem, måske for at redde vores eget skind. Fokus er dog først og sidst at pege på, at man ikke kan leve i de synder, som vi er købt fri af. Bo Giertz: "En kristen kan ikke have synden som sit håndværk; han har den som sin tandpine". Kap. 7 handler (meget usædvanligt) primært om Paulus' egne anbefalinger og personlige holdninger til ægteskab. Derfor kan vi frit være enige eller uenige (jf. 7,22-23a.32a).

Dag 70 - Sl 28-30

Sl 28 og 29 står som en slags modpoler. Hvor Sl 28 er den bedendes perspektiv med vores sårbarhed og afhængig af Gud, ser Sl 29 fra Guds perspektiv og viser kraften i Guds røst / ord. Måske kan du genkende noget af Skriftens virkning på dig (i overført betydning) med ærefrygt, ødelæggelse (fx af vores indbyggede forestillinger om Gud) og opbyggelse. Sl 30 viderefører

dette med en takkesalme til Gud - på trods af en meget ærlig beskrivelse af Guds skjulthed, er taknemligheden først og sidst.

Dag 71 - 1 Kor 8-10

Den kristne frihed er temaet for disse kapitler. Det konkrete udgangspunkt er håndtering af afgudsofferkød, men anliggendet er principielt omkring frihed, men også afkald for evangeliets skyld. Overvej, om fx 8,13; 9,27; 10,31 kan appliceres på fx nydelse af alkohol, søndagsarbejde, valg af film og TV-serier. I 10,1-13 får vi et flashback til ørkenvandringen, og 10,14-18 fortæller om enheden med Kristus i nadveren.

Dag 72 - 1 Kor 11-12

Nu kommer et svært halvt kapitel, hvor vi skal holde tungen lige i munden. Paulus taler om forholdet mellem mand og kvinde - ud fra dels en tids- og kulturbestemt vinkel og dels et skabelsesperspektiv. Den første vinkel handler om skam (11,6b), og sømmelighed (11,13). I dag vil de fleste sige, at det ikke er usømmeligt, at en kvinde ikke har hår eller beder utildækket, så vi behøver ikke følge det. Den anden vinkel, skabelsesperspektivet (11,3.7-8), fastholder på samme tid en principiel forskel mellem mand (som kvindens ophav) og kvinde (som mandens ære) - og dog en samhørighed, så alle har helt lige værdi (11,11). Resten af kap. 11 og kap. 12: Værsgo at suge til jer af nadverens evangelium (og indskærping af ordentlig brug) og et vidunderligt billede af Kristi kirke, som er hans legeme.

Dag 73 - 1 Kor 13-14

"Kærligheden har ingen lykkelig slutning - den slutter aldrig" lyder et slogan, jeg så. 1 Kor 13 kaldes "kærlighedens højsang" og er brugt ved vielser - overvej, om ordene om kærligheden er så stærke, at de overgår den menneskelige kærlighed (og derfor handler om Kristi kærlighed)? I kap. 14 får vi et indblik i en af den første menigheds konkrete udfordringer med sømmelighed og ordentlighed (v. 40). Menighedens opbyggelse ligger apostlen på sinde, og derfor er profeti (prædikenen) vigtigere end tungetalen.

Dag 74 - 1 Kor 15-16

1 Kor 15 kaldes opstandelseskapitlet. Paulus understreger tydeligt Jesu fysiske opstandelse som et historisk faktum - og sammenhængen mellem hans opstandelse og troens vished - og også sagt modsat: hvis IKKE Kristus var opstået, hvor meningsløst, tomt og tåbeligt troen og livet ville have været. Derudover løftes sløret for hvordan og hvornår opstandelsen skal ske. Kristus er i alt

førstegrøden (15,20), så ved at se på, hvordan han opstod, kan vi forvente vores opstandelse efter døden. Der er håb sammen med Jesus! Kap. 16 afslutter brevet, men læs ikke for let hen over det. Der er guldkorn, også der.

Jakobs brev

Denne bog er skrevet af 'Jakob den Retfærdige' og opildner kristne til at vandre i gode gerninger.

Dag 75 - Jak 1-5

Jakobs brev er et vildt brev, som siger mange ting på en utraditionel og modsat måde, fx om tro og gerninger, bøn, rigdom og stolthed. Mange vers kan ikke stå alene (se fx 2,24; 4,2; 5,15a). Det mest kontroversielle, "retfærdigheden af lovgerninger" (2,14-26), står umiddelbart i kontrast til Paulus' vægtlægning af "retfærdighed ved tro alene" (fx Rom 4,3-5) - men hvor Paulus' pointe er, at gerningerne ikke frelser os, er Jakobs pointe, at en blot intellektuel og påstået tro er en død tro. Læs selv med åbent sind og bliv udfordret! Allerede 1,2-4 kan man godt læse nogle gange...

5 Mosebog

"Deuteronomium" (5 Mos på latin) betyder bogstaveligt "anden lov" og refererer til gentagelsen af Moseloven. 5 Mos kan med god ret kaldes Israels tidligste forfatning. Moses gennemgik loven, indskærpede de 10 bud igen og adresserede, hvordan budene skulle praktiseres i det forjættede land.

Dag 76 - 5 Mos 1-3

5 Mos kaldes på latin "Deuteronomium" - den anden lov. Den består af Moses' lange og gribende afskedstaler på tærsklen til det

forjættede land. Ind imellem kommer der underholdende sidebemærkninger, som fx beskrivelsen af Bashans konge Ogs seng af jern (3,11). Første tale (kap. 1-4) er tilbageblik på vandringen og sejrene, Gud gav folket - dels en påvisning af folkets store frafald fra Herren, dels en påmindelse om Herrens trofasthed.

Dag 77 - Sl 31-33

Sl 31 er et godt eksempel på bøn. David udøser sit hjerte og veksler mellem klage, bøn, håb, lovsang. Augustin (354-430) skrev i en kommentar til Sl 31: Hvis Salmen beder, bed; hvis den klager, klag; hvis den udtrykker glæde, glæd jer; hvis den håber, håb; hvis den frygter, frygt. Alt det, som er beskrevet her, er nemlig ligesom et spejl for os". Jesu sidste ord fra korset var Sl 31,6. Sl 32 er den anden bods-salme og beskriver friheden i syndsbeholdelsen. Sl 33 er en mægtig salme om Guds ords kraft. V. 22 er en god morgenbøn.

Dag 78 - 5 Mos 4-6

"Ikke føje noget til, ikke trække noget fra" (4,2) er en god ledetråd i vores omgang med Bibelen, Guds ord. Ordene gentages i Bibelens sidste kapitel, Åb 22,18-19. Bla. 4,7-8.40 (men også mange andre steder) viser, at Moses ikke så Guds lov som en spændetrøje, men som en vej til Guds nærhed og som en befrielse. Kan vi også se sådan på Guds lov (jf. Sl 119,32)? Kap. 5-26 er Moses' anden tale, og det begynder med anden og sidste citering af De 10 bud (jf. 2 Mos 20). I kap. 6,4 er det jødiske Credo (trobekendelse), "Shema" (som betyder "hør"). At elske Herren, din Gud, og din næste som dig selv - er bærende for hele loven.

Dag 79 - 5 Mos 7-10

I kap. 7 får vi baggrunden for Guds udvælgelse: Hans kærlighed og trofasthed - det gælder både Israel og os. Bemærk, at Israels udvælgelse ikke er en automatisk garanti om frelse. Kravet om band gælder også "indadtil" i Israels folk. Folket formanet til ikke at glemme Guds store gerninger, men huske dem. Mon ikke 8,17-18 er et aktuelt ord i vores generation?! Kap. 9 og 10 ser tilbage på begivenhederne på Sinaj, og til sidst (10,12-22) hører vi igen, at forholdet til Gud er en relation, et kærlighedsforhold. Luther sagde i forklaringen til det første bud (Store katekismus): "Hvor hjertet holder sig til Gud, så at dette bud overholdes, dér går det af sig selv med alle de andre".

Dag 80 - 5 Mos 11-14

11,8-9 kan vi kalde jødernes missionsbefaling (jf. Matt 28,18-20). Gud lærer os åndelige sandheder gennem sin konkrete, jordiske, håndgribelige handling med Israels folk i GT. Dengang var stedet vigtigt (kap. 12), og Gud udvalgte Jerusalem som det sted, han ville vise sig. Efter Kristus går al sand tilbedelse af Gud gennem én person: Jesus Kristus (jf. Joh 4,20-21). Advarsler mod afgudsdyrkelse har derfor fuld gyldighed i dag. Alt sammen "for at Herren din Gud kan velsigne dig i al den gerning, du udfører" (5 Mos 14,29)

Dag 81 - 5 Mos 15-18

Tænk at vokse op i et samfund med gælds-eftergivelse hvert 7. år! Baggrunden er, at "Herren din Gud har velsignet dig". Kap. 16 har glæden som gennemgående tema (v. 11. 14. 15). "På to eller tre vidners udsagn" (17,6) var en retsbeskyttelse. Vi synes, dommen er hård, men se Hebr 10,28-29 for en sammenligning med Kristi dom. Efter etablering af en højesteret og vigtige retningslinjer til kongen (bl.a. om bibellæsning (17,19)!), findes i kap. 18 en af de skønneste Kristus-profetier om "en profet som dig", der skal tale Guds ord.

Dag 82 - 5 Mos 19-23

Moses forbereder folket på deres nye liv i det forjættede land. Der skulle være en klar retsorden på det juridiske plan. Guds krigsførelse har en temmelig overlegen fremgangsmåde, hvor den ene efter den anden må vende hjem, sluttende med "den, der er bange og modløs". Hvorfor? Fordi Gud vil føre krigen (20,4). Ind i de mange detaljerede bud og regler ser vi pludselig Kristi forhåndelse (21,23), og omsider er der retfærdige forhold for kvinden (22,25.28-29).

Dag 83 - 5 Mos 24-26

Skilsmissebrevet kommenterer Jesus i en samtale med farisæere i Matt 19,3-12. Selv om loven kan synes ulige for kvinden, var den faktisk en beskyttelse af hende i forhold til gældende praksis, og ligeledes finder vi her omsorg for nygifte (24,5) og de fremmede, den faderløse og enken (fx 24,19). Leviratægteskabsordningen (25,5-10) og den lidt underlige lov bagefter (25,11-12) var til for at sikre slægtens overlevelse. 26,5-19 er en slags trosbekendelse - prøv at fremsige den for Gud og husk, at teksten handler om VORE fædre.

Dag 84 - Sl 34-36

Sl 36 er B.S. Ingemanns inspiration til DDS 31: "Til himlene rækker din miskundhed, Gud". Sl 34 har jeg i min Bibel givet overskriften "stråle af glæde" - men den kunne også hedde "nær hos de knuste" - se hvorfor! Sl 35 beskriver Davids trængsler og bliver samtidig en stærk kristologisk salme. Prøv at læse den med Jesu lidelse i tankerne - han, som bad for sine fjender: "Herre, tilgiv dem, for de ved ikke, hvad de gør".

Dag 85 - 5 Mos 27-30

Moses' tredje tale (27-30) retter blikket fremad: "Når I kommer over Jordan..." (27,2). Her afsløres det, at det vigtigste ikke er at komme over Jordan, men i alt at holde pagten med Herren. Læg mærke til, at overholdelse af loven ikke er det centrale, men omvendelse (30,2), omskærelse af hjertet (30,6) og at have ordet nært (30,11-14 - citeres i Rom 10,6-8). Som nævnt tidligere: Guds konkrete og håndgribelige velsignelse og forbandelse i GT modsvares af en ÅNDELIG virkelighed i den nye pagt, centreret omkring Jesus (se fx Joh 3,36; Hebr 10,28-29; 1 Joh 1,9-10). I forhold til Gud er vi stillet over livet og døden, velsignelsen og forbandelsen (30,19-20), og opfordringen til os lyder: "Så vælg da livet".

Dag 86 - 5 Mos 31-32

Moses forbereder sig og folket på afslutningen af sit virke. Han boede 40 år i Egypten, 40 år med sin familie hos sin svigerfar, gik 40 år i ørkenen med Israels folk - og er nu 120 år. Nu var tiden til at indsætte sin efterfølger, Josva (samme navn som Jesus). De to står på Moabs slette skulder ved skulder og fremsiger en stærk sang om Guds trofasthed, om folkets frafald og vigtigheden af at følge Gud. Flere steder citeres i NT (fx 32,21 - Rom 10,19; 32,39 - Joh 10,28).

Dag 87 - 5 Mos 33-34

Ligesom vores gudstjenester slutter også Moses' liv med en velsignelse over Guds folk, stamme for stamme. Moses gik til sidst op på Nebobjerget og fik lov at skue ud over det forjættede land, som han ikke selv kom ind i. Moses var "Herrens tjener" (34,5), en ganske særlig profet. Og nu har vi læst hele "Pentateuken", de 5 mosebøger. Tillykke med denne milepæl!

Josvabogen

Josvabogen er fortællingen om Israels indtagelse af det forjættede land. Første halvdel af bogen er fuld af krige, bl.a. erobringen af Jeriko. Anden halvdel handler om opdelingen af landet. Billedet her er derfor præget af action.

Dag 88 - Jos 1-5

Josvas bog er en voldsom bog, hvilket ses allerede i bogens opdeling: Erobringen af det forjættede land (1-12) og fordelingen af landet (13-22). Gud sætter mod i Josva med løftet om hans nærvær (1,1-9), ligesom han var med Moses. Gud gentager flere undere fra Moses' tid, se 3,17 og 5,15. Den skønne historie om skøgen Rahab viser, at Guds ikke ønsker død og ødelæggelse, men at andre folkeslag bringer sig i pagt med og tror på Israels Gud.

Dag 89 - Jos 6-8

Jerikos fald hører til de klassiske historier fra børnebiblerne. Erobringerne af både Jeriko og Aj skete med stærk indgriben fra Gud. Mindre kendt er historierne om bandet, som blev lagt på alt byttet, og beretningen om Akan, der i begær forgreb sig på byttet. Dommen over ham må have givet genlyd i hele lejren.

Dag 90 - Jos 9-12

Brænehuggere og vandbærere blev gibeoniternes lod, men den var også bedre end de andre folkeslags lod! Ved list fik de Josvas løfte, (9,15) men det egentlige problem finder vi i 9,14b. Hele erobringshistorien er Guds under, se fx 10,10-14. Historien er makaber, som det altid er i krig - og det var enten Israels undergang eller fjendernes. Hængning på et træ (8,29) er den ultimative ydmygelse, som også blev Jesus til del (Gal 3,13-14).

Dag 91 - Sl 37-39

Kroppen er 37,5 grader, og Sl 37,5 kaldes derfor lidt popsmart "en kristens normaltemperatur". Salmen emmer af trosglæde og -tryghed. Prøv at finde forskellige udtryk for troen i disse tre salmer (fx "søge tilflugt hos ham", 37,40). Sl 38 er den 3 bodssalme (ud af 7) og er en stærk syndsbeholdelse. Sl 39 er en af de eneste

(af vist nok blot 2) salmer, der slutter med total fortvivelse. Se den hjerteskræende bøn: "Vend dit blik fra mig, så jeg bliver lidt glad". Også den erfaring af Gud har Bibelen med...

Dag 92 - Jos 13-17

I kap. 13 begynder Josva som 85-årig fordelingen af landet - igen en stor opgave, som kun lykkedes delvist, da en del af de oprindelige folkeslag blev boende i landet. Selv i hjertet af Jerusalem blev jebusitterne boende (15,63). Som det ses, fik Rubens, Gads og halvdelen af Mannases stamme arvelod øst for Jordanfloden (linjen mellem Genesaret sø og Det døde Hav).

Dag 93 - Jos 18-21

Resten af landet fordeles ved lodkastning = efter Guds vilje, dog efter en omhyggelig beskrivelse af landet. Det gamle Åbenbaringstelt fra ørkenen stilles op i Shilo, og her vælges det fremtidige område til stammen, inkl. de seks tilflugtsbyer (jf. 5 Mos 19) og levitbyerne, som blev præsterne hjemby. Afsnittet slutter med en tankevækkende kommentar: "Ikke ét af alle de gode ord, Herren talte til Israels hus, faldt til jorden; alt gik i opfyldelse" (21,45).

Dag 94 - Jos 22-24

Gud holdt, hvad han havde lovet - det samme kan ikke siges om mennesker. Josva må tale stærkt til folket og forberede dem på fremtiden, hvor deres skæbne altid vil afhænge af forholdet til Herren. "Det er vort hjerte, der skal prøves efter Skriften, og ikke Skriften, der skal prøves efter vort hjerte" (C.O. Rosenius). Josva meldte klart ud (24,14-15), og folket indgik en pagt med Gud, som fik betydning for flere generationer efter (24,31). Hermed slutter endnu en af heltenes, Josvas, historie. Han blev ikke blot ved sit navn, men også ved sin overvindelse af fjenderne og entydige lydighed mod Gud, et forbillede på Jesus.

Andet Korintherbrev

Paulus og korintherne var kommet på kant med hinanden, og Paulus skrev et brev for at få forsoning.

Dag 95 - 2 Kor 1-4

2 Kor burde hedde 3 Kor, da der efter al sandsynlighed er gået et brev tabt af Paulus: "Tårebrevet" (2,3f ; 7,8-13), som er skrevet mellem 1 og 2 Kor. Heri har Paulus påpeget nogle ting, som de skulle omvende sig fra, og 2 Kor lyser af taknemlighed over, at brevet har haft den ønskede hensigt. Endnu vigtigere er det for Paulus at pege på trøsten i evangeliet, på Kristus som opfyldelsen af Guds løfter (1,20 og kap. 3). I 3,12-14 udlægger Paulus 2 Mos 34,33 evangelisk: Sløret (Moses' over hovedet og jødernes over Skriften) fjernes alene i Kristus. Det kaster lys over vores bibel-læsning!

Dag 96 - 2 Kor 5-8

Jeg går til bekendelse: 2 Kor 5,11-21 er et af mine favoritsteder i Bibelen. Evangeliet prædikes så klart, og hvilke konsekvenser "Kristi kærlighed" har i liv og tjeneste kommer også frem. Kap. 6-8 er formaningsafsnit om åbenhed, sandhed, hellighed og giverglæde - og som altid hos Paulus med evangeliet om Kristus som motor.

Dag 97 - 2 Kor 9-11

Efter endnu en opfordring til at give rundhåndet (fordi Kristus gav rundhåndet), må Paulus runde brevet af med en trist situation i menigheden; de har lyttet til falske apostle, som har deres autoritet og åndelighed i det ydre og i deres store styrke. De falske profeter har set store ud og har haft gyldne løfter til menigheden, men Paulus appellerer til at bruge en helt anden målestok: Hvem er mest magtesløs, og hvem er det, Gud anbefaler?

Dag 98 - Sl 40-42

De første linjer af Sl 42 og 40 om tørsten efter Gud og Guds redning fra undergangens grav er sat på vers både i Salmebogen (DDS 410) og i flere lovsange. Sl 41 er tydeligvis en kristologisk salme - læs den med Jesu kors i tankerne (v. 10 bliver citeret af Jesus i Joh 13,18). Sl 42 læste jeg midt i Corona-tiden og tænkte, at det er en salme / bøn, mange vil kunne identificere sig med i denne tid.

Dag 99 - 2 Kor 12-13

Paulus fortsætter temaet fra de forudgående kapitler med magtesløshed og Guds kraft. 12,1-10 har mange fundet hjælp i på vanskelige dage. Omsorgen for menigheden kommer til udtryk til sidst med frygten for, at de vil lade sig lede på afveje med fortabelse til følge, og Paulus forsøger at rette blikket så klart som muligt på Kristus. "Den apostolske velsignelse" (13,13) lyses over menigheden hver søndag efter prædikenen.

Hebræerbrevet

Hebræerbrevet fortæller, at Jesus er større end alt andet fra Det gamle Testamente - større end enhver helt, pagt, præst, offer eller engel.

Dag 100 - Hebr 1-4

ENDELIG kommer vi til Hebræerbrevet, som jeg har glædet mig til, fordi brevet på eminent vis trækker trådene fra ørkenvandring og alle ofringerne op til nutiden. Der er et stærkt Kristus-perspektiv allerede i prologen (1,1-4) og det fortsætter med enestående sammenligninger mellem Kristus og englene (1,5-14), Moses (3,1-6) og ørkenvandringen (3,7-4,11), og derudover en herlig beskrivelse af Jesus (2,1-18). Se 4,12-13 for en rammende beskrivelse af Bibelen.

Dag 101 - Hebr 5-8

Jesu rolle som præst - og opfyldelsen af ypperstepræst-embedet fra GT - fylder kapitlerne (se allerede fra 4,14). Det særlige ved Jesu præsterolle er, at han både er 100% menneske (og derfor identificerer sig helt med os) og 100% Gud (hvilket særlig ses i afsnittet om Melkisedek, som netop kom ud af det blå (se 1 Mos 14,17-20) og var større end selv Abraham). Kapitlerne er indholdsmættede, men det lønner sig at "høre" og suge denne "faste føde" (5,11-14) til sig.

Dag 102 - Hebr 9-11

I kap. 9-10 sættes fokus specifikt på Kristi opfyldelse af ofringerne i GT. De var alle foreløbige og ufuldstændige, "en skygge af de kommende goder" (10,1). Selv om ofringerne gav israelitterne tilgivelse hos Gud, så lå der også en "påmindelse om synder" (10,3) i dem, fordi blod af tyre og bukke umuligt kunne bære straffen for deres synd. Der skulle et menneske (legeme - 10,5) til, og evangeliet er, at Kristus bragte dette offer. Det helliger, fører os til målet, giver os adgang ind i himlen - alene den bevidste vantro (10,26-31) kan afholde os fra evangeliets goder. "Troskapitlet" (kap. 11) beskriver på vidunderlig måde, hvad tro er og hvordan tro har gennemstrømmet mennesker gennem tiden.

Dag 103 - Hebr 12-13

Til sidst i brevet fokuseres der på livet i troens verden. Et liv i Guds opdragelse, i fred, med Guds dom og frelse som levende realiteter - og så en varmt ønske til sidst (13,20-24). Hermed slutter Hebræerbrevet - det eneste anonyme skrift i NT. Mange teorier er fremført om forfatterspørgsmålet, men Origenes havde sikkert ret i sin notits helt tilbage fra det 3. århundrede: "Hvem der skrev Hebræerbrevet - det ved kun Gud".

Dommerbogen

Dommerbogen omhandler 400 års historie efter Josvas død som en i moralsk henseende nedadgående spiral. Bogen er temmelig deprimerende læsning, men viser os, hvorfor Israel måtte have en gudfrygtig konge (Dom 21,25).

Dag 104 - Dom 1-3

Dommerbogen beskriver 400 års trist nedgangs-historie i Israel. En slags nedadgående spiral kendetegnede årene - med et gentagende mønster, som beskrevet i 2,11-16: 1. Herren svigtes af Israel, som tilbeder andre guder, 2. Gud sender fjender over landet, 3. Israelitterne råber til Gud, 4. Gud sender en befrier - en dommer. I kap. 3 afsløres en skjult sandhed bag den vanskelige erobring, nemlig at Gud prøvede folkets tro ved at lade de oprindelige folkeslag bo blandt dem (jf. Jesu lignelse om ukrudtet blandt hveden, Matt 13,24-30). Det gjorde han for at frelse dem.

Dag 105 - Sl 43-45

Sl 43 og 44 er klagesalmer med "den uretfærdige lidelse" i fokus. Salmisten taler til sig selv / sin egen sjæl (43,5a) - har du prøvet det i bønnen? Ellers brug salmen til at gøre det... Kora-sønnerne står bag både Sl 44 og 45 (helt til 49), og se den store forskel, som viser, at mennesker også dengang både kunne give udtryk for klage og lovsang i bønnen: Fra Sl 44 og klagen over, at Gud har forstødt dem (44,10) og sover (44,24) - til jubellovsang over kongen, der velsigner. Sl 45 er samtidig en kristologisk salme, hvor kongen er et billede på Kristus.

Dag 106 - Dom 4-6

Dommerbogens "mønster" fra 2,11-16 (fracald, modgang, omvendelse, hjælp fra Gud, jf. forrige kommentaren) gentages her i 4,1-4 og 6,1-7. Overvej i øvrigt, om det samme mønster findes i dit liv. I Dommerbogen er der i alt 6 "små" dommere (som nævnes kort) og 7 "store" dommere (jf. 7-tallet, fx i Åb), og her træder nogle af de store frem: Debora / Barak med den stærke sejsssang og Gideon, som vi hører mere til i morgen.

Dag 107 - Dom 7-9

Gideon var et menneske som os. Selv efter Guds store tegn med ulden på jorden var Gideon bange - ikke så underligt med hans lille hær på 32.000 mod midjanitternes 135.000. Aldeles rystende blev det, da derefter de bange og dem, der fører hånden op til munden for at drikke vand, bliver sendt hjem - og Gideon står med 300 mand tilbage. Nu var det klart, at det i tilfælde af sejr var Guds sejr alene. I kap. 8 får man fornemmelsen af, at Gideon bliver blodtørstig og går ud over Guds befaling. Han bliver også årsag til afgudsdyrkelse, og kap. 9 er med endnu mere ondskab og borgerkrig et endnu sortere kapitel i historien. Længslen mod en dommer / frelser, der ikke bærer ondskaben med sig, tager til...

Dag 108 - Dom 10-13

Historien om Jefta er endnu et eksempel på Guds ubegribelige nåde. Han sender efter endnu et fald blandt israelitterne igen en dommer, men selv om de redder israelitterne fra fjenderne, bliver deres liv en del af den nedadgående spiral - her fx med Jeftas sorte fortid og hans katastrofale løfte til Gud, som koster hans egen datter livet. Mønstret (jf. 2,11-16) gentages flere gange, og nu bliver Samson på underfuld måde kaldet af Gud. Læg mærke til, at dommerne også er billeder på Kristus - se særligt 13,5a, hvor nøjagtig samme udtryk bruges som ved bebudelsen af Jesus (Luk 1,31). Se også 13,5b: "Han skal gøre de første skridt til at frelse Israel" - Jesus gjorde de sidste!

Dag 109 - Dom 14-17

Herrens ånd virkede i Samson (13,25 ; 14,6.19; 15,14), og han blev på nogle punkter et lyspunkt i Dommertiden. Desværre virkede begæret efter kvinder også i ham, nærmest som en besættelse, der både fik volden til at eskalere og blev afgørende for hans endeligt. "Herren havde forladt ham", står der om Samson i 16,20 - og selv om Gud gav ham sin styrke tilbage til sidst, så endte livet for Dommerbogens sidste dommer trist. Overvej, hvordan Samson er et billede / modbillede på Kristus, både i livet og døden.

Dag 110 - Dom 18-21

Jeg vil forberede jer på, at disse triste kapitler er barsk læsning og afrunder en af Israels værste perioder. Forfaldshistorien slutter med homoseksuelt begær, en hensynsløs voldtægt og borgerkrig, som næsten udslettede en af Israels 12 stammer, nemlig Benjaminstammen. Her beskrives det ultimative frafald fra Gud og det rene anarki: "Enhver gjorde, hvad han fandt for godt" (21,25).

Ruths bog

Ruths bog er en historie om håb og forløsning. Enken Ruth hjalp trofast sin svigermor med at samle aks, noget som fangede en rig landmands interesse.

Dag 111 - Ruth 1-4

Ruths historie er et lyspunkt midt i den mørke dommertid. Mens bølge efter bølge af fjender kommer ind over landet, baner et ægteskab mellem en israelit og en moabit vej for noget nyt frem mod kong David og Jesus selv (se slægtstavlen i Matt 1,5, hvor Ruth nævnes). Udgangspunktet er tragisk, da Noomi sidder tilbage efter tre dødsfald i sin nære familie (se 1,20-21). Hvor landet som helhed er på vej mod afgrunden, så er Ruths bog en historie om, at Gud ikke glemte den enkelte (4,14). Det kan også give os håb i dag.

Dag 112 - Sl 46-48

Man finder spor af alle disse tre salmer af Kora-sønnerne i Lina Sandells salme "Ingen er så tryk i fare" (DDS 49) og Martin Luthers "Vor Gud, han er så fast en borg" og "Behold os, Herre, ved dit ord". Guds store magt og styrke proklameres. Han står bag naturens kræfter og historiens gang - og samtidig er han den enkeltes Gud. Jeg standsede selv ved 48,11: "Som dit navn er, Gud, sådan skal din lovsang lyde til jordens ender; din højre hånd er fuld af retfærdighed."

Lukasevangeliet

Lukas interviewede øjenvidner for at give en biografi af Jesus Kristus med alle begivenhederne i kronologisk rækkefølge (Luk 1,1-3).

Dag 113 - Luk 1

Velkommen til det andet ud af fire evangelier: Lukas. Hvor Markus er det korteste, er Lukas det længste (Lukas' 24 kapitler er længere end Matt's 28). Det er formentlig også det mest kronologiske af evangelierne, da Lukas har været minutøs med samlingen af øjenvidneberetninger og andre skrifter (formentlig bl.a. Mark) for at skrive sit eget. Bemærk, hvad hensigten er (Luk 1,4). Mark begynder i ørkenen med Jesus som 30-årig, men Luk begynder 1,5 år før Jesu fødsel. Der skete underfulde ting, og de store lovsange "Magnificat" (1,46-55) og "Benedictus" (1,68-79) blev til.

Dag 114 - Luk 2-3

Selv om de første vers formentlig er godt kendte som juleevangeliet, kan der også være noget nyt. Denne gang lagde jeg særligt mærke til englenes rolle. Efter lovsangen vendte de "tilbage til himlen" - men Jesus-barnet måtte så grueligt meget igennem, før han til sidst blev "båret op til himlen" (Luk 24,51). Dette lidelsestema blev slået fast af den gamle Simeon efter lovsangen "Nunc dimittis" (se 2,29-35) - i øvrigt benævnes de store lovsange efter det latinske begyndelsesord (her: "Nu lader du gå bort"). Beretningen om den 12-årige Jesus er særstof hos Lukas og den eneste episode, vi har mellem Jesus som spæd og Jesus som 30-årig. Slægtstavlen (3,23-38) er jomfru Marias slægt.

Dag 115 - Luk 4-5

At Helligånden var over Jesus, kom til udtryk allerede ved Jesu dåb (3,21-22). Han førte ham også ud i ørkenen og tilbage til Galilæa. I Nazarets synagoge citerede Jesus Esajas' bog: "Helligånden er over mig..." Derfor kunne han også bestemme over dæmoner, sygdomme, ja sågar fiskene i havet. Vanskeligere er det med mennesker, for Jesus vil ikke tvinge os, men kalde os syndere til omvendelse (5,27-32).

Dag 116 - Luk 6-7

Allerede tidligt skaffede Jesu budskab og handlinger ham modstandere. Tænk, at for farisæerne stod bud og regler over godhed og hjælpsomhed - er det også sådan for os? Jesus valgte de 12 disciple efter en nat i bøn. "Sletteprædikenen" (6,17-49) ligner på flere punkter "Bjergprædikenen" i Matt 5-7 (en trøst for forkyndere, der synes, at man gentager sig selv - det gjorde Jesus også). I kap. 7 er både nogle af Jesu største undere, men den største modstand findes lige der, hvor Guds kraft udfolder sig, fx for kvinden: "Din tro har frelst dig. Gå bort med fred."

Dag 117 - Luk 8-9,17

I går hørte vi om modstand mod Jesus, men der var også tilhængere. Både ved Jesu fødsel, her på de støvede veje i Israel (8,1-3), ved korset og efter opstandelsen får Lukas fremhævet kvindernes særlige trofasthed. "Der går et sus af skørter omkring Jesus", skrev Kaj Munk. Sædemandslignelsen er grundlignelsen om Guds ord og viser, hvilke vanskelige betingelser ordet har i vores liv - men at det også selv har potentialet til at spire og bære frugt. Læg mærke til Jesu gode ord til de syge (8,39.48.50).

Dag 118 - Luk 9,18-10

Dagens læsning begynder med Peters klare bekendelse af Jesus som "Guds salvede" (9,20). Hvad det indebar, er ikke klart for disciplene - heller ikke, hvad storhed og tjeneste er (9,46-48.57-62). Jesus havde tålmodighed med og tillid til sine udvalgte og sendte de 12 disciple og 72 andre ud for at helbrede og forkynde til omvendelse og tro. Bemærk, at Jesus både taler tydeligt om dommen over vantroen (10,13-16) og glæder sig over frelsen (10,20.23). Overvej, om den barmhjertige samaritaner udelukkende skal vække os til næstekærlighed, eller han også bliver et billede på Kristus, der hjælper os.

Dag 119 - Sl 49-51

Kora-sønnerne overvejer i Sl 49 menneskets pris og konkluderer, at løsesummen er for høj (v. 9-10), og døden er uundgåelig. Se så v. 16, hvor både Kristi offer og opstandelsen forkyndes stærkt. Jeg har kaldt Sl 50 "Foran Guds trone" - læs, hvordan verden ser ud fra Guds synsvinkel. Sl 51 er den fjerde bodssalme og samtidig Davids syndsbeholdelse efter episoden med Batseba. Brug den stærke salme som et spejl for os.

Dag 120 - Luk 11-12

Kap. 11 begynder med bøn: Fadervor og løfterne om bønghørelse (11,5-13). Pointen er IKKE, at Gud kan blive så træt at vores bøn, at han til sidst og af nød giver os, hvad vi beder om - MEN, at når selv onde mennesker giver andre, hvor meget mere vil da ikke den gode Gud give! Han vil lukke sit rige op og give frelse til alle. Konfrontationen mellem Jesus og farisæerne tager til. Vi er tit gode til at finde trøste- og opmuntringsord, men vi har også brug for alvorsord (følg fx denne række: 12,5.20.34.40.48.51.59).

Dag 121 - Luk 13-14

Kap. 13 taler for sig selv - Jesus talte ikke mennesker efter munden. Richard Foster sagde: "Alle tænker på at forandre verden, men hvor, åh hvor er de, der tænker på at forandre sig selv?" Med kap. 14 og frem kommer en hel række af Jesu stærke lignelser. Han vendte med dem op og ned på samtidens indgroede opfattelser og misforståelser af Gud. Overvej, om det kan være en nåde at give afkald på alt sit eget (14,26.33)?!

Dag 122 - Luk 15-16

De tre lignelser i kap. 15 har nogle lighedstræk: De handler om det tabte - først 100, så 10 og så 2. Der søges efter det tabte, og der bliver stor glæde og fest, når det tabte findes. Der sker en udvikling fra det mindre til det mere betydningsfulde: Et får, en drakme (måske et bryllupssmykke), en søn, ja to fortabte sønner. Vores værdi hos Gud er grænseløs. "Den uærlige godsforvalter" og "den rige mand og Lazarus" forbereder os på regnskabet med Gud. Måske sammenfattes kapitlet bedst i notitsen i 16,15: "Gud kender jeres hjerte" - ikke som en trussel, men som baggrund for at hvile i Guds nåde.

Dag 123 - Luk 17-18

Dagens to kapitler rummer rigtig mange små afsnit, der på en måde stritter lidt i alle retninger, men hvor vi virkelig lærer meget om og af Jesus gennem helbredelser, belæringer, lignelser, spørgsmål-svar. Forudsigelsen af de sidste tider er hos Lukas delt på to kapitler - 17 (den pludselige genkomst og opfordringen til at være rede) og 21 (forventning til forløsningen). Igennem læsningen følger vi den hektiske vandring for Jesus og disciplene tæt på Jerusalem. Intet kunne stoppe ham - undtagen den blindes bøn: "Davids søn, forbarm dig over mig!".

Dag 124 - Luk 19-20

Jeriko ligger 25 km fra Jerusalem, og påskeugen nærmer sig. Jesus tager sig tid til at redde en rig mand, overtolderen Zakæus, og demonstrerer dermed i praksis sine ord fra 18,24-27: "Det, som er umuligt for mennesker, er muligt for Gud". Fra 11,28 sker begivenhederne i Jerusalem, og Jesus vil frelse mennesker, men græder også over vantroen. Mange er rådvilde over Jesu identitet, selv om han både gennem lignelser og undervisning giver svar.

Dag 125 - Luk 21-22,30

Den fattige enke udfordrer vores gavmildhed. Hun kunne have nøjedes med at give den ene mønt, men gav dem begge! Der er endnu en undervisning om de sidste tider (jf. 17,20-37), hvor Jesus både advarer og trøster, fx med ordene: "Løft jeres hoved, for jeres forløsning nærmer sig" og "mine ord skal aldrig forgå". Derefter fortsætter i kap. 23 skærtorsdags beretning. Nadveren er forberedt af Jesus, ligesom det er i morgen i kirken! På den baggrund er disciplenes misundelse og hovmod (22,24-30) endnu mere trist.

Dag 126 - Sl 52-54

Sl 52 og 54 nævner i overskrifterne de konkrete situationer, de er skrevet i. "Dit navn er godt" går igen (52,11; 54,8) - men ellers er perspektivet i begge salmer Saul kontra David. Ind imellem kommer Sl 53 (næsten identisk med Sl 14), der også udfordrer et ateistisk verdensbillede og slutter med længslen efter Guds frelse på Zion, som opfyldes i Jesus Kristus.

Dag 127 - Luk 22,31-23

Peters og de andre disciples rolle på skærtorsdag og langfredag (indbyrdes rivalisering, svigt og flugt) er ikke glørværdig - men en trøst for (vi) disciple til alle tider, der kan spejle os i dem. Derimod kalder Jesu gerning og offer på vores respekt og tilbedelse. Særstof hos Lukas er Jesu korsord "Tilgiv dem, for de ved ikke, hvad de gør" og den korte fortælling om de to røvere på korset. Hvem vil ikke på sin sidste dag gerne høre Jesu ord til den ene (23,43b)?

Dag 128 - Luk 24

"Hvorfor leder I efter den levende blandt de døde?", sagde de to mænd. Kvinderne var gået forkert, hvis de skulle finde Jesus. Han var på vej til Emmaus for at udlægge alle skrifterne for disciplene (24,27) - sikken en bibeltime, de har fået! Jesus var på vej hen for at lyse fred over disciplene, og Lukas er den af evangelisterne, der tydeligst understreger Jesu fysiske opstandelse fra de døde. "Idet

han velsignede dem..." (24,51) betyder dels, at velsignelsen var disciplenes sidste og gode erfaring af Jesus - og dels, at Jesus stadig velsigner.

Apostlenes Gerninger

Apostlenes Gerninger handler om Helligåndens komme og udbredelsen af evangeliet over hele jorden. Helligånden viste sig som tunger af ild (2,3-4), som logoet her viser.

Dag 129 - ApG 1-2

Vi fortsætter lige over i Lukas' anden del af sit to-bindsværk til Theofilus: Apostlenes Gerninger. I 1,3-8 hører vi både om tiden (fyrre dage) efter påske, forudsigelse af pinsen og tiden efter pinse. 1,8 er også en slags indholdsfortegnelse over ApG: Evangeliet til Jerusalem (kap. 1-7), Samaria (8-12), jordens ende (13-28). Pinsedag var en engangsbegivenhed på linje med og i forlængelse af påskedag. Læg mærke til, at Peters prædiken (som alle andre i ApG) fokuserer på Kristi offer langfredag, opstandelsen påskemorgen - og så på omvendelse og tro. Kirken voksede den dag med 3.000 - i dag vokser den med omkring 70.000 pr. dag.

Dag 130 - ApG 3-4

Pinsedag blev virkelig et startskud for menigheden til mission. Man kom ud fra de ellers lukkede døre og vidnede om Jesus til nær og fjern. I denne særlige tid gjorde Gud helt særlige under ved apostlenes hænder (jf. Hebr 2,4). Det skabte også hurtigt modstand fra jøderne, som uden held forsøgte at give apostlene mundkurv på. Menighedsfællesskabet var noget helt særligt i den tid - kunne vi lære noget her?

Dag 131 - ApG 5-6

På en meget kontant måde måtte Ananias og Safira - og mennesker i menigheden - lære, hvordan løgn er gift for kirken. Vi er ikke bundet af et krav om ejendomsfællesskab, og samtidig bliver jeg udfordret af den første menigheds praksis og indbyrdes kærlighed. Er der magi i apostlenes helbredelse (5,12-16)? Måske også noget overtro (fx omkring Peters skygge), men uanset hvad skete

der usædvanlige ting. Der var blandede meninger om disciplene, men de fortsatte forkyndelsen og glædede sig over forfølgelse - kan vi lære af det?

Dag 132 - ApG 7-8

I går strejfede vi lige forfølgelsen, og i dag læser vi om den første kristne martyr, Stefanus. "De kristnes blod er kirkens såsæd", har man sagt, og umiddelbart efter mordet på Stefanus spredtes menigheden, og det betød mission til Samaria (jf. ApG 1,8). Vi får to vidunderlige enkeltepisoder fra missionsmarken - om Simons og den etiopiske hofmands omvendelse. Tænk, måske blev Filip's forkyndelse og den etiopiske hofmands omvendelse afgørende for den etiopiske kirke, som fandtes i de første århundreder, men som siden er stagneret og nogle steder stivnet i ritualer. I vores tid er der igen vækkelse i Etiopien, og millioner er i de seneste år kommet til tro.

Dag 133 - Sl 55-57

Dagens tre salmer har alle maksimal modgang som baggrund. David var presset til det yderste og lægger ikke skjul på sin frygt og længsel efter frihed. "Gid jeg havde vinger som duen..." Overvej, hvem "ligemanden" i 55,14 er - kong Saul? Judas? Samtidig er Davids tillid til Gud stor. Overvej, om tilliden til Gud er nogenlunde ligefrem proportional med det stærke pres, Gud udsatte ham / udsætter os for? Se 55,23 ; 56,9 ; 57,2.8.

Dag 134 - ApG 9-10

"Hvorfor forfølger du mig, herre", sagde David til kong Saul, da Saul ville dræbe David (1 Sam 26,18). Ordene må have spiddet farisæeren Saulus, da Jesus sagde det samme til ham (9,4). Saulus' omvendelse var stærk, og vi spørger naturligt: Hvorfor viser Jesus sig ikke sådan for os alle? Svaret er skjult i Guds råd, men projekt bibellæsning, som vi er godt i gang med, kan faktisk gøre noget af det samme for os, jf. 10,44: "Mens Peter endnu talte, kom Helligånden over alle, der hørte ordet" - og her var det hedninger (som os), der blev kristne.

Dag 135 - ApG 11-12

Tænk, hvis vi ikke havde Apostlenes Gerninger i Bibelen! Beretningerne om den første tid, da den spinkle menighed formedes under stor forfølgelse og evangeliet spredtes ud over jorden, er stærke og inspirerende for os i dag. I kap. 12 fortælles om den anden martyr - den første af disciplene - Jakob, Zebedæus' søn. Peter er også i fare, men befries underfuldt. Indtil nu er hand-

lingen foregik i Jerusalem og Samaria, men i kap. 11 når man til jøderne i omkringliggende egne, og apostlenes fik hædersbetegnelsen "kristne". Verden og hedningerne venter stadig...

Dag 136 - ApG 13-14

Kap. 13 markerer begyndelsen på Paulus' missionsrejser. Antiokia (idag Antakya) i Syrien blev fødestedet for den kristne mission. Den første rejse i omkring år 47-48 har som formål at grundlægge nye menigheder på Cypren og i det sydlige Lilleasien. Princippet var: For jøde, først, og for græker (Rom 1,16), og Saulus / Paulus (se 13,9) forkyndte Kristus ud fra GT med en stærk appel til omvendelse og tro.

Dag 137 - ApG 15-16

I år 49 mødtes apostlene i Jerusalem. Stefanus og Jakob var blevet dræbt, men Peter kom fra fængsling og mishandling, Paulus fra sin rejse i Lilleasien, og flere andre var med til "Apostelmødet". Spørgsmålet på dagsordenen var: Skulle jøderne omskæres for at blive kristne? I dag bør vi også spørge, hvordan vi som kristne forholder os til både vores nedarvede kultur og den aktuelle tidsånd. Der var (som i dag) forskellige grupperinger - og "bitter uenighed" (15,39), der af Guds nåde ledte til endnu mere mission. 15,41-18,22 er "Anden missionsrejse", hvor grænsen til Europa overskrides (16,9-10).

Dag 138 - ApG 17-18

Nu er vi på anden rejse. Mange af destinationerne kan man stadig besøge i dag. Talen på Areapagos er legendarisk med sin indfølelse facon og alligevel klare retning mod evangeliet ("begynde med grisen og slutte med Jesus"). Missionen var langtfra altid kortvarig ("hit and run") - fx opholdt Paulus sig halvandet år midt i den meget verdslige by, Korinth. Her grundlagde han menigheden og underviste og forkyndte.

Dag 139 - ApG 19-20

Efesos er et andet sted, som Paulus opholdt sig gennem længere tid. I 20,5-21,16 er det andet "vi-afsnit" i ApG (se 16,10ff), der fortælles i første person og dermed bliver personligt - Lukas var med på rejsen! Der udviklede sig et tæt forhold til menigheden, der samtidig oplevede stor modstand. Afskedstalen til de ældste fra Efesos (20,18-35) er gribende. Afskeden på stranden blev også deres sidste stund sammen på jorden.

Dag 140 - Sl 58-60

Salmerne til i dag (særligt 58 og 59) hører ind under kategorien hævn salmer. Det stærke ønske om hævn kan være svært at forene med Jesu bud om næste- og fjendekærlighed - dog forstår vi det bedre, hvis man selv har oplevet fjenderne gøre noget lignende ved ens kære. Og så overgiver David hævnen til Gud og hviler i, at "den retfærdige får sin løn". David finder også midt i modgang lovsangstenen frem og takker for, at "Vor Gud, han er så fast en borg".

Dag 141 - ApG 21-22

I 21,16 afsluttes 3. missionsrejse, og Paulus var tilbage i Jerusalem. Igen berøres emnet om forholdet til loven, og Paulus demonstrerer gennem sin overholdelse af loven (21,22-26) princippet fra 1 Kor 9,20f: "For jøderne er jeg blevet som en jøde for at vinde jøder...". Det tilfredsstillende dog ikke jøderne, så Paulus blev igen slæbt for kommandanten og måtte forklare sig for ham og for folket. Han fortæller sit vidnesbyrd (22,6ff), som er meget stærkt. Det kan være ret interessant at formulere sin egen troshistorie, så prøv gerne det...

Dag 142 - ApG 23-24

Nu skulle Paulus tale foran det store jødiske råd på 70 velanskrevne mænd. Det blev konfliktfyldt, og Paulus' liv var virkelig i fare. "Det er enten os eller ham, der skal dø", siger jøderne (23,12), og kun søstersønnen (eller Gud!) gjorde, at Paulus ikke mistede livet og i stedet nåede videre til Felix. Måske synes vi, at ApG beskriver en hektisk tid, men her er en pause på to år, hvor Paulus sad i fængsel. Her har han også bragt sit vidnesbyrd og skærpet sin teologi, som ligger til grund for brevene i NT, som på dette tidspunkt ikke er påbegyndt.

Dag 143 - ApG 25-26

En af Festus' første handlinger var at behandle Paulus' sag. Denne romerske hersker og den jødiske kong Agrippa var begge interesserede i fred, men også i at høre Paulus' historie. Stærkest er det i kap. 26, hvor beretningen om Paulus' omvendelse fortælles for tredje gang (jf. kap. 9 og 22). Bemærk Paulus' tolkning af GT i 26,22-23: Det peger på Kristus. Vidnesbyrdet gjorde et stort indtryk på Agrippa, men vi ved desværre ikke, om han endte med at blive kristen.

Dag 144 - ApG 27-28

Apostlenes Gerninger slutter i Rom, jordens ende (ApG 1,8) og verdens absolutte hovedstad på det tidspunkt. Rejsen dertil var farefuld, men det lykkedes at komme frem. Igen er der "vi-afsnit" i 27,1-32 og 28,1-16. Menigheden i Rom var etableret af forfulgte kristne fra Jerusalem efter steningen af Stefanus, og mødet med disse mennesker var trosstyrkende. Det er påfaldende, at Paulus' martyrium ikke er med i ApG. Måske ville Lukas slutte mere åbent med Paulus' fortsatte forkyndelse - og som et eksempel for kristne til alle tider. Er vores tid ikke også fuld af muligheder, jf. 28,31?

Samuelsbøgerne

Samuelsbøgerne er historien om, hvordan David blev Israels konge. Gud gav David det særlige løfte, at der altid ville være en efterkommer af David på tronen.

NB! 1 og 2 Sam var oprindeligt én bog - derfor ét billede.

Dag 145 - 1 Sam 1-4

Med Samuelsbøgerne er vi stadig i GT's historiske bøger, men også et godt stykke vej. De to bøger handler om Samuel - den sidste dommer (1-7), Saul - den første konge (8-31) og David - den største konge (2 Sam 1-24). Indtil nu har Israel været et stammefolk med høvdinge / dommere, der virkede forskellige steder i landet, men der var ikke meget samling. Nu kaldte Gud Samuel til at være profet og tale på Guds vegne, og hans kaldelsesberetning er gribende. Mon egentlig vi kan øve os i at høre Gud tale til os, måske ikke ved en hørbar stemme, men gennem fornemmelser eller tilskyndelser?

Dag 146 - 1 Sam 5-9

Filistrene (og måske også isralitterne) anså Pagtens Ark for at være et magisk middel til at opnå fordele. Sandheden var, at Gud havde knyttet sin (Kristi) herlighed til den - til både dom og frelse efter forholdet til Herren. De gentagne krige og uoverensstemmelser fødte kravet om en konge i folket, "ligesom de andre". Vi lærer noget vigtigt om Gud: Selv om udpegelsen af en konge er imod Guds vilje og vil føre folket ind i problemer, så lader Gud dem

gøre det. Måske husker vi, at Paulus siger noget af det samme i den gentagne sætning fra Romerbrevet: "Gud prisgav dem..." (Rom 1,24.26.28). Gud tvinger os ikke - så ville Han ikke være kærlighed.

Dag 147 - Sl 61-63

Alle dagens 3 Davidssalmer har Guds styrke og kærlighed i fokus, dels i forhold til menneskets afmagt og hjælpeløshed (61), menneskelivet generelt (62) og fjenderne (63). 61,3b: Klippen er for høj for mig, men ikke for Gud. Prøv at finde udtryk for Guds egenskaber og kærlighed i Sl 62. Sl 63 er skrevet i ørkenen, sikkert på flugt fra Saul.

Dag 148 - 1 Sam 10-13

Den første konge i Israel er en realitet - kong Saul (opfinderen af hagesmækken, vil vittige hoveder sige). Begyndelsen var rigtig god: Saul fik Guds velsignelse og kraft med sig, Gud gav ham et andet hjerte, Guds Ånd greb ham. Desværre bliver Saul hurtigt selvrådig og handler i egen kraft, og allerede i kap. 13 forudsagde Samuel enden på Sauls kongedømme. I øvrigt har vi ikke den fuldstændige hebraiske tekst til begyndelsen af kap. 13, som det ses i teksten. Hele Sauls kongedømme var omkring 40 år (jf. ApG 13,21).

Dag 149 - 1 Sam 14-16

Sauls søn Jonatan besad mange af de egenskaber, som Saul burde have haft. Han overtog i en vis grad også styringen og vandt den store sejr over filistrene. Saul fortsatte sin nedtur med en selvudråbt faste, der førte folket i ulykke. Samuel var grebet af sorg over Saul, og Gud fortrød sit valg. Bemærk, hvordan Bibelen skelner mellem, at Gud ikke angre (fx den frelsesplan, som han har lagt, se 15,29), men kan have den menneskelige følelse af fortrydelse, når mennesker lever i vantrø (15,35b, se også 1 Mos 6,6). I kap. 16 salves David til konge over hele folket (jf. 10,1.24, som fortæller om en mere personlig og lokal kroning).

Dag 150 - 1 Sam 17-19

Historien, vi alle husker: David og Goliath. Beretningen handler om meget mere end en sejr - fx om forskellen mellem at kæmpe i egen kraft og Guds, om at virke uden eller med en ydre facade (rustning). Saul var imponeret over David, men allerede i kap. 18 indledes en tragisk misundeshistorie, som varer lige til kong Sauls død. Gennem fortællingen lærer vi, hvor meget misundelse ødelægger i en person og i relationer. Sønnen Jonatan står igen i

kontrast til Saul, og Gud får på en ganske genial måde i første omgang afværget Sauls efterstræbelse af David (19,18-24).

Dag 151 - 1 Sam 20-23

Jonatan betyder "Guds gave" - og sådan så David formentlig på sin gode ven, Sauls søn. Sauls forsøg på at dræbe sønnen Jonatan (20,33) overbeviste ham om Sauls hensigter, og David måtte flygte. I Mark 2,23-28 forsvarer Jesus sine disciples overtrædelse af farisæernes bud med historien om David, der spiste helligt brød (21,7). Under opholdet i Nob skrev David Sl 56 (se v. 1), og mange Davidsalmer er blevet til i denne farefulde tid.

Dag 152 - 1 Sam 24-27

Sauls forhærdelse og kamp mod Guds vilje bliver mere og mere intens og ligner efterhånden Faraos. David bliver et forbillede for os og et Kristus-billede, når han tålte modgangen og endda flere gange skånede sin fjende, jf. Rom 5,10; Rom 12,19ff. Til slut erkendte Saul det umulige i sit forehavende (26,21-26), men David følte alligevel det mest sikkert at gå i tjeneste hos fjenden, filisterkongen Akish.

Dag 153 - 1 Sam 28-31

Saul handlede dybt dobbeltmoralisk, nu hvor Gud havde forladt ham. Han havde handlet ret ved at gøre op med spådomsfolk (jf. 3 Mos 20,6.27), men nu søgte han selv en spådomskone. "Succes- sen" med at få Samuel frem er ikke et argument for brug af alternativ religion, men Gud brugte Sauls forfald til at forkynde hans endeligt. David står i kontrast til Saul, både i den stadige kontakt til Gud og i hans militære sejre. Saul er uden sammen- ligning den mest tragiske figur i GT - svarende til Judas i NT, og begge tog sit eget liv. Nu var vejen banet for David, og hans mangeårige fjende var død. Læs mere i overmorgen...

Dag 154 - Sl 64-66

"Guds pil" har jeg sat som overskrift over Sl 64. Den viser, hvordan ondskaben aldrig vinder i det lange løb - heller ikke over Jesus, den uskyldige (64,5). Overvej, hvorfor Sl 65 kan kaldes en af landmændenes salmer? Som i Sl 65 er også Sl 66 en lovsang. Det skjules ikke, at der har været hårde tider, men Gud har lyttet og grebet ind.

Dag 155 - 2 Sam 1-3

Sidst skrev jeg, at Davids fjende var død, men David sang alligevel en dybfølt dødsklage over sin konge, Saul, og Sauls søn Jonatan,

som David elskede mere end kvinder - her lærer vi noget om venskabets store betydning. De første år derefter blev en tid med borgerkrig, da Sauls hus ikke ville anerkende nederlaget. Det kom til at koste både menneskeliv, ægteskaber og familieforbindelser. David holder sig til, at Gud må råde for både ham og landet.

Dag 156 - 2 Sam 4-7

Igen i kap. 4 begræder David sin konges død: Han er nærmest lutheraner med sin stærke loyalitet mod øvrigheden som Guds indsatte redskab (jf. Rom 13,1-7) - og den kraftige dom over Mikal handler netop om manglende loyalitet. Davids kongedømme var nu befæstet og kongebyen Jerusalem indtaget. Det er nærmest "indtoget i Jerusalem" i kap. 6. Læg mærke til det enorme løfte i kap. 7, som dybest set er et Kristusløfte - et hus og en trone til evig tid! Det rækker ud over Davids tid og frem mod Jesus og kirken.

Dag 157 - 2 Sam 8-12

Højt at flyve (kap. 8-10), dybt at falde (11-12). Herren gav David sejr over fjenderne, en god regering, venskaber, koner og børn. Alt, hvad hjertet begærer - næsten! David indrullerede sig i en spind af begær, utroskab, løgn og mord - jf. Jak 1,14-15. Overvej, om Natans fortælling (12,1-4) rammer nogle af dine synder. Læg mærke til Guds uforbeholdne og øjeblikkelige tilgivelse, da David bekendte sin synd (se Sl 51 for hans stærke bekendelse). Selv om David er tilgivet hos Gud, har synden konsekvenser, og Batseba og David humper videre i livet med dette sår.

Dag 158 - 2 Sam 13-15

Nu rettes lyskeglen en generation frem i tiden til Davids børn. Måske kan man sige, at æblet ikke faldt langt fra stammen, for som David faldt Amnon på det seksuelle område og misbrugte oven i købet sin egen (halv)søster. Det kostede i første omgang ét af Davids børn livet og resulterede i en vanskelig far- / sønstrid, der på trods af kvinden fra Tekoas geniale fortælling lå og ulmede. Det hører vi mere om i morgen...

Dag 159 - 2 Sam 16-18

Vi følger dramaet i Israels hus. Familiestridigheder af den kaliber vil man ikke ønske for sin værste fjende. Man kan blive i tvivl om, hvem man skal holde med, for både David og Absalom har (også bogstavelig talt) lig i lasten. David var dog Herrens udvalgte, og Absalom blev som Faraos søn, som kæmpede imod Guds vilje - og dermed i sidste end imod Guds kærlighed. Gud har nem-

lig besluttet at velsigne alle folk gennem løftets søn, som nu var David. Snart ville løftets søn blive Salomo (= Gud hører), også kaldet Jedidja (= den af Herren elskede - se 2 Sam 12,25) og til sidst Jesus Kristus (= Herren frelser).

Dag 160 - 2 Sam 19-21

Blodets bånd er tykt, og sønnen Absaloms død berørte David dybt, selv om konflikten havde været så hård. Mod slutningen af Davids regeringstid ulmede oprør og efterslæb efter både Sauls og Davids svigt. Meget af de hændelser, vi læser om, er ikke efter Guds gode vilje, men er styret af menneskers koldblodige hjerter. David lykkedes alligevel med at samle sin regering i Jerusalem, og så længe han regerede, overvandt han ved Guds hjælp fjenderne.

Dag 161 - Sl 67-69

Sl 67 begynder med velsignelsen og har formentlig baggrund i synagogegudstjenesten. Sl 68 og 69 er i høj grad kristologiske salmer. Læs dem med Jesus-historien i bagehovedet, og flere steder er der direkte henvisninger til NT (se noteapparatet i den autoriserede oversættelse). Nogle ting kan være vanskelige at forstå, men Martin Luthers vejledning er god: ”Hver gang jeg har en tekst, der er som en nød med en hård skal, smider jeg den mod klippen (= Kristus), og så finder jeg den smukkeste kerne”.

Dag 162 - 2 Sam 22-24

Til sidst i 2 Sam får vi lov til at se ind i Davids hjerte - dels i en lovsang (22) og dels i hans "famous last words" (23). Det er en både ydmyg og taknemlig konge, der så tilbage på Guds ledelse. Til sidst i kap. 23 opregnes Davids krigshelte. Bemærk den sidste hittitten Urias - som en sidste hilsen om en af Davids mest betroede soldater, der faldt for Davids løgnespind. Til sidst går det igen galt, da Gud tillod ("lokkede" i 24,1 er for stærkt udtrykt) David at dyrke sin stolthed gennem en folketælling, men han må også bære straffen. Langt senere skulle der udgå befalingen om en folketælling fra kejser Augustus - for at berede vejen for Jesus Kristus, Davids søn.

Første Petersbrev

Peter skriver om, hvordan kristne ville komme til at lide, men også, hvordan det vil føre frem til glædelig fremtid.

Dag 163 - 1 Pet 1-3

Forhåbentlig opleves det afvekslende og forfriskende at komme over i NT til Peters breve. 1 Pet er skrevet af disciplen Peter og har i en kommentar overskriften: Det levende håb! Peter øser af evangeliet om Kristus, den levende sten, om håbet (1,3-9), om Skriften (1,10-12). Og så har 1 Peter en særlig vægt på udholdenhed i forfølgelse - en virkelighed, som de første kristne stod i, men som også i dag koster mange kristne den højeste pris - og os andre lidt modstand eller hovedrysten. Peter opfordrer os til at lide for det gode, nemlig evangeliet om Jesus.

Dag 164 - 1 Pet 4-5

Peter har formanet kvinde og mand i ægteskab i 3,1-7, og nu fortsætter han med livet i kærligheden (4,1-11) og i menigheden (5,1-11), der bliver udsat for både Djævelens bedrag og forfølgerens torturkamre. Forbilledet i trængsler er Jesus Kristus, som udholdt lidelsen på korset. I øvrigt døde Peter efter overleveringerne som korsfæstet - med hovedet nedad efter eget ydmyge ønske: "Jeg er ikke værdig at dø på samme måde som min Herre og Mester".

Andet Petersbrev + Judasbrevet

Peter stod foran døden, og han skrev derfor en kort påmindelse til kristne om oprigtig tro og apostlenes lære. Samtidig advarede han om, at falske lærere ville fremstå.

Judas skrev et kort brev med en formaning til menighederne om at "kæmpe for den tro, som én gang for alle er overdraget de hellige" (v. 3b) - og om at leve i kærligheden.

Dag 165 - 2 Pet 1-3 + Judasbrevet

2 Pet er formentlig skrevet i 60-erne kort tid før disciplen Peters martyrium. Hvor 1 Pet handlede om forfølgelsen udefra, er temaet her snarere faren indefra, nemlig forførelsen, som kan ske ganske umærkeligt. Pejlemærkerne fra brevet er, når Guds tilgivelse mister sin betydning for os (1,9), når Skriften ikke regnes for Guds ord (1,12-21 ; 3,14-18 (bemærk i øvrigt, at Peter kommenterer Paulus' breve)), når Kristi genkomst til dom og frelse underkendes (2,1-3 ; 3,1-13), eller når evangeliet ikke får konsekvenser i vores livsførelse (1,5-6). Judas' brev ligner 2 Pet og er skrevet af Jakobs (og formentlig Jesu (halv-) bror. I begge breve lærer vi noget interessant om Guds faldne engle.

Efesebrevet

Paulus opmuntrede efeserne til at "leve, så det svarer til det kald, I fik" (Ef 4,1b) - dvs. til det kald at følge Kristus.

Dag 166 - Ef 1-3

Fra Peter til Paulus. Ef er det første af "fangenskabsbrevene", altså skrevet mens Paulus var fange (formentlig i Rom). Den første lovprisning er indholdsrig og kan med fordel læses langsomt og flere gange. Brevet er blevet kaldt "menighedsbrevet" og afspejler, at Paulus opholdt sig i Efesus i henimod tre år. Se, om du kan finde alle syv billeder på menigheden: Legeme, rige, husstand, bygning, tempel, bolig, brud (morgendagens læsning). 2,8-10 er gode vers at tænke dybere over og lære udenad.

Dag 167 - Ef 4-6

Formaningerne i dagens læsning kommer på baggrund af evangeliet om Kristus (3,15-21). De skal ikke forstås som byrder og regler, men som pejlemærker for det nye liv, vi er sat i som retfærdiggjorte og elskede af Kristus. Tydeligst kommer denne pointe måske til udtryk i "ægteskabslignelsen" om mand og kvinde som billede på Kristus og kirken. Guds fulde rustning (6,10-20) fortæller os om Guds styrke i svage mennesker som os.

Dag 168 - Sl 70-73

Søndagens 4 salmer lyser alle tydeligvis af det nære forhold til Herren. Sl 70 og 71 er Davids og den ukendte forfatters bøn om hjælp. Der er kun ét sted at vende sig hen: til Gud. Sl 72 er en god bøn for kongen, men er også en kristologisk salme om kongen, der hersker fra hav til hav og samtidig forbarmer sig over den svage og fattige. Sl 73 fastslår forskellen mellem den retfærdige og "de overmodige" / "ugudelige", som ikke ses i det ydre, men i det indre og i det evige. 73,28 er et godt vers at memorere.

Kongebøgerne

Kongebøgerne fortæller historien om Israels konger. Nationen splittedes i to riger (Nord og Syd), og fortællingen undersøger, hvorvidt nationen var tro mod Moseloven. Vi kan allerede afsløre, at det var de ikke, og begge riger kom i fangenskab under andres beredomme. NB! 1 og 2 Kong var oprindeligt én bog - derfor ét billede.

Dag 169 - 1 Kong 1-2

Kongebøgerne handler om det delte kongerige (Syd- og Nordriget) og kongerne, som regerede i begge riger. I begyndelsen af 1 Kong følger vi Davids sidste tid. Måske belært af Batsaba-historien holdt han sig på måtten i forhold til Abishag. Snart fulgte magtkampen mellem Adonija og Salomo, som blev voldsom. Batsaba og David blev involveret i forløbet, men Davids trone og kongeslægten med Salomo sejrede over Adonija, der "gik med store tanker om sig selv" (1,5 - jf. Rom 12,3).

Dag 170 - 1 Kong 3-6

Navnet Salomo er i familie med ordet "Shalom" og betyder "fred", "hel", "fremgangsrig". Sådan gik det med Salomo i begyndelsen - ikke fordi han var noget særligt, men på grund af sin ydmyge bøn (3,6-9) og sit helhjertede forhold til Herren. "Herren gav Salomo visdom, som han havde lovet ham" (5,26). Kap. 6 tidsfæster Salomos mægtige tempel ret præcist til år 957. Templet stod indtil babylonierne indtog Jerusalem i 586/587.

Dag 171 - 1 Kong 7-8

For Salomo var templet vigtigere end sit eget palads, og derfor blev det bygget først. Selv om paladset efter 13 års byggeri sikkert har været prangende, så var Salomos fokus Guds løfte til sin far David, som nu var opfyldt med byggeriet af templet. Stefanus henviste til Salomos tempel under sin forsvarstale, inden han blev stenet til døde (ApG 7,46-50). Hverken bronzen (7,47) eller antallet af offerdyr (8,5b) blev opregnet, men det gjorde Salomos stærke bøn om Guds troskab og tilgivelse. Overvej, om vi har den samme ydmyghed i forhold til Gud, som Salomo havde.

Dag 172 - 1 Kong 9-11

Gud viste sig igen for Salomo med et stærkt løfte og en advarsel. At begge visioner skulle gå i opfyldelse hen over de næste århundreder, vil vi se i bibellæsningen de næste dage. Både løftet og advarslen gik også i opfyldelse med Kristus, se fx Joh 3,16-21. Jesus talte om dronningen af Saba, "Sydens dronning", i sin domstale (Matt 12,42). Selv om Salomo var en mægtig konge, så var der med Jesus "mere end Salomo". "Begyndt er ikke endt, det må du vide", synger vi i DDS 632, som illustrerer Salomos triste udvikling. Mod slutningen af sin regeringsperiode vendte Salomo sit hjerte fra Herren og blev afgudsdyrker.

Dag 173 - 1 Kong 12-14

Salomo døde i år 931 efter 40 år som konge i Israel. Efter hans død blev landet delt i to helt frem til år 722: Juda (Sydrijet) med kong Rehabeam og Israel (Nordrijet) med kong Jeroboam. Historien i kap. 13 er besynderlig, men stadfæster dommen over den ugudelige kong Jeroboam.

Dag 174 - 1 Kong 15-17

I kongerækken (helt frem til 2 Kong 25) skal man holde tungen lige i munden. Bemærk, at forholdet til Herren altid nævnes som et helt afgørende træk. Jo, for Gud står ved sit nådes ord om at velsigne og forbande ud fra forholdet til ham (1 Kong 9,3-9). På denne tid begyndte Gud at sende profeter ind i folket for at kalde til omvendelse og tro (dog var allerede Samuel både dommer OG profet, 1 Sam 3). Profeten Elias blev et redskab til at bringe mange tilbage til Gud.

Dag 175 - Sl 74-76

For ikke længe siden læste vi om tempelbyggeriet i Jerusalem. Sl 74 er skrevet efter babylonernes ødelæggelse af templet i 586. Israels folk klagede til Gud, som har tilladt fjenderne at indtage byen og ødelægge templet. Som læsere kender vi grunden, nemlig folkets manglende tro på Gud. Sl 75 og 76 er også skrevet af Asaf og understreger begge Guds styrke, både i sin vrede og sin frelse. 76,10 rummer et håb for os alle: "Gud rejste sig til dom for at frelse alle landets ydmyge".

Dag 176 - 1 Kong 18-19

"Nu ved jeg, at du er en gudsmænd, og at Herrens ord er sandhed i din mund", sluttede 1 Kong 17. Det kom der et håndgribeligt eksempel på, da Elias og kong Akabs afgudsdyrkere blev samlet til styrkeprøven på Karmels bjerg. Én mand mod 450 Ba'al-pro-

feter - én Gud mod alle andre guder. Ikke mindre vigtig er kap. 19, for man kan sagtens, når man vinder sejr og føler Guds hjælp, men på flugt og i sin ensomhed hørte Elias Guds stemme i den sagte susen (19,12) - og det kan vi godt oversætte til "den stille læsning af Guds ord". Gud trøstede sin ensomme profet med, at Guds folk stadig var i landet (19,18).

Dag 177 - 1 Kong 20-22

Kong Akab traf den skæbnesvangre beslutning kun at lytte til Herren, når det passede ind i hans eget kram. Profeter blev tilkaldt for at legitimere / "velsigne" krigen mod aramæerne, og kong Akab gjorde sig ukendelig for ikke at falde i den krig, som Herrens sande profet Mika på forhånd havde udråbt som tabt. Overvej, om der er forhold, hvor vi med vold og magt vil have vores egen dagsorden igennem og helst med Guds velsignelse, selvom Gud taler imod det.

Dag 178 - 2 Kong 1-4

2 Kong begynder med overrækningen af stafetten fra den ene profet, Elias, til den næste: Elisa. Elias var forløber for Elisa, ligesom Johannes Døberen var forløber for Jesus. Elias og Elisa var både domsprofeter og nådesforkyndere. Der er både undere, mirakuløs graviditet, helbredelser, døde-opvækkelse og brød- under i kap. 4 - og selv om Elisa var et almindeligt menneske, så virkede Guds kraft mægtigt i ham.

Dag 179 - 2 Kong 5-8

Den gribende historie om Elisa fortsætter i disse kapitler. Det er påfaldende, at Elisa helbredte syreren (ikke-israelitten) Na'aman, og Jesus henviste netop til dette i sin tale i hjembyen Nazaret (Luk 4,27). Elisa udførte flere undere, hvorved vi som læsere ser noget af Guds kraft. "...der er flere på vores side end på deres", siger Elisa (6,16) - og med åbne øjne så Gehazi virkeligheden med Guds øjne. Den lakoniske kommentar i 6,23b er temmelig humoristisk. Lad os bede om, at Gud også åbner vores øjne for den åndelige virkelighed!

Dag 180 - 2 Kong 9-11

Kongerækken fortsætter efter fokus på profeterne Elias og Elisa fra 8,16 med skiftevis præsentation af konger i begge riger: Israel (Nordriget) og Juda (Sydriget). Kong Jehu af Israel indtager meget fokus i fortællingen, og fx hans fartglæde nævnes en passant (9,20). Han var udpeget allerede i 1 Kong 19,17 under Elias, og nu føres det ud i livet. Jehu blev et redskab til opgør med Akabs

og Jezabels afgudsdyrkelse (10,18-29), først gennem en stærk salvning (9,1-10) og dernæst et statskup (9,11-10,26). Bibelen skjuler ikke den grusomme historie - og til sidst levnes et håb gennem Joash, der som 7-årig blev konge i Juda.

Dag 181 - 2 Kong 12-14

På dette tidspunkt i historien gik udviklingen meget forskelligt i Israel og Juda. Forfaldet fortsatte i Israel med stadig mere ugudelige konger, mens kongerne i Juda forsøgte en tilbagevenden til troen på Gud. Det skete gennem pagtsfornyelse (11,17-12,1) og kong Joash' restaurering af templet (12,2-22). Dog blev der samtidig heftige tab, når der blev gjort op med tidligere konger. I øvrigt: bliv ikke fortvivlet, hvis du forvirres over konge-navnene. Der er fx en Joram og en Joash i både Israel og Juda - på samme tid!

Dag 182 - Sl 77-79

Sl 77 er en salme om bedeskuftelse. Asaf råbte til Gud både dag og nat, men hørte ikke noget svar. Han huskede tilbage på tidligere tider under Guds omsorg. Salmen slutter tragisk nok i datid (v. 16-21) om Guds store gerninger i fortiden. Sl 78 lærer os meget om Guds vej med sit ulydige folk. Gud må ifølge sin hellige natur reagere med vrede på folkets synd, men han griber også ind til frelse ved at udvælge Judas stamme (78,68) og David (78,70) - begge forbilleder på Jesus. Sl 79 er (som Sl 74) en klagesalme over ødelæggelsen af templet.

Dag 183 - 2 Kong 15-17

Vi er midt i en barsk tid. Forfaldet fortsatte i Israel, og landet var i praksis i opløsning. Kongernes regeringstid blev kortere og kortere, helt ned til én måned (15,13). Bemærk, at den første information om en konge altid er vedkommendes forhold til Gud. Kap. 17 refererer begivenhederne i år 722 f. Kr. ved Nordrigets (Israels) fald, hvor 10 stammer i det gamle folk forsvandt. Assyriernes taktik var at føre de toneangivende i eksil (17,6) og lade andre folkeslag flytte ind (17,24) og blande sig med israeitterne. Herved opstod samaritanerne - et blandingsfolk og -religion. Grunden til Nordrigets fald skjules ikke: folkets frafald (17,7-23). Tillykke med "halvmarathon" - vi er halvvejs!

Dag 184 - 2 Kong 18-19

Resten af 2 Kong følger Juda rige, som nu var alene tilbage efter Nordrigets fald. Assyrierkongen regnede det formentlig som en smal sag at løbe Sydriget overende med sine mere end 185.000

mand, men han glemte at regne med Herrens magt. "Han kommer ikke derind, skyder end ikke en pil derind", sagde Gud (19,32), og sådan gik det.

Dag 185 - 2 Kong 20-23

Gud er suveræn, har vi lige hørt i går - og alligevel hører vi i kap. 20, at han lader sig bevæge af et menneskes bøn. Hizkija fik både sejren over assyrernes hær og personligt 15 år mere at leve i. Kan vi også i dag holde fast i både Guds suverænitet og bønnens frimodighed? Kongerne Manasse og Amon ledte folket ind i afgudsdyrkelse igen, selv om Manasse faktisk omvendte sig.

Dag 186 - 2 Kong 24-25

2 Kong slutter med Sydrigets fald i 586, hvor babylonerne smadrede Jerusalemets tempel og førte folket i eksil. Mange har sikkert syntes, at Konge-bøgerne var svære at komme igennem med så meget blod og vold. Israelitterne spurgte også sig selv: Hvordan kunne Gud tillade alle disse uhyrligheder? De gik dog også ind i en omvendelses-proces i Babylon, der medførte et fornyet pagts-folk tilbage i Israel. Det læser vi mere om senere...

Filipperbrevet

Paulus skrev (fra fængslet) for at påminde filipperne om at glæde sig under alle omstændigheder.

Dag 187 - Fil 1-4

Filipperbrevet er et af fangenskabsbrevene i NT og er på trods af det et brev fuld af glæde. Der er et tydeligt kendskab og kærlighed til menigheden, som blev grundlagt som den første menighed i Europa på Paulus' 2. missionsrejse (ApG 16,11-40). "Glæd jer i Herren" gentog Paulus igen og igen fra fængslet, hvor han havde oplevet fremgang for evangeliet. Her har vi den stærke "Filipperbrevshymne" 2,5-11 med en kort forklaring af hele Kristi virke. Kap. 4 runder af med glæden og en formaning til menigheden om at enes og rette blikket mod fredens Gud.

Jonas' bog

*Dette logo behøver vidst ingen
introduktion.*

Dag 188 - Jon 1-4

Jonas' Bog er nok den mest kendte blandt "de 12 små profeter" og hører til klassikerne i børnebibler - især det om "Jonas i hvalen" (i teksten står der dog "en stor fisk"). Der er flere eksempler på mennesker, der har overlevet i fiskens bug, men Jonas tjente særligt som forbillede på Jesus, der var i jordens skød i tre dage og tre nætter (Matt 12,38-41). Bogen er også historien om flugten væk fra Guds kald - og om Guds nåde imod den store by Nineve, der omvendte sig ved Jonas' prædiken.

Dag 189 - Sl 80-82

De 3 salmer til i dag er skrevet af den samme forfatter, Asaf. Han var levit og ansat som lovsangs-leder i Davids regeringstid (1 Krøn 16,4-5.37). Som Grundtvig og andre store digtere skrev han meget forskellige salmer, som vi ser i dag. Først kommer en bøn om Guds ansigts lys (Sl 80). Dernæst en salme om lovsangens store betydning for Guds folk. Befalingen er enkel (81,11): "Luk munden op, så skal jeg fylde den" - hvor svært kan det være! Jo, det er svært, for folket (vi) ville ikke tage imod alt det gode, Gud ville give. Sl 82 sætter Gud og guderne op over for hinanden - et tema, der vel ikke er blevet mindre vigtigt i vore dage.

Amos' bog

Profeten Amos var ikke ud af profetslægt, men en landmand, der avlede kvæg og dyrkede morbærfigner (7,14). Alligevel blev han sendt af Gud med et stærkt budskab om dom og frelse.

Dag 190 - Am 1-4

Vi har indtil nu læst 1 af de "12 små profeter", nemlig Jonas. Her kommer Amos' Bog, skrevet af landmanden Amos, der dyrkede morbærfigentræer (Am 7,14). Amos fik et domsbudskab fra Gud mod alle omliggende lande og Israel selv. Bogens første kapitler er blevet sammenlignet med et stort lynnedslag, der bevægede sig i landene rundt om Israel (kap. 1-2) for til sidst at stå stille over Israel / Juda (kap. 3-4). Folket (og vi) skulle lære, at bare fordi man er Guds folk, så er man ikke garanteret frelse eller Guds velsignelse (Am 3,2), men at være Guds folk betyder, at Gud i nåde tilbyder sin frelse. Det skal vi se mere på i morgen.

Dag 191 - Am 5-9

Domsbudskabet fra Amos fortsætter med en decideret dødsklage over Israel. Så vidt var frafaldet kommet, at Amos "synger landet ud". Dog er der stadig håb, hvis folket søger Gud. Domssynerne (kap. 7-8) lader i første omgang ikke meget håb tilbage, for der kommer en bitter dag, hvor solen går ned ved middagstid og bringer en sorg som over det eneste barn. Den dag kalder vi Langfredag - og her ligger både Israels og vores håb. Bogen slutter derfor positivt med, at Gud vil genrejse Davids faldne hytte - igen en profeti, som opfyldes med Kristus (ApG 15,15-16).

Hoseas' bog

Hoseas giftede sig med en prostitueret, som forlod ham igen. Gud befalede Hoseas at tage hende tilbage som en metafor for Guds trofasthed selv mod dem, der svigter ham.

Dag 192 - Hos 1-5

Her kommer Bibelens første af de 12 små profeter, skrevet i 8. årh. før Kristus. Hoseas' Bog er en gribende fortælling om Guds kærlighed, der sætter den elskede fri. "Læs Bibelen som Guds kærlighedsbrev til menneskeheden", sagde Søren Kierkegaard, og det kommer tydeligt frem i Hoseas. Profeten Hoseas måtte igennem store trængsler som at gifte sig med en prostitueret og kalde sine børn navne, som tydeligt udstiller Israels folks synd. Paulus udlægger Hos 2,1.25 i Rom 9,19-26. Gud handler kraftigt for at råbe folket op: "I deres nød vil de opsøge mig" (5,15).

Dag 193 - Hos 6-10

I gårsdagens læsning rakte Gud hånden ud mod sit frafaldne folk, og nu tog folket imod den. Håbet blev tændt, endda med en stærk forudsigelse af Jesus: "Han giver os liv efter to dage, rejser os på den tredje dag, og vi skal leve for Guds ansigt" (jf. Kristi opstandelse). Kapitlerne til i dag vidner om Guds kamp med sit folk. Fordi folket ikke gengældte Guds kærlighed, gik folket selv ind under Guds dom - men Guds ønske er klar: "Jeg vil helbrede deres frafald og elske dem med glæde" (14,5).

Dag 194 - Hos 11-14

"Fra Egypten kaldte jeg min søn" fra Hos 11,1 går tilbage til Guds udfrielsen af Egypten (2 Mos 4,22), men opfyldes også med Jesus, der med sin familie som nyfødt måtte flygte til Egypten over hals og hoved fra kong Herodes' barnemord (Matt 2,15). Guds evige kærlighed og medfølelse kommer stærkt til udtryk i disse sidste kapitler af Hoseas. Ved omvendelse er der stadig håb, for Gud vil tilgive, helbrede og elske.

Kolossenserbrevet

Paulus skrev dette brev for at grundfæste en ung menigheds tro på Kristus. Han opmuntrede dem til at rette blikket mod det himmelske, da "I er oprejst med Kristus" (Kol 3,1-2).

Dag 195 - Kol 1-3

Kol er et vidunderligt brev fra Paulus' hånd, skrevet under fangenskab i Rom i begyndelsen af 60-erne. Kolossæ ligger tæt på Efesos, som Paulus kom til, men menigheden i Kolossæ blev grundlagt af Epafras (1,7) og bestod primært af hedningekristne. Brevet vidner om Paulus' glæde over menighedens tro, håb og kærlighed (1,4). Der er en indholdsfyldt Kristushymne (1,15-18), og Paulus prædiker evangeliet kort og klart, fx i 2,13-15. Paulus skjuler ikke, at konsekvenserne af evangeliet både er lidelser, kamp og efterfølgelse af Jesus, men også lovsang (se "lovsangens lille Bibel" i 3,16) og taknemlighed.

Dag 196 - Sl 83-85

Asaf klagede til Gud på folkets vegne. Nabofolkene ville udlette Israel, og det var en kamp mod Israels Gud. Læg mærke til Guds hensigt, som ikke er dommen, men at også de andre folk ser, hvem Gud er (83,17.19). Sl 84 er gudstjenestesalmen over dem alle, og Grundtvig har gendigtet den i DDS 84: Hyggelig, rolig, Gud er din bolig. I Sl 85 genkalder Kora-sønnerne Guds gerninger i fortiden og beder Gud om at vende tilbage - i vished om, at al velsignelse skal komme fra den levende Gud.

Filemonbrevet

Paulus sendte et brev og en bortløben slave til sin ven, Filemon. Filemon var slavens herre, men Paulus rådede Filemon til at modtage ham som en bror og ikke som en slave.

Dag 197 - Kol 4 + Filemonbrevet

Kol slutter med formaninger / opmuntringer til alle (3,18-4,1) og særligt til forbøn for evangeliets udbredelse gennem Paulus (4,2-4) og menigheden (4,5-6). Linket til Filem er fangen Onesimos (Kol 4,9), som har været fange hos Filemon, men flygtede efter at have sat noget af hans ejendom over styr. Under flugten kom han til Rom, hvor han mødte Paulus og blev en kristen. Nu sendte Paulus ham (og Tykikos) tilbage med flere breve til menighederne, bl.a. Filem i håb om, at Filemon ville tage godt imod ham - som en broder. Brevet er blevet kaldt "slavernes frihedsbrev" - og hvad Paulus gjorde for Onesimos, har Kristus gjort for os på en endnu større skala.

Esajas' bog

Esajas fik et magtigt syn af Gud på tronen, da han blev kaldet i kap. 6, og han svarede: "Her er jeg, send mig!" Gud sendte Esajas - med et budskab om dom, men også trost for Israel.

Dag 198 - Es 1-4

Velkommen til Esajas' Bog. Esajas står først og er størst blandt de fire store profeter i GT (Es, Jer, Ez og Dan). Esajas virkede i Sydriget i slutningen af 700-tallet f.Kr. og er blevet kaldt "profeten blandt kongerne" (1,1), måske en slags hofprædikant - og "kongen

blandt profeterne", bl.a. fordi Esajas' bog er mest indholdsmættet og at han gennem bogen har talrige henvisninger til Kristus. Den første del (kap. 1-6) er kaldt "forhærdelsens bog" og udstiller folkets synd. "Hovedet er ét stort sår, hjertet er blevet sygt" (1,5b) udtrykker tilstanden. Alligevel er der håb i Zion (2,1-5 og kap. 4) - et udtryk for frelsen i Jesus.

Dag 199 - Es 5-8

Esajas' domstale fortsætter med den gribende sang om vingården - en lignelse om Guds historie med menneskeheden. Esajas blev kaldet som profet med et mægtigt syn af Guds herlighed (jf. Moses' syn af Gud i 2 Mos 3 og 24 eller Ezekiels syn (Ez 1). Esajas skal forkynde Guds kommende dom - men der bryder også et frelsesbudskab igennem med den unge kvinde, der "skal blive med barn og føde en søn" (7,14) = Jesus. "På den dag" er et tilbagevendende tema om dommens og frelsens dag.

Dag 200 - Es 9-12

Måske kender du de første vers i kap. 9, som læses ved juletid i kirkerne. De rummer en stærk forudsigelse om Jesu styrke og kærlighed. Resten af afsnittet fortæller om Guds kamp for at redde sit syndige folk og råbe det op gennem profeterne, men både profeter og folket ville ikke. 10,20-22 taler om resten, som skal finde frelse midt i dommen. I kap. 11-12 forudsiges Davidssønnens fredsrige, som grundlægges på Zion (= Golgata). Hvis man læser den autoriserede oversættelse, kan man finde mange krydshenvisninger til NT. "Alle Guds løfter har fået deres ja i ham", skriver Paulus i 2 Kor 1,20.

Dag 201 - Es 13-16

Efter "Immanuelsbogen" (kap. 7-12) kommer nu "Folkenes bog" (kap. 13-23). Babylonerne, som senere indtog Jerusalem, indtager en særstilling. Deres ondskab er et billede på hele verdens og Djævelens (se fx 14,12-15) ondskab, som skal få sin straf hos Gud, og retten skal ske fyldest (se det stærke Kristus-løfte i 16,4-5). Gud har nemlig grundlagt Zion, hvor der er tilflugt for det hjælpeløse folk (14,32).

Dag 202 - Es 17-20

Fokus rettes i disse kapitler hele vejen rundt om Israel. "På den dag" gentages mange gange i afsnittet som udtryk for dommens dag, hvor retten skal ske fyldest - men det er også frelsens dag. "På den dag skal menneskene se hen til deres skaber" (17,7 - se videre 18,3.7 ; 19,19. 23-24). Gud befalede Esajas at gå barfodet

rundt i tre år som et tegn på den forestående deportation til Babylon. Gud ville lære folket at stole på ham i stedet for mennesker eller livløse ting - og stille det gode spørgsmål: "Hvordan skal vi nu blive befriet?" (20,6b). Fortsættelse følger i NT...

Dag 203 - Sl 86-88

Sl 86 har overskriften "Bøn af David", og David beder både om hjælp, nåde, styrke og ledelse gennem livet - i tryk forvisning om Guds godhed. Sl 87 passer godt ind i Esajas-læsningen med sit fokus på Zion som det sted, "hver og en er født" (Es 66,8) - ja, vi blev alle genfødt på Zion, frelsens sted. Sl 88 kan man bede i sin yderste fortvivelse. Det mørke hav er et billede på fortvivelsen. Som en af de eneste salmer er der ingen forløsning til sidst, men kun fortvivelse og mørke (v. 19). Måske har vi i sorg eller modgang gået gennem trængsler som ezraiten Heman, og Bibelen har altså også ord for sådanne situationer.

Dag 204 - Es 21-23

Rundturen rundt om Israel (inkl. Babylonien, som i kap. 21 vender tilbage i teksten) fortsætter, men kommer også til Jerusalem selv, for selv om israelitterne historisk set er Guds folk, skal de knytte sig til den samme frelser som alle andre folk for at blive frelst. "Denne synd kan ikke sones, før I dør" (22,14b) er et domsudsagn, men bliver til et frelsesudsagn i Kristus, hvor vi med ham dør for at kunne opstå til evigt liv. Læs Gal 2,19-20 for denne herlige virkelighed.

Dag 205 - Es 24-27

"Åbenbarelsesbogen" er kap. 24-27 blevet kaldt, fordi her forudsiges verdens undergang og frelse, og virkeligheden om verdens modstand mod Gud afsløres som et slør, der ligger over alle folkene. Det afsløres også, at håbet for alle verdens folk er ét sted: Hos Herren. Paulus tager det op i 2 Kor 3,14-18 og peger på, at sløret tages bort i Kristus. I disse kapitler finder vi uerstattelige ord som 25,8.9 ; 26,4 12; 27,13.

Dag 206 - Es 28-30

"Hvor finder jeg hjælp og frelse" kan stå som overskrift over "Zionsbogen" (kap. 28-35). Israelitterne så desværre hen til Egypten som redningsplanken for landet, og andre stolede på sig selv og sin egen pragt. Gud giver klar besked om, hvor hjælpen er: "I Zion lægger jeg en grundsten, en prøvet sten... en kostbar hjørnesten" (28,16). Også dette er en tydelig Kristusprofeti om Guds søn. Apostlen Peter tolkede stedet i 1 Pet 2,1-10 - se særligt v. 4:

"Kom til ham, den levende sten, som blev vraget af mennesker, men er udsøgt og kostbar for Gud".

Dag 207 - Es 31-35

Guds ord er skarpt i disse kapitler. Vi kan godt lide beskrivelsen af frelsen, som når Gud forudsiger en ny tid, hvor "ånd fra det høje udgydes over os" (32,15a) og "mit folk skal bo på fredens boplads" (32,18a). Der er også domsord som "Herrens vrede ramme alle folkene, hans harme alle deres hære", og vi skal tage alle ordene til os. Vi er som mennesker i Guds hænder, spændt ud mellem dommen og frelsen, som syndere og samtidig retfærdige, mens vi lever - men med et enormt håb om evig redning fra fortabelsen (se 34,10ff) til det evige liv (35,10), som virkeliggøres i troen på Kristus.

Dag 208 - Es 36-37

"Historiebogen" (kap. 36-39) refererer historien omkring år 701 og assyrerkongen Sankeribs belejring af Jerusalem. Indholdet findes også i 2 Kong 18-20. Kong Hizkijas tillid til Gud er gripende. I en desperat situation har han intet våben stærkt nok - undtagen bønnen (37,14-20). Han trøstes af profeten Esajas, som også kommer med en profeti om frelsen for den rest, som holder sig til Herren. Kong Sankerib led et voldsomt tab, muligvis forårsaget af pest (37,36). Han vendte tilbage til Nineve og blev ca. 20 år senere myrdet af to sønner, mens han tilbad afguden Nisrok.

Dag 209 - Es 38-39

Hizkijas regeringstid lakkede mod enden, da han blev døds syg. Igen vendte Hizkija sig til Gud og beklagede sig under gråd. Gud bønhørte ham og gav ham 15 år mere at leve i. Overvej, hvordan Gud i dag hører og svarer på bøn? Hvis du synes, der har været meget domstale, vold og ødelæggelse i Esajas' Bog, så er det rigtigt. Bibelen har 66 bøger, og Esajas har 66 kapitler. Es kap. 1-39 er blevet sammenlignet med GT (som har 39 bøger) - men glæd dig til "Trøstebogen" i kap. 40-66 og dens 27 kapitler (= antal bøger i NT).

Dag 210 - Sl 89-91

Sl 89 begynder med lovsang til Gud for Guds skabermagt og trofasthed - og dernæst for Guds kaldelse af David og ledelse af kongen gennem tiden. Pludselig vender den dog til klage, for en katastrofe har indtruffet i landet. Der er uden tvivl en historisk situation bag, men salmen har også kristologiske implikationer. Moses har fået optaget én salme (90) i Salmernes Bog - men til

gengæld en stærk salme om Guds evighed og menneskets for-gængelighed. "Gud er vor bolig" er ord til trøst og "Lær mig at tælle mine dage" er en viis bøn at bede. Sl 91 er blevet kaldt "Sol-datens salme" - hvorfor? God søndag!

Dag 211 - Es 40-43

"Trøst mit folk, trøst det", indleder "Trøstebogen". Præcis det folk, som Gud har talt så stærkt og hårdt til, skal nu høre evangeliets søde stemme. Kærlighedens Gud gør nøjagtig det samme i dag, når han gennem Bibelen taler sin lov og sit evangelium til os. I disse kapitler bryder den første sang om "Herrens lidende tjener" frem (42,1-4 ; se også 49,1-13 ; 50,4-11 ; 52,13-53,12), som rummer stærke profetier om Jesus. Vi hører om Guds trøst (Es 40,1ff) og kærlighed (Es 43,1ff) til sit frafaldne folk. Gud har frelsesplaner med dem (os), som går vild igen og igen.

Dag 212 - Es 44-46

Hvem er den Gud, som "elsker dig... betaler for dig... samler dig" (43,4-5)? Det profeterer Esajas om i disse kapitler, hvor vi stadig er i "Trøstebogen" (kap. 40-66). Som modbillede til gudebillederne, som man kan se og mærke, men ikke kan hjælpe - er Gud, som vi ikke kan se og mærke, men som virkeligt kan hjælpe. Ja, som "udsletter dine overtrædelser som en sky, dine synder som et skylag" (44,22). Gud er den eneste Gud - hvorfor skulle vi så påkalde en anden eller tilbede noget andet end ham?

Dag 213 - Es 47-49

Babylon var det store babylonske rige, som var supermagten frem nederlaget under kong Kyros i år 539 f.Kr., og det er samtidig et billede på ondskaben i verden. Esajas beskriver modsætningen til at tilbede den eneste Gud og det nytteløse i afgudsdyrkelsen. Esajas opfordrede israelitterne til at drage ud af Babylon (48,20) og ind i frelsen fra Gud. Den anden "Herrens tjener-sang" kommer i 49,1-13 med løftet om Jesus, der skulle blive et lys for alle folk (jf. Joh 8,12).

Dag 214 - Es 50-53

Nu er vi virkelig inde i centrum af Esajas' trøste- og frelsesbudskab til sit folk. For tredje gang hører vi om Herrens tjener (50,4-9), om Gud, der iklæder sig styrke og sender sin budbringer (51-52). Den fjerde sang er en "Herrens lidende tjener-sang" (52,13-53,12) og forudsiger Jesu lidelse, død og opstandelse med præcision - 7-800 år før det sker. Læser man den autoriserede

oversættelse, kan man se de mange henvisninger til NT i noteapparatet.

Dag 215 - Es 54-57

Esajas fortsætter med at forkynde Guds nåde for folket. En nåde, der er urokkelig (54,10), gratis (55,1-2), for alle (56,6-7), selv for den knuste (57,15). En stor del af folket er stadig på afveje, men Guds barmhjertighed, troskab og tilbud om frelse står ved magt, hvis de blot vil komme og modtage nåden gratis (latin: gratia = gratis). Læg mærke til den vidunderlige beskrivelse af Guds ord, som vi er i gang med at læse - det gør sin virkning (Es 55,8-11).

Dag 216 - Es 58-61

Vi er stadig i hjertet af evangeliet i disse kapitler. Esajas forkynder, at Gud vil høre, hjælpe og frelse (58,9) - hvis folket blot vil gøre op med deres mange synder. Læs den stærke syndsbeholdelse i kap. 59 igennem og se, om det vækker genklang i dit eget liv. Guds hellige lov står som forudsætning for at høre evangeliet, og netop evangeliet kommer igen stærkt i kap. 60 og 61. Jerusalem skal stråle af glæde, når dets lys kommer (60,1-5), et nådeår skal ud-råbes (61,1-2), når Gud Herren lader retfærdighed spire og lov-sang gro frem (61,11). Det skabte et stort håb for folk - og NT fortæller om virkeliggørelsen!

Dag 217 - Sl 92-94

Salmerne fra 91-100 er uden forfatterangivelse. Sl 92 er en sang på sabbatsdagen, så det kan ikke passe bedre til søndagen. Salmen giver ovenlys over hele vores liv, synes jeg. Vi standser i de næste salmer ved to aspekter af troen på Gud: Herren er konge over naturen, læser vi i Sl 93 Herren er dommer over menneskeheden, læser vi i Sl 94 Det er også en klagesang over forfølgelsen, som Guds folk oplevede - men prøv også at læse salmen med Kristus og den modgang, han oplevede, i tankerne.

Dag 218 - Es 62-66

Slutningen af Esajas' bog slår både dommen og frelsen fast, som vi har hørt det så stærkt igennem Esajas' forkyndelse. "Al vor retfærdighed blev som snavset tøj" (64,5) er et udtryk for syndens gennemtrængende virkelighed. Gud lover en fremtid til enhver, der vender sig til ham, og selv evigheden er med (65,17-18, jf. Åb 21,2-4) og beskrives med fryd, jubel, tryghed, en mors trøst og til-givelse. Ved oplæsningen af Esajas' Bog i synagogen havde man for vane at slutte oplæsningen med at læse 66,22 igen, så det slut-ter med frelse. Det er ganske i tråd med Esajas' hensigt, synes jeg.

Mikas bog

Mika kaldte på retfærdighed i landet og gav os de vise ord som en god rettesnor: Du skal handle retfærdigt, vise trofast kærlighed og årvågent vandre med din Gud.

Dag 219 - Mika 1-4

Mika virkede i Sydriget i sidste halvdel af det 8. århundrede, samtidig med to af de profeter, vi tidligere har læst: Esajas i Sydriget og Hoseas i Nordriget. Mika advarede mod konsekvenserne af folkets synd, og sådan som han sagde, gik det. Kap. 1-2 er en tale til alle folkeslag, og kap. 3-5 går specifikt på folkets ledere. Både i kap. 3,12-13 og 4,1-10 er der stærke løfter om at folket skal samles igen under "gennembryderen", og Herren skal være konge over dem. Begge løfter opfyldes med Kristus.

Dag 220 - Mika 5-7

Hvem er den hersker, som Mika forudsiger, der også er fredens herre og frelser? Et barn fra Betlehem (5,1)! Da de vise mænd spurgte de skriftkloge, hvor det lille Jesusbarn var, citerede de Mika og viste dem vejen (Matt 2,5-6). Derudover er Mikas bog mest kendt for ordene i 6,6 om, hvad Gud kræver af mennesket. Bogen slutter med en stærk overgivelse til Herren (7,7-10) / hyrden (7,14). Læs de sidste vers i bogen langsomt (7,18-20) og tænk over spørgsmålet: Hvem er som Gud (= betydningen af navnet Mika)?

Habakkuks bog + Obadias' bog

Profeten Habakkuk anrøbte Gud om retfærdighed. Det bringer en samtale i gang mellem Gud og Habakkuk, som kulminerer i en lovsang til Herren.

Gud lovede at bringe Edom, den knejsende nation, til fald og en dag genoprette Jerusalem på Zions Bjerg.

Dag 221 - Hab 1-3 + Obad

Habakkuk virkede i tiden inden babylonernes (kaldæernes) belejring af Jerusalem (år 586 f.Kr.). Han forudså ulykken og klagede til Gud, men erkendte også, at løsningen var at vente på Herren og stole på ham. "Den af tro retfærdige skal leve" (2,4) citerer Paulus i Rom 1,17 og Gal 3,11 som et udtryk for Guds frikendelse for den troende. Habakkuk fik som svar på sin klage et syn af Gud at se i al sin herlighed. Obad er GT's korteste bog og handler om Israels fjende, Edom (Esau). Bogen viser os, hvordan hovmod står for fald og straffes af Gud på den sidste dag, for "kongemagten skal tilhøre Herren" (v. 21).

Jeremias' bog

Jeremias er kendt som den grædende profet. Ingen af profeterne var populære i samtiden, men Jeremias' lidelser var særligt strenge med både fængsel, dødstrusler, overfald og tvangsflyttelse. Selv om folket ikke ville hytte, prædikede han Guds ord.

Dag 222 - Jer 1-3

Jeremias' Bog er en perle blandt profeterne. Vi kender ingen profet så godt som Jeremias pga. de meget personlige afsnit, herunder dybe "jeremiader" - klagesange, som både findes i Jer og Klagesangene (som Jeremias formentlig også er forfatter til). I dag læser vi om Jeremias' kaldelse som profet. Gud gav ham kraft, og det havde han også brug for til det stærke domsbudskab, han var sendt med. Husk at regne dig selv med i Guds tale til Israel. Fra-faldet sammenlignes med utroskab - jo, for Herren har trolovet sig med Israel / os, og "Vi adlød ikke Herren vor Gud" (3,25b).

Dag 223 - Jer 4-5

Tilbuddet om frelse stod ved magt: "For jeg har talt og lagt mine planer; jeg fortryder ikke og opgiver dem ikke" (4,28) - men folket gjorde det svært for sig selv, når de (vi) ville lægge sine egne planer og ikke vil anerkende Gud som Gud. I kap. 5 sendtes en udsending rundt for at finde én retfærdig, hvilket ikke lykkes. Paulus citerer bl.a. Jeremias i Rom 3,10ff og bekræfter teologisk syndens altomfattende virkelighed. Håbet ligger ikke i forbedring, men i syndserkendelse, omvendelse og Guds nåde (jf. Rom 3,21ff).

Dag 224 - Sl 95-97

Kan man på én gang både lovsynge og frygte Gud? Ja, ifølge Sl 95 og 96 - eller man kunne ligefrem spørge: Hænger de to ting ikke så tæt sammen, at man slet ikke kan gøre det ene uden det andet? Prøv ud fra søndagens salmer at besvare spørgsmålet: Hvem er Gud? Glæden er grundtonen i Sl 97, og udtrykket "Glæd jer i Herren" (97,12) blev temaet for Filipperbrevet.

Dag 225 - Jer 6-8

Jeremias er godt i gang med at advare folket mod den kommende fare fra nord: Babylonerne, som snart vil overtage landet. Jeg læg-

ger særligt mærke til selvbedraget, som folket levede i - en fare for alle folk, også kristne. De mente at have fred, de troede templet var en sikkerhed (se "tempeltalen" i kap. 7), de havde præster og profeter, men under det hele trivedes afgudsdyrkelsen. Endda så alvorligt, at de ofrede deres egne børn (7,31) for at tilfredsstille sine egne guder. Gud giver ellers løsningen: "Klæd dig i sæk... hold sorg som over den eneste søn, en bitter klage" (6,26 - i øvrigt en stærkt Langfredags-profeti), "adlyd mig" (7,23). Se også 6,16, som Jesus citerer i Matt 11,29.

Dag 226 - Jer 9-12

Til kap. 9 har bibeloversætterne i den autoriserede udgave sat overskriften "Klagesang over Herrens straf". En bedre overskrift var måske "Herrens klagesang over folkets ulydighed", da Gud i disse kapitler ganske detaljeret beskriver afgudsdyrkelsen og al dens negative konsekvenser. I 10,6-16 bryder de troendes lovprisning af Gud ind. Der er stærke syndsbeholdelser fra folket og Jeremias selv, der også klager over sin meget pressede situation, bl.a. fra indbyggerne i sin hjemby Anatot, der stræber ham efter livet (11,18-23).

Dag 227 - Jer 13-15

Gud bad Jeremias udføre flere billedhandlinger, som skulle overbevise folket om deres frafald - i kap. 13 således det ødelagte bælte. Gud må nødvendigvis straffe folket, fordi han både er fuldkommen kærlighed og hellighed. Det uundgåelige fangenskab i Babylon vækker Guds gråd (13,17 ; 14,17) og minder om Jesu gråd over Jerusalem (Luk 19,41-44). Igen klager Jeremias over sin situation, og denne gang anklager han ikke bare folket, men Gud for at svigte ham (15,18) - og Gud giver sin profet et trøstende ord (15,19-20).

Dag 228 - Jer 16-19

Ensomhed kender vi ikke kun i vore dage. Jeremias stod alene i flere situationer. Han fik pålagt at forblive single som en billedhandling på Guds brud med folket, der over for fjenden ville stå helt alene, uden Gud til at redde dem. De ville blive sendt ud af landet - men samtidig lyder løftet om tilbagevenden. Det svarer til Adam og Eva, der blev drevet ud af Edens Have, men på samme dag også fik løftet om Messias (1 Mos 3,15). 17,5-13 er visdomsord om menneskelivet og hjertet. Overvej, hvilken billedlignelse der skulle laves over vores folks gudsforhold, hvis det var i dag?

Dag 229 - Jer 20-22

Nu blev profeten Jeremias angrebet af præsten Pashkur, der virkede i templet i Jerusalem. Han mente, at Jeremias' tale var for negativ og domspræget. Tænk på, om vi også i dag har det svært med profeter, der forkynder dom. Eller måske endda svært med Jesus, som (skønt han primært forkynder frelsen) er den tydeligste domsforkynder i hele Bibelen? Her begynder også Jeremias' (forgæves) vejledning til at overgive sig til babylonerne, dels for at følge Guds vilje, dels for at redde livet (21,1-10).

Dag 230 - Jer 23-25

Kontrasterne males op for os i disse kapitler. På den ene side har Gud en redningsplan klar, for han lader "en retfærdig spire fremstå af Davids slægt" (23,5) = Jesus. På den anden side må Gud (og Jeremias) kæmpe en hård kamp mod de falske profeter, som taler indsmigrende ud af eget hjerte. Hvem mon folket helst ville høre? Desværre de falske profeter, for folket var ikke åbne for Guds ord! Jeremias' ord var de sande ord fra Gud - og Israels folk ville møde Guds dom gennem Babylons barbariske regime.

Dag 231 - Sl 98-100

Flere salmer (24 ; 47 ; 93 ; 95-99) har fået betegnelsen "kongesalmer", fordi de handler om Herren som konge. Det er samtidig lovsange, hvor Guds herredømme prises. Selv om Gud er hellig, er det ikke hans hellighed og magt, der står i centrum, men hans godhed, frelse, trofasthed, tilgivelse og retfærdighed. Sl 100 er en stor opfordring til lovsang - og bemærk (igen) GT's omkvæd i 100,5: "Herren er god, hans trofasthed varer til evig tid". Glædelig søndag!

Dag 232 - Jer 26-29

Jeremias holdt igen sin "tempeltale" med nogenlunde samme indhold som i kap. 7. Det er stadig et opråb til folket om at adlyde Gud, for så kan ulykken afværges. De følgende kapitler (26-29) rummer meget historisk stof og meget om Jeremias' personlige modgang. Han oplevede stor modstand fra præster og andre profeter, som ville forkynde fred, hvor der ikke var fred. Jeremias forkyndte fred, hvor der er fred - nemlig hos Gud (29,11-12).

Dag 233 - Jer 30-32

Profetierne i GT har forskellige tidshorisonter. Noget retter sig mod den umiddelbare fremtid (som domsprofetierne, der gik i opfyldelse med babylonernes indtagelse af Israel), og noget ligger længere ud i fremtiden, ja helt ud i evigheden. Nu profeterede

Jeremias folkets tilbagevendende efter fangenskabet i Babylon. Det skulle være en ny tid (31,31-34), som peger frem mod Kristus - og Jeremias' jordkøb (kap. 32) var en lille forsmag på det. På trods af israelitternes afgudsdyrkelse, som bl.a. indebar noget så afskyeligt som ofringer af børn (32,35), så slutter Gud med håb!

Dag 234 - Jer 33-36

I kap. 33 fyldes håbet om den nye tid, som Jeremias' profeterede om i kap. 31, ud med mere indhold. Der skal ske "store og ufattelige ting" (33,3). Det skal være en tilgivelsens, helbredelsens og fredens tid. Gud vil lade "en retfærdigheds spire af Davids slægt" vokse op (33,15). Men ak - i kap. 34 må Jeremias tage de strenge ord i munden igen og udråbe "frigivelse til sværd, pest og sult" (34,15). Kong Sidkija (34), der forkastede Guds ord og kong Jojakim (36), der brændte Guds ord, står som kontrast til rekabitterne (35), der fulgte Guds ord.

Dag 235 - Jer 37-40

I kap. 37 møder vi igen kong Sidkija, og både hans manglende lederskab og totale ligegyldighed over for Guds ord og vilje springer i øjnene (37,2). Ikke mindre end seks gange forudsagde Jeremias, at Jerusalem ville blive belejret og falde, og sådan gik det. Jerusalem faldt med et brag, og Kong Sidkijas tilfangetagelse blev barbarisk. Det sidste, han så på denne jord, var mordet på hans sønner, hvorefter de stak øjnene ud på ham og førte ham til Babylon (39,6-7). Jeremias' liv blev også tungt som fange både i vagtgården og cisternen. 38,20 og 39,17-18 står som nogle af de eneste lyspunkter i teksten.

Dag 236 - Jer 41-45

Kapitlerne refererer historien efter Jerusalems fald, hvor Jeremias og andre blev boende i byen. Tiden var præget af mytteri (bl.a. de 70 uskyldige, som blev kastet i en cisterne (41,9)). Jeremias blev bedt om at søge svar fra Gud på, hvordan man skulle forholde sig - og da Jeremias kom med Guds svar, blev det forkastet. Overvej, om der er forhold i vores samfund, hvor vi på trods af Guds ords klare vejledning går den stik modsatte vej / vores egen vej. Jeremias selv blev tvunget med til Egypten og forsvandt ud i glemslen - men Guds ord, både det trøstende ord til skriveren Baruk (kap. 45) og det mægtige ord gennem hele bogen til os, har vi fra ham.

Dag 237 - Jer 46-48

Nogle af Jeremias' sidste ord er domsord over nabofolkene. Gud lægger ikke fingre imellem, for dommen er fastsat. Folkene har

helt forkastet Gud, og som Jesus siger (Luk 9,26): "den, der skammer sig ved mig og mine ord, skal Menneskesønnen skamme sig ved, når han kommer". Stadig åbnes der for frelsens mulighed. Der kommer en ny tid (46,27-28 ; 48,47), og alle, der venter på Gud, vil blive bragt i sikkerhed.

Dag 238 - Sl 101-103

De tre salmer til i dag er temmelig forskellige. Sl 101 temasætter den fuldkomne vej, Guds vej. Det minder os om Jesu ord: "Jeg er vejen og sandheden og livet (Joh 14,6). Sl 102 er den femte bodssalme og har syndsbeholdelsen, men også Guds dom, frelse og evighed i fokus. Sl 103 er manges favorit-lovsang i Bibelen og står som inspiration for store salmer som "Lover den Herre" (DDS 2), "Lovsynger Herren" (DDS 3) og "Min sjæl, du Herren love" (DDS 12). En søndags-idé: At læse / synge disse salmer igennem.

Dag 239 - Jer 49-50

Dommen fortsætter over ammonitterne, Edom, Damaskus og andre mindre stammer. Læg godt mærke til, hvad folkene dømmes for - og overvej, hvad Gud ville sige til dig / os, hvis der skulle lyde et domsord til os. Læg også mærke til dommen over Babylon (kap. 50) - supermagten, som ingen regnede med nogensinde kunne overvindes. Moralen er: Hovmod står for fald - og evangeliet alene frikender. Tag særligt 50,20 ind: "I de dage... skal man søge Israels skyld, men den er der ikke, og Judas synder, men de findes ikke, for jeg tilgiver dem, jeg lod tilbage". Hvordan er det muligt?

Dag 240 - Jer 51-52

De sidste kapitler i Jeremias rejser nogle centrale spørgsmål om Guds styring af verden. Det er tydeligt, at Gud har brugt babylonerne i sin tjeneste, da han måtte dømme Israels folk til undergang og bortførelse (51,20-23). Deres barbariske krigsførelse og afgudsdyrkelse var voldsom, og nu dømmes Babylons mægtige rige til undergang. I dag kan man finde betydelige rester af kong Nebukadnesars processionsgade og den vældige Istar-port i Pergamon-museet i Berlin. Selve Babylon er i dag en ud-gravningsplads for arkæologer - men Guds rige består.

Galaterbrevet

Menighederne i Galatien havde fået den ide, at kristne skulle leve under Moseloven - i modsætning til, hvad Paulus prædikede. Paulus skrev om, hvordan kristne skal forholde sig til loven og evangeliet.

Dag 241 - Gal 1-3

Galaterbrevet er sammen med Romerbrevet Paulus' stærkeste skrift i beskrivelsen af evangeliets centrale indhold. Paulus forsvarede evangeliets renhed mod den falskhed, der havde sneget sig ind i menigheden med de falske profeter, der krævede omskærelse eller overholdelse af tidsbestemte regler. Paulus var meget bevidst om sit Gudgivne apostolat og klar i sin forkyndelse: "Vi ved, at et menneske ikke gøres retfærdigt af lovgerninger, men kun ved tro på Jesus Kristus". Evangeliet var før loven, og lovens rolle har aldrig været at frelse, men at opdrage til Kristus (3,23-24), så vi ved troen på ham kunne være ét.

Dag 242 - Gal 4-6

Igen tog Paulus fat i evangeliet og pegede på, at dets opgave er at frigøre mennesket fra lovens forbandelse og afguderne, vel vidende, at menneskets naturlige drift er at gå tilbage til trældom under synd, død og Djævel. Galaterne er på den vej, hvis de lader sig omskære og dermed tror sig frelst. Derimod skal de (og vi) leve i spændingen mellem kødets lyst og Åndens ledelse - og så ikke kende til anden stolthed end Jesu Kristi kors (6,14, jf. 1 Kor 2,2).

Klagesangene

Jerusalem er faldet! Folket synger lange og indholdsmættede klagesange og begræder Jerusalems ødelæggelse, imens de samtidig ser hen til Gud i håb om genopbygning.

Dag 243 - Klages 1-2

"Ak!", begynder begge kapitler og slår dermed grundtonen an i Klages. Den historiske situation var Judas folks deportation til Babylon og Jerusalems ødelæggelse. Byen blev totalt smadret, og desperationen er stor (se også Sl 137). I disse første kapitler er der meget selvbesindelse (fx 1,8: "Jerusalem har syndet") og erkendelse af, at Herren gjorde, som han havde forudsagt (2,17). Nu var det for sent - og dog: "Bønnen er for alting godt" (DDS 583,1), og Jeremias (som muligvis er forfatteren) skriver: "Udøs dit hjerte som vand for Herrens ansigt" (2,19).

Dag 244 - Klages 3-5

Nu ændres perspektivet en smule fra det kollektive til det individuelle og fra selvbesindelse til egentlig klage. Mon ikke samme forandring sker, når vi oplever personlige tab eller modgang? Nøden i Babylon var ubeskrivelig (se fx 4,4-5), og det er ofte i nøden, at man søger Gud. Tiden i Babylon blev en vækkelsestid (se 3,21-23.31-33.40-42), og et fornyet folk vendte hjem for at genopbygge Israel. Læg mærke til under læsningen, at der ud over den historiske situation er forudsigelse af Kristi lidelse. I den katolske kirke læser man Klages i sidste del af den stille uge.

Dag 245 - Sl 104-105

"Pris skabelsens Gud", "Pris pagtens Gud" har jeg sat som overskrift over Sl 104 og 105. De er begge store lovsange. Skaberværket afspejler både Guds kreativitet, magt og visdom. I hans hånd er føde og gode gaver, og Gud er også Herre over liv og død (104,27-30). Sl 105 minder os om Guds store pagter med Abraham og hans efterkommere (i sidste ende Kristus, Gal 3,16). "Evigt husker han på sin pagt" (105,8), kan vi se ud fra Guds trofasthed under plagerne i Egypten og vandringen i ørkenen under Moses. Er Gud ikke stadig den samme?

Joels bog

Joel forklarer at en nylig plage af græshopper, er en dom fra Gud.

Dag 246 - Joel 1-4

Joel er bedst kendt for sin store Helligånds-profeti i kap. 3, som opfyldes og citeres af Peter pinsedag (ApG 2,17-21). Inden da kalder Joel folket (særligt præster og ældste - 1,2 ; 2,13-14) til omvendelse. Tidspunktet for græshoppeplagen (1,2-12) og derfor dateringen af bogen er omdiskuteret. Nogle daterer (ud fra en teori om, at 12-profet-bogen er ordnet kronologisk, og Joels bog derfor er næstældst) til 9. årh. f.Kr., andre omkring 500-450 f.Kr. Mere afgørende er naturligvis budskabet om omvendelse, forventningen til Helligåndens udgydelse (kap. 3) og den endelige dom og frelse i Kristus (kap. 4).

Nahums bog

Gud var på nippet til at udløse et smertebelvede over Nineve som en dom for dets synder.

Dag 247 - Nah 1-3

Profeten Nahum var samtidig med Jeremias og Sefanias. Hans budskab var særligt rettet mod Nineve og assyrerne, og Nahum har formentlig fået sit budskab fra Gud kort tid før Nineves fald i 612 f.Kr. Nineves ondskab står som et billede på AL verdens ondskab, der skal få sin retfærdige straf fra Gud. På den anden side er der godt budskab til dem, der søger tilflugt hos Gud (1,7), og missionens tidsalder forudsiges (2,1 - jf. Es 52,7 og Rom 10,15).

Sefanias' bog

Gud vil udlette alt og genoprette alt: Israel, Juda og de omkringliggende nationer. Alt falder under dommen, og så bliver alt meget, meget bedre.

Dag 248 - Sef 1-3

Sefanias' Bog er et af de skarpeste budskaber i hele GT til Israels eget folk. Mere præcist er det rettet mod Sydriget, for Nordriget var gået under på dette tidspunkt. "Jeg udrydder alt fra jordens overflade" (1,2) minder om syndfloden i 1 Mos 6-8. "Herrens dag" er dommens dag - i første omgang er det babyloniernes indtagelse af landet, men noget af sproget finder vi igen i Åb's tale om den endelige dom Til slut i bogen tales der om "Israels rest", som er de troende blandt folket, der stoler på Herrens navn. Sefanias profeterede, at folket igen skulle vende tilbage til deres eget land.

Johannesevangeliet

Johannes skrev sit evangelium som en række af tegn, så læseren kunne komme til tro på Jesus og have liv i hans navn. (Job 20,30-31)

Dag 249 - Joh 1-2

Velkommen til Johannesevangeliet og en vidunderlig læseoplevelse. Vore fire evangelier har forskelligt kronologisk udgangspunkt. Da vi læste Mark, begyndte vi i ørkenen med Jesus som 30-årig. Lukas begynder et halvt år før Jesu fødsel, men Johannes går tilbage til skabelsen (jf. 1 Mos 1,1): "I begyndelsen... var Ordet". Johannes afbildes ofte med ørnen, som har det store overblik, og Johannes fortæller Jesushistorien fra Guds synsvin-

kel, men vægt på Kristus som Gud og i nogle tilfælde temmelig anderledes end "de synoptiske evangelier" (Matt, Mark og Luk). Der er 7 tegn i Joh - det første i 2,1-11.

Dag 250 - Joh 3-4

Joh 3,16 kaldes "Den lille Bibel", fordi Bibelens centrale budskab her samles i ét vers. Prøv at lære det udenad og sæt dit eget navn ind i stedet for "verden" og "enhver". Johannes er god til modsætninger: Lys / mørke, liv / død, kød / ånd. Prøv at finde det i teksten. Jesus og samaritnerens samtale i kap. 4 er et gribende eksempel på sjælesorg og evangelium på højeste plan. Afsnittet slutter med Jesu andet tegn.

Dag 251 - Joh 5-6,21

38 års sygeleje gav et deprimerende liv, og lige så befriende var Jesu helbredelse af ham. At dette 3. tegn skete på en sabbat, blev udgangspunkt for en diskussion med jøderne om Jesu identitet. Her får Jesus sagt meget både om sig selv (kristologi) og om Skrifterne, som i dag står som grundsten i vores tro. Fx at Jesus er Gud og menneske (5,19-23) og at Skrifterne (dengang GT) vidner om Kristus (5,39.46). Brønderet (4. tegn) og vandringen på søen (5. tegn) pegede i samme retning og samlede både modstandere og tilhængere.

Dag 252 - Sl 106-107

"Pris historiens Gud" og "Pris den trofaste Gud" kunne være overskrifter over Sl 106 og 107. Udgangspunktet er folkets egen skyld (106,6: "VI har syndet med vore fædre") - og så Guds nåde (106,8 eller 106,43: "Gang på gang reddede han dem"). Resten af frelseshistorien i fortid og fremtid er en udfoldelse af dette tema - kan du genkende det i dit eget liv? Sl 107 begynder med GT's tema og udfolder det både historisk og åndeligt. Fire gange gentages ordene: "De skal takke Herren for hans trofasthed og for hans under mod mennesker". Moderne lovsange kritiseres nogle gange for gentagelser - men det kan også være på sin plads!

Dag 253 - Joh 6,22-7

Johannes har ikke Jesu nadverindstiftelse med ligesom de "synoptiske" evangelier (altid i tredjesidste kapitel) - men så har han kap. 6 om "den mad, som består til evigt liv" (6,27) og Jesus som "livets brød" / "det levende brød" (6,48.51). Ud over 7 tegn har Joh også 7 "jeg er-ord", hvor Jesus ud over at identificere sig med Gud (jf. 2 Mos 3,14) siger noget centralt om sig selv - her altså

"livets brød". Det gav intense diskussioner med jøderne - og Jesus gav dem de stærke ord i 7,37-38.

Dag 254 - Joh 8

Har vi fokus på den begåede synd eller mennesket i nød, når én træder ved siden af? Læs 8,1-11 med det spørgsmål foran dig. 8,12 er det andet "jeg er-ord": Verdens lys. Farisæernes reaktion bekræfter Joh 1,4,11. I Matt 5,14 kalder Jesus disciplene "verdens lys" - for som månen reflekterer solens lys, sådan skinner Jesu lys gennem os ("som himmellys, skønt af de små" digter Grundtvig i DDS 752,5). Farisæerne foretrak trældommen og løgnen, selv om Jesus forsøgte at vinde dem for troen på ham til frihed (8,36) og sandhed (8,40).

Dag 255 - Joh 9-10

Kap. 9 er gribende læsning, hvor vi får lov at følge én person hele vejen fra blind til seende, og det er nærmest underholdende læsning at følge hele dialogen med manden, familien og byen. "I once was lost, but now I'm found, was blind, but now I see", synger vi i Amazing Grace ud fra 9,25. Det er Joh's 6. tegn, og i kap. 10 har vi det tredje og fjerde "jeg er-ord": "døren" og "den gode hyrde". Sl 23 handler om Herren som hyrden, der leder til det stille vand. Jesus fuldender opgaven som hyrden, der sætter sit liv til for fårene. Se også Ez 34,11-16.23-24 for hyrdebilledet.

Dag 256 - Joh 11-12

Lazarus og hans søstre var Jesu gode venner, og disciplene har sikkert revet sig i håret over, at han ikke prioriterede at besøge den syge Lazarus. Jesus havde dog andre tanker, og hans møde med Martha og Maria er eksempler på empatisk sjælesorg over for sørgende - bl.a. med det femte "jeg er-ord" i 11,25. Som en forudgribelse på sin egen opstandelse (og det syvende tegn), opvakte Jesus Lazarus fra de døde. Det vakte mange jøder til tro og andre til indædt modstand, så de ledende jøder både ville slå Jesus (11,53) og Lazarus (12,10) ihjel. Det spidser til, for nu følger påskeugen fra Palmesøndag (12,12-15).

Dag 257 - Joh 13-14

Fra skærtorsdag aften har Joh ikke refereret nadveren, men fodvaskningen, som viser hans tjenersind for os og tjener som et eksempel. Særstof i Joh er afskedstalen i Joh 14-17, hvor Jesus forberedte disciplene på sin afsked med dem og underviste om Helligånden, Talsmanden. Talen gav anledning til mange spørgsmål, og disciplene havde vanskeligt ved at gribe det. Det kan vi

også have, men tænk godt over vers som 14,1-4. 6 (det sjette "jeg er-ord"). 23.27.

Dag 258 - Joh 15-17

Det syvende og sidste "jeg er-ord" handler om det sande vintræ. Billedet viser, at troen på Jesus er en organisk / levende virkelighed og ikke døde bogstaver. Alvoren kommer også frem, da Jesus advarer mod at blive skilt fra ham (15,5) og at falde fra (16,1). Kapitlerne bærer præg af Jesu store kærlighed til sine disciple og sin omsorg for dem - og så ønsket om, at de må være ét (17,22) og at flere må komme til tro (17,18). Læg mærke til, at kap. 17 er én lang bøn og viser Jesu inderste ønsker for os.

Dag 259 - Sl 108-110

Morgensang er godt, og Sl 108 er sådan en. David ved, at "riget, magten og æren" er Guds, og han beder om hjælp i en konkret situation med fjenden lige over for sig. Sl 109 handler om den grundløse anklage og modgang, og apostlene tolkede salmen på Judas (109,8 og ApG 1,20). Man kan kun håbe, at Judas i sin sidste stund og fortvivelse bad 109,21-31. Sl 110 er til gengæld en kristologisk salme (se de talrige henvisninger til NT i noteapparatet) om kongen (Kristus), som sidder ved Faderens højre hånd. Det er et stort evangelium, at dommen og frelsen ligger trygt i Jesu hænder.

Dag 260 - Joh 18-19

Efter den lange afskedstale vender vi tilbage til begivenhederne skærtorsdag og langfredag. Historien er som nævnt set fra "ørnens" / Guds synsvinkel, og Jesus fremstår som den kontrollerede, der styrer forløbet. Det sidste ord er ikke "Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig" (Matt / Mark), men "Det er fuldbragt" (19,30). Forskellen til synoptikerne svarer til læren om Kristi to naturer - en menneskelig (synoptikerne) og en guddommelig (Joh). De fire evangelier skal ikke spilles ud mod hinanden, men komplementerer hinanden.

Dag 261 - Joh 20-21

Joh er den eneste, der har opstandelsen i næstsidste (og ikke sidste) kapitel. Der er så meget at fortælle om Jesus, at hele verden ikke "kunne rumme de bøger, som så måtte skrives" (21,25). Johannes har foretaget et udvalg, for at vi må tro på Jesus og få liv i hans navn (20,30-31). Det er også et rigtig godt formål med vores bibellæsning, efter min mening. Særstoffet hos Johannes handler om tilsynekomsterne efter opstandelsen. Sammen med

Lukas (24,38-43) understreges den fysiske opstandelse (21,9-14), og Peter genindsættes efter sin tre-foldige fornægtelse af Jesus. Læs lige afslutningen (21,25) en ekstra gang...

Første Johannesbrev

Denne bog er en slags opfølgning på Johannesevangeliet. Det er også den bog i Bibelen, som hyppigst taler om kærlighed.

Dag 262 - 1 Joh 1-3

Efter evangeliet går vi direkte over i Johannes' breve (og gemmer dog Åb til sidst). Temaet for de første kapitler i 1 Joh er lys - som et billede på Gud, sandheden, kærligheden, renheden og det evige liv. Kontrasterne males op med mørket som billede på Djævelen, løggen, vreden, synden og den evige død. Der er masser af opmuntringer til os, særligt om Guds nåde og vores deraf følgende stand som kristne. Hvordan ser det ud - er vi for sløve til at minde hinanden om, hvad vi har i Kristus?

Andet Johannesbrev + Tredje Johannesbrev

*Denne bog handler om at leve i
kærligheden. Kort sagt!*

*Denne bog handler om sandhed,
kærlighed og fællesskab, specielt om
gæstfrihed.*

Dag 263 - 1 Joh 4-5 + 2 Joh + 3 Joh

Nu bliver kærligheden det gennemgående tema. I Bibelen er der mange beskrivelser og billeder af Gud, men sjældent meget direkte. Gud er "ånd" (Joh 4,24), "en fortærende ild" (Hebr 12,29), "hellig" (Es 6,3), og her: "Gud er kærlighed" (4,8). Det er ikke omvendt ("kærlighed er Gud"), som man kan få indtryk af med tidsåndens overfladiske tale om kærlighed. Johannes taler frimodigt om at elske Gud, Jesus (5,1) og brødrene (og søstrene - 4,21). Med til menighedens kærlighed hører også afvisningen af falske profeter (4,1-6) og afguderne (5,18-21). Husk også at læse 2 og 3 Joh som personlige breve og dermed et indblik i den første, spæde kirke.

Ezekiels bog

Ezekiel så Guds herlighed forlade Jerusalem og skulle derfor advare folket om, hvad der ville komme. Sidst i bogen så han Israel blive gendannet og Guds herlighed komme tilbage. Guds herlighed er i 2 Mos vist som en sky over åbenbaringsteltet, og derfor også her i logoet.

Dag 264 - Ez 1-5

Velkommen til Ezekiels Bog. Den tredje af de fire store profeter, og midt i en national katastrofe i Israel skal vi forvente et kraftigt budskab fra Gud, tegnhandlinger, dom og frelse. Efter en indledning i 1,1-3,21 kommer "domsbogen" i 3,22-32,32 og derefter "trøstebogen" i 33,1-48,35. De gamle rabbinere sagde: "Ezekiels Bog begynder med undergang og slutter med trøst". I de første kapitler hører vi om Ezekiels stærke kaldelse og synet af Gud / Jesus - som har paralleller til Moses' (2 Mos 24) og Esajas' (Es 6) syn af Gud eller Johannes' blik ind i Himlen i Åb 1,12-16 / 4,1-11.

Dag 265 - Ez 6-10

Kontrasten til det vidunderlige syn af Gud / Jesus i begyndelsen af bogen kunne næppe være større. Læsningen i går sluttede med tegnhandlinger, som Gud bad Ezekiel om at udføre (kap. 3-5), og nu fik han et syn af Jerusalem og al dens afgudsdyrkelse. Selve templet var centrum for ofringer til afguderne, og Gud måtte forlade templet for en tid (jf. kap. 40-). Ezekiel lærer os, at Gud står ved sit ord, også det første bud: "Du må ikke have andre guder end mig". Hvem / hvad er dine afguder? I kap. 9 dukker manden med linnedragten op igen - Kristus. Det er godt, at dommen bliver givet til ham.

Dag 266 - Sl 111-113

7 ud af de næste 8 salmer har overskriften "Halleluja", hvilket indikerer, at salmerne har været lovsange fra synagogens gudstjeneste. "Halleluja" betyder "Pris Herren", og vi bruger det i vores salmer i dag, fx i "Et barn er født i Betlehem" eller "Krist stod op af døde". Sl 111,1 og hele Sl 113 er god motivation til at gå til gudstjeneste på søndagen. Sl 111,10 leder over i Sl 112, der priser den gudfrygtige og fromme. Vi kan spejle os i salmen, vel

vidende, at kun Guds søn levede op til ordene (se 11,9 og 2 Kor 9,9). Til sidst en "fun fact" for teologisk interesserede: Sl 111 og 112 er alfabetiske (akrostiske) salmer, så de 22 linier begynder med hvert sit bogstav - altså på hebraisk.

Dag 267 - Ez 11-15

Selv midt i domsbogen er der frelsesbudskaber, og på den mørke baggrund står de endnu stærkere. Som Adam og Eva allerede på syndefaldets dag hørte om en frelser, sådan forkyndes også her, hvor Herren forlod Jerusalem, en ny tid for det nye folk, "når de kommer hjem". Overvej, om vi også i dag kan lules i søvn af ordene om "fred, skønt der ikke er fred" (13,10). Ordene "så skal de forstå, at jeg er Herren" går som et omkvæd i Ez om Guds ønske for folket / os.

Dag 268 - Ez 16-18

Ez 16,1-14 er måske GT's stærkeste beskrivelse af Guds kærlighed og redningsaktion. Udgangspunktet er menneskets totale hjælpeløshed og afmagt, og Gud kommer forbi som den barmhjertige samaritaner (Luk 10,25-37) og griber ind. Hermed beskrives vores situation efter syndefaldet - og at synden fortsat er en realitet og eskalerede under de sidste konger i Israel, udmales i stærke billeder i kap. 16-17. Enhver står til regnskab for Gud (Matt 12,36-37 ; Rom 14,12) - og derfor spørgsmålet: "Hvorfor vil I dø, Israels hus?" (18,31b).

Dag 269 - Ez 19-21

Folkets ledere ville hellere dø end vende om til Herren (jf. teksten fra i går) - og derfor synger Gud en dødsklage / sørgesang over dem. Billederne (ungløve / vinstok) indikerer, at Davids-dynastiet ville gå helt under, og sådan gik det - på nær en stub (Es 6,13) / spire (Es 53,2). Kap. 20 daterer tiden til 591 f.Kr. og er et centralt kapitel for at forstå Guds frelseshistorie med Israels folk: Tiden i Egypten, de 10 bud på Sinaj (20,11), frafaldet og konsekvenserne af det (Gud gav dem hen til "love, der ikke var gode" (20,25, jf. Rom 1.24.26.28) - hedningernes love, bl.a. om børneofringer) - og frelsen ved hyrdestaven (20,37), dvs. ved Kristus.

Dag 270 - Ez 22-24

Inden Israels folk kan vende om til Gud, skal de på grund af frafaldet igennem vanskelige tider. Overvej, om kriser i livet kan betegnes som tider i smelteovnen for at rense slaggeret væk (22,18). Kap. 23 omtaler i stærke billeder med seksuelle udskjel- elser både Nordrigets (Oholas) fald 130 år tidligere og Sydrigets

(Oholiba) endnu mere tragiske fremtid. Kap. 24 er talt en januar-dag 588 f.Kr., da Jerusalem blev belejret. Ezekiel selv skulle mærke Guds egen smerte, da Gud tog hans kone fra ham og bad ham afholde sig fra ligklage (24,16-24).

Dag 271 - Ez 25-28

Fra kap. 25 vender Ezekiel sig mod nabofolkene, der gennem flere århundreder havde undertrykt og ringeagtet Israel og Juda. Nabofolkenes dybereliggende problem var, at de ikke dyrkede den levende Gud - og hensigten med domsordene var da også, at de skulle forstå, hvem der er Herren. Den gamle fjende, Tyrus, får den hårdeste dom. Overvej, om 'Tyrus' hovmod kan være et billede på Satan, der gør oprør mod Gud (Judas' Brev v. 6). Kapitlerne rummer mange domsord og kan synes ubarmhjertige, men er der også en trøst i at vide, at al (vores) ondskab en dag skal straffes - og at den dag hedder Langfredag?

Dag 272 - Ez 29-32

Disse kapitler handler alle om Egypten og kong Faraos. Både israelitterne i Jerusalem og Babylon havde sat deres håb til Egypten (som vi også så hos Jeremias), men Egypten er en rørstok, som let knækker (29,6). Faraos Hofra kaldte hoverende sig selv "ham med den stærke arm", men for Gud har selv en stærk arm ingen styrke, og han ville svække "Faraos og hans larmende hob" og styrke babylonerkongen (30,22-26). Afsnittet minder os om, at Gud er en hellig Gud - og "vil du undgå Guds harme, må du flygte ind i hans kærlige arme".

Dag 273 - Sl 114-116

Sl 114 genkalder udvandringen af Egypten og indvandringen i Israel. Når selv havet og floden skælvede for Gud, hvor meget snarere skulle vi så ikke (Luk 12,5). Og samtidig er Gud den, vi kan stole på (115,9-11), elske (116,1) og vandre foran i frihed (116,9). "Soli Deo Gloria" - alene Gud æren (115,1). Glædelig søndag!

Dag 274 - Ez 33-35

I kap. 3 læste vi om Ezekiels kaldelse, og at han stod som vægter for Israels hus, der skulle advare folket om den kommende dom. Vi står alle individuelt til ansvar for Gud, som NT også bekræfter (Matt 12,36; Rom 14,12) - men nu indtraf en national katastrofe: "Byen er faldet" (33,21). Folket hørte Guds ord, men handlede ikke efter dem (jf. Jesu lignelse i Matt 7,24-27). Præster og ledere havde også svigtet, og derfor lyder nu en profeti om, at Gud selv

ville overtage hyrdejobbet gennem sin egen hyrde, David. Det er en fantastisk Kristus-profeti, som opfyldes med Jesus (Joh 10,11-18; Matt 22,41-46).

Dag 275 - Ez 36-39

Disse kapitler rummer virkelig mange aspekter. Gud har talte tidligere hårdt til Israels folk for deres synd, men de var også blevet ydmyget og ført i eksil i Babylon. Nu kommer der store løfter om en ny tid, hvor folket skulle vende om til Gud, renses og vende tilbage til Israel (kap. 36). Tiden efter Babylon skulle være som en samling af døde ben (kap. 37). Ud over at beskrive hjemkomsten, handler det også om Guds kirke - både den verdensomspændende og den lokale. Kap. 38 og 39 beskriver GT's sidste krig og har paralleller i Åb 20,7-10, hvor betegnelserne Gog og Magog bruges igen. Det centrale er: Gud har styr på historien!

Dag 276 - Ez 40-43,12

I april 573 f.Kr. fik Ezekiel sit sidste syn, som strækker sig over resten af bogen. Synet indeholder først en slags rundvisning i og beskrivelse af det tempel, som Ezekiel fik at se i guddomssyner. Grundplanen er kvadratisk og indrettet som åbenbaringsteltet i ørkenen og det første tempel i Jerusalem. Synet er blevet videregivet i Babylon, hvor Ezekiel sad sammen med sit folk (40,4), og har givet håb og trøst. Budskabet er: Gud har ikke glemt Jer. Han har planer for dem og vender tilbage til templet (43,1-11), hvilket vil skabe både syndserkendelse og en evig bolig blandt sit folk.

Dag 277 - Ez 43,13-46

Rundvisningen omkring templet udvides til byen og efterhånden landet i kap. 45. Den lukkede østport er et tema i sig selv (43,4 ; 44,1 ; 46,2). Ad den skal "fyrsten" komme igennem, og den dag i dag er det en forventning blandt jøderne, at Messias skal komme den vej, når han kommer. Porten har betydning for både jøder, muslimer og kristne. Ved indtoget i Jerusalem red Jesus ind ad denne port, og dermed opfyldte han Ez 46,2 og andre skriftsteder, fx Zak 9,9.

Dag 278 - Ez 47-48

Ez slutter med et mægtigt syn om vandet, der flyder fra templets dør. Der er det underlige ved vandet, da det bliver dybere og dybere, jo længere det flyder væk fra templet. Normalt er det omvendt - men her beskrives Helligåndens virke ud i verden som en større og større flod, der giver liv i overflod (47,8-12). Grundtvig digtede i "Hil dig! Frelser og Forsoner" om "floden, som kan

klipper vælte, floden, som kan isbjerg smelte, som kan blodskyld tvætte af" (DDS 192). Ezekiel beskriver et Israel større end nogensinde og et tempel, som er større end selve byen - og opfyldelsen har evighedens dimensioner. Alt er fuldendt - og bedst af alt: "Herren er her" (48,35).

Daniels bog

Daniels møde med løverne, som er her i logoet, er selvfølgelig kun en lille stump af denne bog. Daniel tydede drømme, havde selv flere syner, og fokuserede generelt på Guds suverænitæt over verdens riger.

Dag 279 - Dan 1-3

Ezekiel var i Babylon, men fik sine syner om Jerusalem. Daniel fortæller i første halvdel af bogen (kap. 1-6) historien i Babylon, og vi mærker allerede fra begyndelsen presset fra myndighederne til at lade sig assimilere ind i babylonsk kultur og religion og væk fra den levende Gud. Mærker vi også pres på forskellige områder til at opgive bibelske principper og holdninger? Daniel og vennerne stod fast, om det så kostede livet. Læs nøje de vise ord i 3,16-18.

Dag 280 - Sl 117-118

Som i Salmebogen og moderne lovsange er der også i Salmernes Bog stor forskel på indholdet og længden. Den korteste salme og det korteste kapitel i Bibelen er Sl 117. På blot 2 vers er en opfordring til og en begrundelse for lovsang. Sl 118 begynder og slutter med GT's omkvæd, er en kristologisk salme og danner baggrund for bl.a. indtoget i Jerusalem, men også Jesu gerning (Matt 21,42). Sl 118,8 er Bibelens midterste og meget sigende vers: "Det er bedre at søge tilflugt hos Herren end at stole på mennesker". Kan vi huske - og praktisere - det, så er meget nået.

Dag 281 - Dan 4-6

Der skete mange undere omkring Daniel og hans venner, og flere af dem omtales i og huskes fra alle børnebibler. Gud brugte ham til at hjælpe sit eget folk i landflygtigheden, men han fik også i flere omgange stor betydning i det babylonske hof og folk. I kap.

2 (og senere 8 og 10-12) forudsiger Daniel endda verdenshistoriens gang. Budskabet er: Selv om I kommer gennem svære tider, så har Gud styr på det. Han leder historien frem mod sit eget mål og kan vende det onde til det gode.

Dag 282 - Dan 7-9

I anden halvdel af Dan går det fra historien til de syn, Daniel fik om den åndelige virkelighed og de sidste tider. Det er ikke muligt her at gå i detaljer med synene, men læg mærke til synet af Gud og menneskesønnen (Jesu foretrukne selvbeskrivelse i evangelierne) i kap. 7 (jf. Åb 1,7 og kap. 4) og det voldsomme syn af kampen i kap. 8, der foruroligede Daniel så meget, at det gjorde ham syg (8,27). Kap. 9 er Daniels mægtige syndsbeholdelse og bøn for sit folk, som vi i dag stadig kan bruge i vores bønner. Han forudsiger en ny tid (9,26), når en salvet bliver fjernet uden dom: "Synden bragt til ophør og skylden sonet". GT er fyldt med Kristus!

Dag 283 - Dan 10-12

Kap. 10-12 gengiver Daniels fjerde og sidste syn. Det begyndte med et syn af Kristus (10,4-14), som tappede alle kræfter ud af Daniel, men som også banede vej for Guds ord til ham. I kap. 11 bliver det for alvor vanskeligt at holde styr på aktørerne i den store krig og kampen frem og tilbage - og ikke mindre betydningen af det. Jeg hæfter mig ved to ting: Gud har styr på det - og alt er forudsagt. Overvej, om det også er sådan med vores liv!

Haggajs bog

Jøderne forsøgte at genopbygge templet, men lavede fine huse til sig selv. Profeten Haggaj opmuntrede folket til at bygge templet færdigt og igen nyde Guds velsignelser.

Dag 284 - Hagg 1-3

Hagg er en af de seneste bøger i GT og gengiver Haggajs fire profetord, heraf to den samme dag. Året er 520, og Israels folk var vendt hjem fra eksilet i Babylon, og nu gjaldt det genopbygningen af landet. Gud minder folket om, at de ikke må glemme templet.

En del af folket havde set det gamle tempel fra før eksilet, og Haggaj forkynder, at det afgørende ikke er templets udseende, men at Herrens ånd tager bolig iblandt dem (2,5b). "Gå i gang" (2,4b), siger han, for Gud vil velsigne. Det er også løftet til os, som lever efter "den udvalgte" (2,23) er kommet og har gjort alt færdigt ved sin død og opstandelse (Joh 2,18-22).

Ezras bog

Da jøderne vendte tilbage fra Babylon, blev de bedt om at genopbygge Guds tempel i Jerusalem. Ezra fortæller om, hvordan det lykkedes, på trods af forhindringer.

Dag 285 - Ezra 1-5

Ez og Neh beskriver den første afgørende tid efter eksilet og genopbygningen af Israel efter den store ødelæggelse. Ez begynder i år 539 f.Kr., hvor verdensherredømmet skiftede fra Babylon til Persien. Gud brugte kong Kyros til at opfylde Jeremias' profetier om folkets hjemkomst (1,1, jf. Jer 25,11-14). Kap. 2 er hovedsageligt navne, men minder os om, at Bibelen er historie. Vigtigst i genopbygningen var gudsdyrkelsen - offertjeneste og lovsang. Der var fjender og modgang, og byggeriet lå stille i 16 år, men lederen Zerubbabel satte sammen med profeterne Haggaj og Zakarias mod i det folk, som i Babylon var blevet vakt for troen på Gud.

Dag 286 - Ezra 6-10

Brevet, som blev sendt til Dareios, fik betydning for byggeriet, og templet blev færdigt "på befaling af Israels Gud og på befaling af perserkongerne" (6,14). Det var færdigt i 516 f.Kr. Først i kap. 7 nævnes Ezra ved navn. Han kom fra Babylon sammen med ca. 2.000 andre til Israel i 458 f.Kr. og tog del i genopbygningen af landet. Ezra var præst, skriftlærd, og "havde sat sig for at granske Herrens lov og følge den og lære Israel lov og ret" (7,10). Han fik skelsættende betydning ved sin tro på Gud, sit kald at "ydmyge os for vor Gud" (8,21), bodsklagen (kap. 9) og opløsningen af blandede ægteskaber (kap. 10). Dette sidste kan være vanskeligt for os

at forstå rimeligheden af, men dengang var det nødvendigt. På hvilke områder skal du gøre bod og forandre dig?

Dag 287 - Sl 119,1-88

Fra den korteste (117) til den længste salme i Sl: Den store salme om Guds ord (se også Sl 1). Både loven og evangeliet rummes i udtrykket "Guds lov". Læg særligt mærke til glæden over Guds ord (v. 14-16), velsignelsen ved (v. 1-2) og villigheden (v. 7) til at følge Guds lov, friheden ved at følge Guds vej (v. 32). Her er bønner, formaninger, opmuntringer, lovprisninger og meget mere. Glædelig søndag!

Nehemias bog

Nehemias samlede israelitterne for at genopbygge Jerusalems mure og buske på deres pagt med Gud. Bogen er Nehemias' personlige beretning.

Dag 288 - Neh 1-3

Neh handler som Ez om tilbagekomsten fra Babylon og genopbygningen af Israel. I 445 f.Kr. hørte Nehemias om Jerusalems tilstand, og det kastede ham ind i både bønsskamp med Gud og konkret handling ved at rejse "hjem" og som statholder inspirere og organisere. "Himlens Gud vil lade det lykkes for os" (2,20a) gengiver Nehemias' tilgang. "Møgporten" har det lidt sjove navn, fordi man kørte skraldet fra byen gennem denne port. Overvej i øvrigt, på hvilke områder Nehemias er til inspiration for os både som enkeltpersoner og som kirke.

Dag 289 - Neh 4-7

Som i Ez fortæller Neh om fjendernes modstand og latterliggørelse af byggeriet. Læg mærke til, at Nehemias ikke greb til samme metoder, men overgav sagen til Gud (4,8.14 ; 5,15; 6,14-16). Der var også udfordringer indadtil, som Nehemias tacklede efter bedste evne og med Guds hjælp. Bibelen bruger ofte begrebet "opbyggelse", dels om menighedens og dels om den enkeltes opbyggelse (fx Ef 2,19-22 ; 1 Pet 2,1-8). Prøv at læse teksten med det i baghovedet.

Dag 290 - Neh 8-10

2. halvdel af Neh handler om fornyelse af troen på Gud. Det begyndte (som altid ved fornyelse) med oplæsning og studium af Guds ord (kap. 8) og omvendelse til Gud. Nehemias gennemgik hele frelseshistorien i sin stærke syndsbeholdelse - og læg mærke til, hvordan bønner skifter med folkets synd og Guds nåde. Regelmæssige kirkegængere vil kunne genkende nadverritualet i lovprisningen i 9,5b-6. Nehemias klandrede ikke alle andre, men tog sig selv i syndsbeholdelsen (9,33-34.37). Bønnen fik konkrete konsekvenser i folket (kap. 10).

Dag 291 - Neh 11-13

Kap. 11-12 rummer primært fortegnelser over tilbagevendte indbyggere i Jerusalem og præsterne og kan forekomme uinteressant, men for den tids mennesker har det været som at læse lister over tilbagekomne fra koncentrationslejrene efter 2. verdenskrig eller over overlevende fra en naturkatastrofe. Desuden er det Guds frelseshistorie og derfor VORES historie, vore trosfædre. Nehemias ledte indvielsen af bymuren, og som statholder (med implikationer i både lovgivende, dømmende og udøvende magt) påtalte han forhold, der stred mod Guds gode vilje. "Jeg rensede dem for alt fremmed" (13,30) - og deri gjorde han en god gerning.

Zakarias' bog

Zakarias havde flere syner end nogen anden af de mindre profeter. En ofte brugt sætning er: "Jeg løftede øjnene..."

Dag 292 - Zak 1-6

Zak er den næstsidste bog i GT. Zakarias trådte frem to måneder efter Haggaj, i år 520 f.Kr. Hagg fortæller om genopbygningen, og Zak indeholder stærke budskaber om Guds nidkærlighed for Jerusalem (1,14 ; 8,1), fordi han vil frelse folket, trøste Zion og udvælge Jerusalem (1,17). Zakarias fik 10 syn, som er vanskelige at tyde, men som skulle give håb, mod og fornyet tro til det hjemvendte folk. Ypperstepræsten Josva (samme navn som Jesus, se kap. 3-4) fjerner landets skyld på én dag (Langfredag), og også

Helligånden omtales (4,6). Der ligger et stærkt håb i, at Gud vil overvinde det onde.

Dag 293 - Zak 7-10

Zakarias ind i den tid, hvor folket var kommet tilbage fra 70 års eksil i Babylon (kap. 7 er tidsangivet til 518 f.Kr.). Nu skulle de genopbygge landet og genfinde troen på Gud. Gud gentager sit ord om "nidkærlighed for Zion" (1,14 ; 8,2). Har du tænkt på, at folket (og vi) fandt frelse pga. Guds vrede over synden? Det var den, der ramte Jesus på korset - og gør, at vi kan gå fri! Zakarias ser for sig en spire, Semak (6,12), der skal herske, men sagtmødt og ridende på et føl (9,9). Kun Esajas' Bog har flere henvisninger til NT end Zak, og læs kapitlerne med Jesus-historien i baghovedet.

Dag 294 - Sl 119,89-176

Sl 119 fortsætter med at lovprise Guds ord. Når en siger: "Jeg tror på en person (Jesus), ikke på en bog", så er det ofte for at lægge afstand til Bibelen, og selv om citatet har en vis sandhed, så bliver troen på Gud og tilliden til Guds ord knyttet helt sammen i Sl 119. "I evighed står dit ord fast" (v. 89), "Hvor jeg elsker din lov" (v. 97), "Dine love er underfulde (v. 129), "Dit ord er gennemlutret, og din tjener elsker det" gengiver den ukendte forfatters forhold til Guds ord. Hvor jeg håber, at det smitter os og sætter os i gang med at tage Guds ord ind, også i praksis, som den mest kendte sætning i Sl 119 minder os om (v. 105).

Dag 295 - Zak 11-14

I slutningen af Zak har vi de tydeligste Kristus-profetier. I 11,13 forudsiges prisen for Judas' forræderi. I 12,10 tales om Gud som gennemboret, og man skal holde klage over den eneste søn. Jesus citerede 13,7 i Getsemane have, da disciplene forlod ham. Ikke mindre end 17 gange i kap. 12-14 findes udtrykket "på den dag", og profetierne om Kristi første (da han blev født) og andet komme (når han kommer for at dømme levende og døde) flyder sammen som bjergtoppe i horisonten.

Esthers bog

Esthers bog er historien om, hvordan en jødisk kvinde blev dronning i Persien - lige i rette tid til at stoppe en ondsindet plan om etnisk udrensning af jøderne over hele imperiet.

Dag 296 - Est 1-5

Est er en perle i Bibelen. Den fortæller et stykke konkret historie og er den sidste historiske bog i vores Bibel (i vores læsning mangler vi kun Krøn). Gud nævnes intet sted i bogen, men gudstroen farver hele forløbet. Kvindesynet hos kong Ahasverus er anderledes end i vores tid, og Esters liv i kongeslottet har uden tvivl været vanskeligt. Mordokaj spiller en central rolle, bl.a. med dette ord til Ester: "Hvem ved, om det ikke var med henblik på en situation som denne, du opnåede kongelig værdighed?" (4,14). Hvem ved, om der også er en mening med den situation, du og jeg er i?

Dag 297 - Est 6-10

"Den, der graver en grav kan selv falde i den", læser vi i Ordsp 26,27, og sådan gik det for den onde Haman. Det er beskrevet ganske humoristisk, selv om situationen har været rystende alvorlig, både for Haman og jøderne. I dag er Purimfesten i Israel en festdag med oplæsning af Est i synagogerne. Folk kommer udklædt og har skraldere med, som larmer hver gang Hamans navn bliver nævnt. Man kan købe kagerne "Haman's ører", og mange er klædt ud. Est viser os Guds trofasthed og minder os om at bede for jøderne, der også i vore dage oplever antisemitisme rundt omkring.

Titusbrevet

Paulus gav Titus opgaven at grundlægge en tværkulturel menighed på Kreta. Dette brev gav Titus nogle pejlemærker til at virkeliggøre det.

Dag 298 - Tit 1-3

"Pastoralbrevene" kaldes Tit og 1 + 2 Tim - Paulus' omsorgsbreve til pastorer, dvs. hyrder og lærere i menigheden. Det lå Paulus på sinde at viderebringe den sunde lære i menighederne. Man mærker også hans omsorg for sine medarbejdere på missionsmarken. Titus er ikke nævnt i ApG, men i Gal 2,1ff læser vi, at han var med ved apostelmødet i Jerusalem (ApG 15). I Tit er der både dogmatiske og praktiske anvisninger til forskellige grupper af mennesker i menighederne - og en helt vidunderlig beskrivelse af dåbens betydning (3,3-8).

Første Timotheusbrev

Dette er et brev fra præst til præst om, hvordan man bedst er hyrde for en menighed.

Dag 299 - 1 Tim 1-3

Timotheus kender vi i modsætning til Titus ret godt. Han var Paulus' mest elskede og prøvede medarbejder på missionsrejserne, bl.a. i Thessalonika, Korint og på Paulus' første rejse til Rom. Ifølge traditionen var han den første menighedsforstander i Efesos, hvor han led martyrdøden i 97. Årsagen til 1 Tim var bekymring for vranglære i menigheden (1,3-11), og brevet indskærper derfor den "sunde lære" (1,10) og opmuntrer til at organisere gudstjenesten efter evangeliet. I 2,8 har vi Bibelens eneste

direkte anvisning til bøn: Med løftede hænder! Paulus har anvisninger både til kvinder og mænd. 1,15 og 2,3-5 er sætninger, som det lønner sig at lære udenad.

Dag 300 - 1 Tim 4-6

I anden del af brevet kommer bekymringen og omsorgen for menigheden stærkere frem. Det er frafaldet fra troen på Jesus (4,1-5 ; 5,15), som Paulus igen og igen frygter. Det kunne ske gennem vranglærere, som "brændemærket i deres samvittighed" indførte jødiske eller hedenske skikke, eller "indefra" gennem optagetheden af rigdom og penge (6,6-10 . 17-19). Ind imellem giver Paulus personlige råd til sin betroede medarbejder (4,6-16 ; 5,21-23 ; 6,11-16 . 20-21). Igen er der gode sætninger i brevet, fx 6,6 . 10 . 12.

Dag 301 - Sl 120-123

Nu kommer vi til valfartssangene i Salmernes Bog, brugt ved israeliternes store valfarter til Jerusalem, som vi læste om i 2 Mos 23,14-17 og 3 Mos 23. I disse salmer ser man glæden over vandringen til Jerusalem, opholdet ved Herrens hus og lovsangen dér, men mest centralt er "trosvandringen" med Herren, som ikke sover, som er skyggen ved din højre side (121,4-5). Overvej at bruge salmerne som motivator for søndagens gudstjeneste. 121,8 bruges med håndspåleggelse ved alle dåb i Folkekirken som et ønske for barnet.

Andet Timotheusbrev

Paulus var døden nær og skrev et hjerteligt farvel til Timotheus. Her gav Paulus evangelistembedets fakkel videre, og han opfordrede Timotheus til at gøre det samme.

Dag 302 - 2 Tim. 1-4

2 Tim bærer tydeligt præg af at være Paulus' sidste brev, skrevet til Timotheus på den sidste rejse til Rom, og vi får et gribende testamente fra ham. Måske er Paulus blevet grebet for øjnene af Timotheus i Efesos (1,4) og ført væk. Bekymringen, som Paulus luftede i 1 Tim, var reel, og vranglæren og ugudeligheden var taget til. Paulus oplevede selv ensomhed og modgang (1,15 ; 4,10 . 14 . 16), og han ved, at martyriet venter ("Mit blod skal snart udgydes", 4,6). Alligevel er han fuld af tillid til Gud og glæder sig til evigheden, og han søger gennem det meget personlige brev at styrke og opmuntre Timothus. Læg mærke til 1,9 ; 2,1 . 11-12 ; 3,16-17 ; 4,2 . 7.

Krønikebøgerne

Krønikebøgerne maler med den brede pensel om det tidlige Israels historie, med fokus på Guds pakt med David. Det begynder med begyndelsen (det første ord er "Adam"). Både pga. det lange tidsspænd og de mange slægtstavler har bogen et timeglas som billede. NB! 1 og 2 Krøn var oprindeligt én bog – derfor ét billede.

Dag 303 - 1 Krøn 1-5

I dag begynder vi på det sidste historieværk i GT, Krønikebøgerne. Man skal væbne sig med tålmodighed, da der er mange optegnelser (bl.a. i dag og i morgen). I Sam og Kong fulgte vi både Israel og Juda rige, men her er perspektivet udelukkende Juda rige, dvs. Sydriget. Slægtstavlen (1,1) går tilbage til Adam og vil minde folket, der kom tilbage til Israel, om Guds dybe løfter om landet

og talrige efterkommere. I 2,1 er Bibelens mest kortfattede opregning af Jakobs 12 sønner. Derefter følger Judas slægt med David som den centrale.

Dag 304 - 1 Krøn 6-9

De mange slægtstavler fortsætter til og med kap. 9, og der er langt mellem godbidderne i læsningen. Måske synes nogle, det er sjovt, at man kan hedde Sofa (7,35), Sur (9,36), eller nogle af de andre navne. Læser man navnene nøje efter, kan man bruge listerne til at repetere bibelhistorien med navne som Moses, Saul og David, der på sin lønningsliste bl.a. havde sangere (6,16ff), der skulle varetage lovsangen. Alle de andre navne indgik også i vore forfædres gang, ligesom vore døde gør det.

Dag 305 - 1 Krøn 10-14

Selve historieskrivningen begyndte med kong Saul (kap. 10), der endte sit liv så tragisk (10,4) og blev et så tydeligt eksempel på forbandelsen over den gudløse, som er et vigtigt tema i krønikerbøgerne teologi (10,13 ; 9,1 ; 2,7 ; 2 Krøn 12,2 ; 36,14). Kong David (kap. 11ff) står på mange måder i kontrast til Saul. Selv om han også kun var et menneske og havde sine fejl, står han som forbillede på Kristus (Matt 22,41-45).

Dag 306 - 1 Krøn 15-18

Guds pagts ark var bragt med fra ørkenvandringen som et tegn på Guds forandelse og velsignelse. Man mærker Guds hellighed i tragedien med Uzza (13,9-11) og i forsigtigheden med arken (13,12-14), men også glæden over Guds nærvær i den stærke lovsang (kap. 16). Natans store forjættelse (kap. 17) om alt det, Gud ville gøre for ham (læg mærke til, hvor mange gange der står "jeg" i v. 7-15) - David var "blot" et redskab for Guds plan, og det skabte ydmyghed (v. 16), lovsang (v. 20) og bøn (v. 23-27).

Dag 307 - 1 Krøn 19-24

David oplevede hele spektret af et menneske- og kristenliv: De store synder (omkring Batseba - ikke refereret i Krøn, men se 2 Sam 11), Guds nåde og tilgivelse, modgang og medgang, ydmygelse og ophøjelse, krig og fred. Her i kap. 19 var der krig og ydmygelse, og David lagde sig i Guds hænder (v. 13b). Kapitlerne i dag fortæller om heltegerninger, men også tåbelige dispositioner som folketællingen, som David gennemtvang imod Joabs (og Guds) råd, og det kom til at koste hele folket dyrt. Tempelbyggeriet kunne ikke gennemføres af David, da han havde udgydt

blod, men David gjorde alligevel mange forberedelser med både materialer og ansatte (NB! Der var 4.000 i lovsangs-bandet - 23,5).

Dag 308 - Sl 124-126

Denne søndag læser vi tre valfartssange, som særligt er blevet sunget på valfarterne til Jerusalem. Forestil dig at nærme dig Jerusalem efter lang vandring og synge 125,1-2. Disse salmer beskriver alle den hjælp, som folket har oplevet at få fra Gud i vanskelige situationer. Sl 126 er særligt vækkelsens jubelsang, som også får en stærk kristologisk betydning om, hvad der sker, når Gud har grebet ind og skabt redning. Sammenlign 126,5: "De, der sår med tårer, skal høste med jubel" med Matt 5,4. Prøv at sætte ord på, hvad det kunne betyde for dig.

Dag 309 - 1 Krøn 25-29

Både præster, sangere og portvagter var inddelt i skifter, som på skift gjorde tjeneste i templet (jf. Luk 1,5, hvor Johannes Døberens far, Johannes, gjorde tjeneste i Abias skifte). Der var 24 x 12 sangere = 288. Alt i alt var der 24.000 mand i hvert skifte (27,1). Krøn går let hen over mange stridigheder omkring David og familien, fordi vægten ligger på videreførelse af kongemagten. David gav med indtrængende formaninger (28,8-10) og en gribende lovsang / bøn stafetten videre til Salomo, og 1 Krøn slutter med kong Davids død.

Dag 310 - 2 Krøn 1-5

2 Krøn følger historien i Juda rige efter Davids død til og med rigets undergang, og som i 1 Krøn alene med fokus på Juda rige. Man kan kalde Krøn for en bibelkommentar over Kong's historie-fremstilling, og kongedømmet, templet og gudstjenesten skildres med en positiv vinkel (fx er hverken Batsaba-historien (2 Sam 11) eller Salomos afgudsdyrkelse (1 Kong 11) beskrevet). Under David og Saul var riget stadig ét, og Salomo fik en god begyndelse med sin ydmyge drøm og Guds løfter (1,7-13).

Dag 311 - 2 Krøn 6-9

Man må sige, at det var en ydmyg konge, der trådte frem foran folket og velsignede dem. Tempelbyggeriet beskrives ikke så detaljeret som i 1 Kong, men nok til, at vi kan leve os ind i situationen den dag, hvor templet blev indviet. Salomos bøn var dyb, og Guds indgreb var stærkt og skabte lovsang (7,1-3) og en ugelang fest med glæde. Der er dog lidt malurt i bægeret, for allerede natten efter festen fik Salomo en drøm, der forudsagde landets

fremtid (7,11-22). Dog, så længe Salomo levede, var der fred i landet.

Dag 312 - 2 Krøn 10-14

Efter Salomos død blev Rehabeam konge. Allerede efter tre dages regeringstid blev kongedømmet revet over i to - umiddelbart fordi han lagde en for streng linje over for folket (10,13-14), men i virkeligheden fordi "Gud havde vendt tingene sådan, for at Herren kunne opfylde det, han havde talt" (10,15). Vi lærer her, at Guds ord altid vil gå i opfyldelse, uanset om det er domsord eller frelsesord. Menneskets og kongens opgave er at lytte og handle efter det, og det gjorde særligt kong Asa, den første af de såkaldte reformkonger.

Dag 313 - 2 Krøn 15-19

I kongeøgerne fyldte Nordrigets tragiske udvikling med vantro og afgudsdyrkelse meget. I Krøn bliver der plads til flere positive historier om Syd-rigets konger som kong Abija, Asa og Joshafat. Gud handlede i GT's tid meget konkret og håndgribeligt, og et tydeligt træk er, at det gik den gudfrygtige godt og den vantro dårligt. Det kan ikke oversættes direkte til NT / tiden efter Kristus, for den meget konkrete og håndgribelige velsignelse var et billede på den nuværende åndelige velsignelse (Ef 1,3).

Dag 314 - 2 Krøn 20-23

2 Krøn 20 er en vidunderlig beretning om den kamp, som vindes ikke i egen kraft, men i Guds. Det begynder med bøn (20,3-12) med de sidste stærke ord: "Vi ved ikke, hvad vi skal gøre, men vores øjne er rettet mod dig". Svaret lyder: "I skal blot stille jer op og blive stående, så vil I se Herren frelse jer" (20,17b), og Israels "kamp" består i lovsang (20,18-19. 21-22). Overvej, om det er en brugbar model for vi kristnes liv. Læg mærke til, hvordan det fra kap. 21 går støt tilbage for Juda, bl.a. pga. Joshafats politiske alliancer med Nordisrael - indtil det lykkedes præsten Jojada at stifte en pagt mellem Gud og hele folket (23,16).

Dag 315 - Sl 127-129

Valfarterne til Jerusalem gav anledning og tid til både lovsang og refleksion over mange ting i livet. Sl 127 og 128 kredser om Guds velsignelse og omsorg (fx 127,2b: "...den, Herren elsker, får det, mens han sover"). Taknemlighed over familie fylder også salmerne. Sl 129 genkalder vanskelige tider, måske i Israels folk som under slaveriet i Egypten eller krig med fjenderne, og man kan

sætte sin personlige historie ind i salmistens ord. Da er det godt at vide: "Herren er retfærdig" (129,4).

Dag 316 - 2 Krøn 24-28

Under barnekongen Joash skete et grundigt opgør med afgudsdyrkelsen - dog kun så længe ypperstepræsten Jojada levede. Hans søn Zakarias blev stenet under et forsøg på at videreføre linjen (24,20-22, jf. Jesu domstale over farisæerne i Matt 23,35), og både Joash, Amasja (kap. 25) og Uzzija (kap. 26) begyndte således godt, men endte i frafald og afgudsdyrkelse. Med Jotam (kap. 27) anedes et lyspunkt i 16 år, men med Akaz var landet tilbage i endnu værre tilstand med barneofringer og offerhøje i hver eneste by i Juda.

Dag 317 - 2 Krøn 29-32

Hizkija repræsenterede et totalt skifte. Fra første færd (29,3) gjorde han op med folkets åndelige forfald. "Nu har jeg i sinde at slutte pagt med Herre, Israels Gud, så hans glædende vrede må vende sig fra os" (29,10) angiver hans forsæt. Hizkija fejrede påske som foreskrevet (kap. 30) og reformerede templet. Overvej, hvad 31,20-21 kunne inspirere og udfordre dig med.

Dag 318 - 2 Krøn 33-36

De sidste kapitler i 2 Krøn beskriver historien frem til Judas fald og bortførelsen til Babylon. Kong Manasse var anderledes end de fleste, idet han begyndte dårligt, men endte godt. Kong Josija var den sidste reformkonge og regerede fra år 641 f.Kr. I år 622 fandt præsten Hilikija lovbogen, formentlig 5 Mos i templet, og det medførte en gennemgribende reform. Bemærk, at historieværket slutter med håb (36,22-23).

Malakias' bog

Gud elskede sit folk, men de var langt fra ham. Derfor sendte Gud Malakias med adskillige beskeeder, bl.a. med hypotetiske dialoger mellem Gud og folket.

Dag 319 - Mal 1-3

Uha, bibellæsningen begynder at lakke mod enden - nu læser vi sidste profet i GT. Malakias (= "min engel") gik med budskabet om Gud som kærlighed (1,2) og far (1,6 ; 2,10), og ligeledes med domsord til det folk, der forkastede barnekåret hos Gud i både tro og gerning. Han fik lov til ca. 400 år før Kristus at profetere om Elias (= Johannes Døberen, jf. Matt 11,13-14) og Herren Jesus, der skulle komme og gribe ind (3,23-24).

Matthæusevangeliet

Matthæusevangeliet fortæller os de gode nyheder om Jesus Kristus, jødernes sande konge.

Dag 320 - Matt 1-4

Velkommen til Matt I går læste vi slutningen af GT - i dag begyndelsen af NT. Matt går tilbage til Abraham i slægtstavlen efter Josefs slægt. Hele kap. 1+2 er særstof ift. andre evangelier og tilføjer værdifuld viden om Jesus. Allerede fra de første dage på jorden begyndte profetierne om ham at blive virkeliggjort, fx Es 53,3: "Foragtet og opgivet af mennesker, en lidelsernes mand". Jesus begyndte sine dage som flygtning og uønsket. Først langt senere skulle de gå op for mennesker, hvilken skelsættende betydning, han gjorde.

Dag 321 - Matt 5

Vi tager god tid til "Bjergprædikenen" i Matt 5-7, som har nogen lighed med "slettetalen" i Luk 6. Jesus helgenkærer ikke de stærke, rige og smukke, men dem med mangler og fejl - og dem, som forfølges (5,3-12, jf. ordet "salig", som betyder både velsignet, lykkelig og heldig (jf. Bibelen2020)). Bliv udfordret af Jesu ord om lys og salt, om, at han opfylder loven (= GT) - og ikke mindst af "antiteserne" ("I har hørt, at der er sagt... men jeg siger jer" - 5,21-48), som ikke er et opgør med GT selv, men med misforståelser af GT.

Dag 322 - Sl 130-132

De tre salmer til i dag viser noget af spændvidden i Salmerne. Sl 130 er en af bodssalmerne og kan bruges i den dybe afmagt og syndenød. Martin Luther satte den på vers i DDS 496: "Af dybsens nød, o Gud, til dig". Sl 131 har temaet "barnekår hos Gud" eller "hvile hos Gud". Sl 132 er en tydelig kristologisk salme, hvor ordene "David", "salvede", "Zion" alle peger på Kristus. Glædelig søndag!

Dag 323 - Matt 6-7

Vi læser resten af "Bjergprædikenen", som rummede megen kritik af farisæernes (og vores) selvopfattelse (6,1-8 ; 16-21 ; 7,1-5). Her gav Jesus os Fadervor (6,9-13), den gribende tale om ubekymretheden og om at søge Guds rige først (6,24-34), lærte os om bøn (7,7-11), den gyldne regel (7,12) og havde skarpe advarsler mod at gå ind af den brede dør, der leder til fortabelsen. Jesus ansporer os til at lytte efter, hvilket både betyder at bekende vores synder og at lade Jesu ord få konsekvenser i vores liv. Prøv at sætte ord på, hvad det indebærer for dig at bygge på klippen.

Dag 324 - Matt 8-9

Efter Jesu første store tale (ud af seks i Matt), kommer et fortællende afsnit med mange helbredelser og undere, hvor Jesus udfoldede evangeliet og kaldte disciple ind i efterfølgelse af ham. Matthæus har et særligt fokus på opfyldelsen af GT, jf. de mange "refleksionscitater" ("...for at det skulle opfyldes, som er talt ved profeten", fx 8,17 - se også 2,5.15.17.23 ; 4,14). Matt's målgruppe var særligt jødekristne, for hvem det har været vigtigt at se Jesu tjeneste som en opfyldelse af GT. Det åbner også Bibelen for os, så det er vel også vigtigt for os!

Dag 325 - Matt 10-11

Udsendelsestalen er stærk og udfordrende. "I har fået det for intet, giv det for intet" rummer både evangeliets og udsendelsens frihed og drivkraft - ikke en byrde at bære på, men en gave at give videre. Led efter flere gode ord at leve på og virke med. Johannes Døberen har vi kun mødt i kap. 3, men nu hører vi om hans anfægtede spørgsmål og trøsten fra Jesus. Til sidst kommer et af Jesu stærkeste løfter, som utallige mennesker siden da har hørt som en stærk trøst i vanskelige situationer (11,28-29).

Dag 326 - Matt 12-13

Læg i dagens læsning mærke til, hvor grænsesprængende Jesu budskab har været, når han talte om overleveringerne og GT. Overvej, hvordan evangeliet har virket på farisæerne, de nødstedte og syge, disciplene. Lignelsen om sædemanden (13,4-9) er grundlignelsen om Guds ord (og den første lignelse i alle synoptiske evangelier). Kapitlet fortsætter med lignelser om Guds ord og Himmeriget, og de giver os værdifuld information om, hvordan Guds rige fremmes i verden - og i os.

Dag 327 - Matt 14-16

Johannes Døberen mistede tidligt livet, og hans tragiske død berørte Jesus dybt (14,13). Hans sindelag kom frem i omsorgen for de sultne jøder (14,14-21), disciplene (14,22-33 - også en lektie i Jesu magt) og de syge (14,34-36). Fra kap. 15 skærpedes konflikten med farisæerne, som kun forøgedes af, at Jesus hjalp de fremmede og bispiste dem (15,32-39). Den stærke bekendelse af Jesus i 16,16 var en stjernestund for Peter, dog hurtigt efterfulgt af et lavpunkt (16,23). Sand kristendom kendes på lidelse og efterfølgelse af Jesus! Overvej, hvad positivt der er i at "miste sit liv på grund af mig".

Dag 328 - Matt 17-18

Husker du Peter fra i går? Nu kommer endnu et højdepunkt med forklarelsen på bjerget - og endnu et lavpunkt med disciplenes mangel på bøn og faste (17,21). Tænk over, om livet bevæger sig sådan op og ned for kristne i dag. Kap. 18 har mange korte afsnit med etiske og åndelige belæringer, advarsler og lignelser - bl.a. en af de største: den gældbundne tjener om Guds og vores tilgivelse (18,23ff).

Dag 329 - Sl 133-135

I dag læser vi de sidste valfartssalmer. Sl 133 fokuserer på menighedens fællesskab. Kaster salmen et nyt lys over en almindelig

søndagsgudstjeneste i kirken? Sl 134 opfordrer til lovsang og blev måske sunget på tærsklen til Jerusalem og templet. Sl 135 lægger sig i slipstrømmen med en stor lovprisning af Gud, der har handlet mægtigt i historien og er virkelig, i modsætning til afguderne. Glædelig søndag!

Dag 330 - Matt 19-21

Dagens læsning begynder i Galilæa og slutter på tempelpladsen i Jerusalem. Ved vielse mellem mand og kvinde i Folkekirken læses 19,4-6 som en af de tre stærke tekster. Vi bliver udfordret af Jesus, når han åbnede Himmeriget for de små børn (19,13-15) og dem, der kun har arbejdet én time i vingården (20,1-16), mens den rige mand gik bedrøvet bort (19,22). Fra og med kap. 21 og indtil 28,16 foregår handlingen i Jerusalem.

Dag 331 - Matt 22-23

Hele Jesu virke har været én stor invitation til den kærlige Guds evige fest - og nu fortalte Jesus en lignelse om virkningen af invitationen. Hvordan har lignelsen relevans i dag? Farisæerne og de skriftkløge forsøgte at fange Jesus på det forkerte ben, hvilket ikke lykkedes (22,46). Derimod fangede Jesus dem (og os) i hykleri og selvbedrag, hvilket stadfæstede dommen over Jerusalem.

Dag 332 - Matt 24-25

Dagens læsning er den sidste tale i Matt (som er det evangelium, der indeholder flest taler). Jesus gav sig tid til at undervise disciplene og forberede dem på tidernes ende. Læg mærke til, at Jesus vekslede mellem alvoren i verdens tilstand og trøsten for dem, der holder ud til enden. Det er Gud, der bestemmer, hvornår verden slutter, jf. forfatteren Poul Hoffmanns ord: "Jeg er optimist - jeg tror på jordens undergang". Og, må vi tilføje: "Jesu genkomst".

Dag 333 - Matt 26

Nu bliver Matthæus fortællende om de sidste begivenheder i påsken. Vi kommer ind i historien skærtorsdag. Disciplenes svigt bliver tydeligt udstillet (et træk, der bekræfter Bibelens troværdighed). Peters ord i 26,35 blev vendt til det modsatte: "Om jeg så skal fornægte dig, vil jeg aldrig dø sammen med dig". Jesus ventede til det afgørende øjeblik, hvor han afslørede sin identitet (26,64), og så blev dommen fældet over ham.

Dag 334 - Matt 27-28

Judas' tragiske død minder os om Saul, der også døde for egen hånd (1 Sam 31,4). Processen mod Jesus blev ført til ende, og Matt

beskriver (som Mark og Luk) Jesus som den lidende Messias (i modsætning til Joh, der skriver med en "sejrende Kristus"-vinkel). Opstandelseskapitlet beskriver nøgternt verdenshistoriens største begivenhed, ikke underligt med overnaturlige hændelser (27,51-53 ; 28,2). Til sidst sendes disciplene (og vi) ud med et stort løfte fra Jesus selv.

Jobs bog

Job havde det godt, indtil Satan forsøgte at få ham til at forbande Gud. Job mistede familie, rigdom og sit gode helbred. Det meste af bogen handler om at finde ud af årsagen til hans lidelser, men Gud får det sidste ord og velsignede Job.

Dag 335 - Job 1-5

Velkommen til Jobs bog - en helt enestående bog i Bibelen og således verdenslitteraturen. Bogen indleder "visdomslitteraturen" i GT og omhandler den ellers ukendte Job (men dog historiske person, jf. Ez 14,14; Jak 5,11), der kæmper med Gud i en for ham - og os - at se uretfærdig lidelse. Mennesker i lidelse og modgang har til alle tider spejlet sig og fundet både udfordring og trøst i Jobs bog. I begyndelsen (og slutningen) af bogen trækkes de store linjer for bogens drama. Læs med nysgerrigt og åbent sind.

Dag 336 - Sl 136-138

Med "GT's omkvæd" (136,1) som gennemgående respons er Sl 136 formentlig en vekselsang, brugt i gudstjenesten. Sl 137 refererer israelitternes dybe frustration og længsel efter landet under eksilet i Babylon. Det afsluttende hævnønske (137,8) blev udfordret af Jesus (Matt 5,43-48), men vi forstår det, når vi formoder, at det samme blev gjort mod israelitternes egne børn. Sl 138 af David er det taknemmelige menneskes lovprisning af Gud for sit nærvær og frelse.

Dag 337 - Job 6-10

Vi er godt i gang med Jobs tre "venners" taler, hvormed de forsøgte at hjælpe Job, men i virkeligheden var elendige sjælesørgere. Nogle har sagt, at deres bedste sjælesorg var de første 7 dage, hvor de satte sig hos Job og tiede stille (2,13). Elifaz og Bildad

søgte i deres første taler (kap. 4-5 og 8) at påvise Jobs manglende gudsfrygt og tro som grund til hans lidelser. Jobs første svar (kap. 6-7 og 9-10) er fyldt af klage. Overvej i læsningen, hvordan du vil gøre rede for ondskabens problem og / eller gudsfrygtens hemmelighed.

Dag 338 - Job 11-15

Den tredje "ven", Sofar, holdt sin første tale og fortsatte fejlfindingen hos Job. Han stemplede ham som både tankeløs, uvis og ufornuftig. Jobs lange svar rummede en hård kritik af "vennernes" gode råd (kap. 12-13,16) og derefter lige så hård en klage til Gud (13,17-kap. 14). Elifaz imødegik med anden tale (kap. 15) Jobs påståede gudsfrygt og indsigt. Han talte om Job helt upersonligt som "den uretfærdige", "den gudløse". Overvej, om sjælesorg i dag ind imellem ligner "vennernes"!

Dag 339 - Job 16-21

Job fastholdt, at "vennernes" taler skadede mere end de gavnede, og han påberåbte sig Gud selv som vidne i sin sag. Første gang i 16,19 og senere i det stærkeste vidnesbyrd hos Job (og måske i hele GT) om kødets opstandelse og evigt liv: 19,25-17 (også udødeliggjort i Händels Messias: "I know my redeemer liveth"). I svaret på Sofars sidste tale (kap. 20) er der stærke anklager; Job fremholdt sin oplevelse af det totalt nytteløse i at tro på Gud og uretfærdigheden hos Gud. Se også 21,19, som blev virkelighed, da Jesus døde på korset.

Dag 340 - Job 22-28

"Vennerne" intensiverede nu anklagen mod Job til også at gælde hans etik og moral. Elifaz gjorde et sidste forsøg på at overbevise Job om sine fejl, og Bildad talte om alle menneskers syndighed (se hans forkastelige menneskesyn i 25,6). Job gik til gengæld mere og mere i forsvarsposition og forsøgte desperat at påvise sin uskyld (27,5). I kap. 28 har vi Jobs uforlignelige tale om visdommen (et centralt begreb i GT (se Ordsp 8)), som modsvares af "Ordet" i NT.

Dag 341 - Job 29-32

Jobs sidste forsvar finder vi i kap. 30-31. Han fastholdt sin uretfærdige lidelse og fremhævede herunder sin strenge overholdelse af Guds bud, fx på seksualitetens (31,1-15), næstekærlighedens (31,16-23) og grådighedens (31,24-32) område. Han følte sig latterliggjort af mennesker og svigtet af Gud, og mon ikke vi forstår ham? "Nu må den Almægtige svare mig" lægger op til den unge

Elihus tale - den fjerde, der i stilhed havde lyttet til de tre "venner", men nu tog ordet på Guds vegne.

Dag 342 - Job 33-37

Elihus tale er markant anderledes end de andre. Han ville ikke lægge byrder på Job (33,7) og påvise synd eller manglende tro hos ham. Han ville modsige Jobs og "vennernes" forkerte opfattelse af Gud som den, der ud fra et "vægtskålsprincip" straffer den onde og lønner den gode. Hans udgangspunkt var: "For Gud er vi to lige" (33,6) - centrale dogmer var Jobs (og alle andres) syndighed ("Du har ikke ret", 33,12) og Guds ret i sine handlinger (hvor uforståelige de end er): "Gud handler ikke uretfærdigt" (34,10). Hvad siger Elihus tale dig?

Dag 343 - Sl 139-141

Alle dagens tre Davidssalmer er bønner til Gud. Sl 139 er en af de stærkeste beskrivelser af såvel Guds omsorg for og kærlighed til mennesket som hans alvidenhed. Ethvert menneske er helt fra undfangelsen unikt og uerstatteligt. A propos Job-læsningen bryder også her et hævnønske ind (139,19-22) mod fjender, der forfølger David og spotter Gud. Samtidig giver han Gud ransagningstilladelse i sit liv (139,1.23-24). De næste to salmer er bønner om Guds beskærmelse, dels mod ydre fjender (Sl 140) og egen vildfarelse (Sl 141). Overvej, om Davids bøn skal være din: "Herre, sæt vagt ved min mund, vogt mine læbers dør! Vend ikke mit hjerte til det onde" (141,3-4a).

Dag 344 - Job 38-42

Først til sidst i Job talte Gud selv. Perspektivet løftedes fra den konkrete lidelse til de meget større linjer omkring skabelsen og opretholdelsen af verden. "Vil den, som klager over den Almægtige, føre sag mod ham", spurgte Gud til sidst (40,1). Se også Rom 9,19-23, hvor Paulus ud fra præcis samme tankegang siger, at al Guds virke (selv om vi ikke altid ser det) sigter på barmhjertighed og frelse. Job måtte til slut også erkende sandheden i dette, bringe et offer for sine "venner". Prøv for dig selv at sætte ord på, hvad Jobs bog har gjort ved dig.

Prædikerens bog

Prædikerens Bog gengiver en persons poetiske og filosofiske grublen. "Hvad er meningen?" spørger Prædikereren. Han bruger ofte udtrykket "under solen" og beskriver således verdens gang uden tanke på Guds styring.

Dag 345 - Præd 1-3

Med Præd er vi stadig i GT's visdomslitteratur. Forfatteren kan være Salomo eller en anden konge i Israel (1,1). Af og til er det blevet sagt om "Prædikereren", at han var pessimistisk og verdensfjern, men i virkeligheden betragtede han verden ganske realistisk ud fra et gudløst perspektiv og ud fra præmissen: Alt er *Hevel* (hebraisk ord (brugt 38 gange i bogen) = tomhed / røg, se 1,2). Han forsøgte alt, hvad verden kan give, fx rigdom, nydelse, visdom og magt, og fandt uden Gud kun tomhed. I kap. 3 bryder en legendarisk tale om tiden ind. Til slut ser vi, at Darwin ikke var den første til at sammenligne mennesket med dyrene (3,18-22).

Dag 346 - Præd 4-7

Præd gengiver nu nogle overordnede og gode betragtninger om verdens retfærdighed, om en- og tosomhed, om arbejde, rigdom og retfærdighed. Hvad menes der med "tretvundet snor" i 4,12b? Bemærk igen, at Prædikerens perspektiv stadig er uden gudstroen, alene på et mellemmenneskeligt plan, men meget af det trækker alligevel på Guds gode lov som et pejlemærke for det gode liv. Tænk over, hvad der menes med versene 7,14b og 7,29.

Dag 347 - Præd 8-12

"Visdommens resignation" står der som overskrift over kap. 8-9. Uden troen på Gud og håbet i evangeliet bærer livet på en udstrakt tomhed, som Prædikereren var vis nok til at erkende. Mod slutningen bryder erkendelsen af Gud mere frem, dog med et noget lovisk vinkel, nemlig med fokus på ansvaret (11,9) og guds frygten (12,13). Hvor ville det være skønt at Præd sluttede med evangeliet om Guds gratis tilgivelse og tilsagn, men bogen bliver ud fra dens i forvejen stramt komponerede form ved en (god) formaning til at frygte Gud, der kræver os til regnskab. At Gud selv har betalt prisen, finder vi andre steder i Bibelen.

Ordsprogenes bog

Ordsprogenes Bog er en samling af vise ordsprog – mest fra Salomo. Ordsprogene kommer omkring mange emner, men fokuserer særligt på retfærdighed, visdom og gudsfrygt.

Dag 348 - Ordsp 1-4

Velkommen til Ordsp - med få undtagelser forfattet af kong Salomo (1 Kong 5,9-12). Bogen er komponeret med en indledning (kap. 1-9), samlinger af ordsprog (kap. 10-29) og en afslutning (kap. 30-31). Bogen fremstår som en fars vejledning til sin søn, men er også almenyldig visdom for enhver. 1,7: "At frygte Herren er begyndelsen til kundskab" er uhyre centralt i bogen. Guds-frygt betyder ikke her rædsel for Gud, men ærefrygt, tillid og den ydmyghed, at jeg ikke selv har visdommen, men må hente den i Guds ord. Visdom er ikke blot klogskab eller viden, men lige så meget karakter, adfærd og integritet.

Dag 349 - Ordsp 5-9

"Vogt dit hjerte, for derfra udgår livet", hørte vi i 4,23. Hjertet er på hebraisk udtryk for gudsforholdet - og resten af indledningen (ja, hele Ordsp) bygger videre på denne tankegang. Kap. 5-7 bør læses af ægtemænd (særligt, men også -hustruer) med jævne mellemrum. Feministiske teologer har kritiseret perspektivet for at være patriarkalsk (med en vis ret), men se så kap. 8-9, hvor visdommen (hebraisk: hokmot, græsk: sofia) beskrives som en kvinde. "Visdom" svarer til "Ordet" i NT, og der er tydelige paralleler mellem 8,22-36 og Joh (fx Joh 1,1-13).

Dag 350 - Sl 142-144

Søndagens tre davidssalmer er meget forskellige, men et fælles-træk er bønner, som fylder meget i dem alle. Sl 142 er den hjælpeløses bøn og er formuleret (og måske nedskrevet), da David flygtede ind i en hule væk fra kong Saul, som ville dræbe ham (1 Sam 22,1 ; 24,4). Den sidste af 7 bodssalmer finder vi i Sl 143 (de andre har vi i Sl 6; 32 ; 38 ; 51 ; 102 ; 130). David bad om, at Gud ikke ville føre sag mod ham, men tilgive. Sl 144 er en lovsang. Se, om noget finder dig i din livssituation.

Dag 351 - Ordsp 10-14

Nu kommer vi ind i selve ordsprogene. Ordsprogene kommer i 100-vis, og det er ikke lov-stof ("du skal" / "du må ikke"), men tanken er, at vi igennem (gentagen) læsning af dem vil opøves i god dømmekraft og sund gudsfrygt. Gennem et liv i visdommen er sandsynligheden større for et godt og langt liv. Pointen med Ordsp er dog ikke garantier - hverken for et problemfrit eller langt liv, og det gør en anden bog i visdomslitteraturen helt klart, nemlig Job. Det er bedre at stole på Guds visdom end sit eget hjerte og fornemmelse (14,12).

Dag 352 - Ordsp 15-18

"Herrens øjne er alle vegne" (15,3) - er det en trussel eller en trøst, eller afgøres det af, om man forholder sig til Gud i tro eller vantro? Læg mærke til, at opfordringerne til at lytte efter / adlyde visdommen gentages igen og igen - måske er der en vigtig pointe: Selve ordsprogene lyder egentlig meget fornuftige, og den største udfordring for os ligger måske i at beslutte os for, om vi vil følge Gud eller ej. Skal Guds ord have taleret ind i vores liv? Det kunne være en sund overvejelse for os denne dag.

Dag 353 - Ordsp 19-22

Egentlig er det ærgerligt, at vi sådan pløjer igennem Ordsp. Pas på, at læsningen ikke går for hurtigt, for der er masser af guldkorn, som det lønner sig at standse ved eller lære udenad. De mange korte ordsprog følger ikke nogen særlig logik eller tematisk orden, men kommer omkring helt væsentlige aspekter af menneskelivet (og så er der nogle sjove som 21.9.19). Modsætningerne mellem mennesker (fx retfærdig / uretfærdig, kløgtig / dum) beskriver ikke gode og dårlige mennesker, men konsekvenserne af evangeliet. Læs ikke ordsprogene som blot etisk vejledning, men brug dem som anledning til at lade evangeliets gode konsekvenser og virkning flyde ind i dagliglivet.

Dag 354 - Ordsp 23-26

Rigdom var et tema allerede i kap. 22, og det fortsætter i kap. 23. Desuden er der ordsprog om alkohol, sex, bagtalelse, dovenhed kontra arbejde i kald og stand, lydighed mod øvrigheden og meget andet. Kap. 25-29 rummer den sidste samling af salomonitiske ordsprog, og perspektivet bliver her knap så konkret og mere overordnet om det gode liv. I kap. 25 er der flere paralleler til NT (prøv at finde parallelerne til Luk 14,7-14 og Rom 12,20-21).

Dag 355 - Ordsp 27-31

Jeg lagde i læsningen denne gang særligt mærke til temaet: Åbenhed og ægthed i forhold til Gud og mennesker. Det nytter ikke at forstille sig og gøre sig ringere eller bedre, end man er. "Som vandet spejler ansigtet, sådan spejler hjertet mennesket", lærer vi i 27,19. Se også 28,13-14 eller 29,25. Ordsp slutter med Agurs ord (kap. 30) og kong Lemuels mors ord (kap. 31). Agur begynder med at bøje sig for Guds visdom (jf. Ef 4,8) og taler om Gud og hans søn (30,4b) - som kun kan være Kristus selv! Kap. 31 beskriver den opdragelse Kong Lemuel fik af sin mor, som (sikkert også belært af kong Davids og Salomos advarende eksempler) opfordrer til at finde én dygtig kvinde, hvor gudsfrygten også berømmes (31,30).

Højsangen

Højsangen er et episk kærlighedsdigt, som beskriver kærlighed, sex og ægteskab i en bryllupskontekst. Billedet forsøger at ramme både den erotiske tone og på den anden side kyske tilbageholdenhed, som kendetegner Højsangen.

Dag 356 - Højs 1-8

Den sidste bog i GT er også visdomslitteraturens sidste: Højs. Den ægteskabelige kærlighed mellem kvinde og mand (betegnet dels "kæreste" og "elskede" i den autoriserede oversættelse) er i fokus - både i sin egen ret, men også som et billede på menigheden og Kristus (jf. Ef 5,25ff). Kærligheden beskrives så fint og ægte, med respekt for antydningens kunst, som mange nutidige serier og film med fordel kunne tage ved lære af. Højs trækker på den bibelske vejledning, at sex hører til i ægteskabet - der trives kærligheden bedst.

Dag 357 - Sl 145-147

Den sidste navngivne forfatter i Sl er ikke overraskende David, der sang en stærk lovsang til den Gud, som er evig, barmhjertig og omsorgsfuld. De sidste 5 salmer er anonyme og alle lovsange. I Sl 146 modstilles menneskers og Guds hjælp, og Gud er al hjælps Gud. Sl 147 handler om Guds storhed og styrke, både i det store (som universet, se 147,4) og det små, når Gud tager sig af de hjælpeløse og fuglene.

Johannes' Åbenbaring

*Åbenbaring er løsningen på alle ting:
Guds rige bliver igen fysisk og bogstaveligt
genoprettet på jorden. De døde bliver
oprejst. De endelige domme afsiges. Og
Gud gør alting nyt!*

Dag 358 - Åb 1-3

Velkommen til den sidste bog i Bibelen, som også retter os mod de sidste tider. Bogen åbner i kap. 1 med forfatterangivelse og affattelsessted og et mægtigt syn af Jesus (1. syn ud af 7), som låner sprog fra bl.a. Es og Dan. De 7 menigheder præsenteres, som er 7 konkrete menigheder i Lilleasien, men også et billede på alle menigheder til alle tider. 7-tallet går gennem hele bogen som det fuldkomne tal. Bogens formål er at opmuntre kristne til alle tider til at sætte håbet til Gud. Kap. 2 og 3 består af breve til de 7 menigheder - kan du genkende dig selv i nogle af advarslerne / opmuntringerne?

Dag 359 - Åb 4-6

Nu fik Johannes et syn af Himlen og Guds storhed (2. syn). Der er brusende lovsang i al evighed, men også det problem, at profetien er forseglet og ikke kan åbnes. Johannes så sig om efter en værdig oplukker, som viste sig ikke at være en stærk eller magtfuld person, men det slagtede lam. Også dette er et gennemgående træk: Sejr vindes aldrig gennem magt og penge, men gennem kærlighed og offer. Åbningen af de 7 segl begynder med evangeliets sejrsgang over jorden (1. segl) og derefter afsløringen af verdens ondskab.

Dag 360 - Åb 7-9

Efter endnu et mægtigt syn (3. syn) ind i Himlen af den talløse store, hvide flok, blev det syvende segl med de helliges bønner brudt. Giver det et perspektiv over vores bønner? Det er vigtigt at bemærke, at alle syn og begivenheder i Åb ikke beskriver et kronologisk forløb i den sidste tid - men er billeder på kirkens og kristnes vilkår i verden. Der beskrives meget modgang og lidelser, bl.a. gennem de 7 basuner, men lige så gennemgående er Guds trøst (7,17) og styring af forløbet. Alt er i hans hånd.

Dag 361 - Åb 10-12

Kap. 10 og 11 handler om Guds kald gennem evangeliet til hele verden, for at mennesker skal omvende sig i tide. Den 7. basun varsler Guds herredømme og går over i det 4. syn, som handler om "historiens drama". Læs kap. 12 med Jesus-historien i baghovedet. Åb beskriver ikke Jesu fødsel i Betlehem, men de himmelske dimensioner af Kristi fødsel beskrives: Dragen (som svarer til slangen i Edens Have) forfulgte det nyfødte barn uden held, men kastede sig nu over "kvindens øvrige børn", dvs. os. Hvordan skal det gå?

Dag 362 - Åb 13-16

Centrale skikkelser i historiens store drama er to dyr, som står som billeder på verdslig magt (militær, økonomi, indflydelse) og misbrugt åndelig magt. Dyrene kræver absolut lydighed fra alle følgere og er således modsætningen til lydigheden mod Gud (se 5 Mos 6,4ff; Mark 12,29-31). Synene havde i samtidens forfølgelse stor aktualitet (de hebraiske ord for "Kejser Nero" og "dyret" giver begge 666), men afdækker også strukturer til alle tider. 14,9-12 er måske Bibelens klareste beskrivelse af den evige fortabelse - som "pine" og "ingen hvile", i kontrast til "hvile" (14,13). De syv plager (5. syn) minder os om Egyptens plager.

Dag 363 - Åb 17-19

Det 6. syn (17,1ff) handler om dommen over denne verdens rige, Babylon. Som det store, uovervindelige babylonske rige faldt i GT's tid, og Guds folk vendte hjem til det lovede land, sådan vil al verdens ondskab gå sin undergang i møde. Den store skøge er symbolet, beklageligvis en kvinde - men billedet på den frelste skare er også kvinde, der (ikke med ydre pragt, men indre skønhed (19,6-8)) har gjort sig rede. Det gøres helt klart (utallige steder i Åb og Bibelen i øvrigt og også her), at frelsen alene udvirkes af Jesus (19,11-21, som indleder det 7. og sidste syn: "Kristi Rige").

Dag 364 - Sl 148-150

Salmernes bog slutter med lovsang på alle tangenter. De tre salmer begynder alle med "Halleluja". Bemærk, at salmerne ikke umotiveret opfordrer til lovsang, men grunden til lovsang nævnes altid - her særligt Guds skabelseskraft, frelse og nærvær. Kunne man sætte disse overskrifter over salmerne: "Lovsyng Herren, hele jorden" (Sl 148), "Lovpris Herren, menighed" (Sl 149), "Lovpris Herren med al musik" (Sl 150)? God søndag!

Dag 365 - Åb 20-22

Bibelen slutter, som den begyndte - og faktisk endnu bedre: Med den perfekte verden, uden mulighed for et nyt syndefald. Dommens realitet skjules ikke, men Guds ord opmuntrer os til at knytte os til Jesu gerning for os og leve i troen på ham. Og hermed nåede vil til den sidste læsning i projekt "Læs verdens bedste bog". Jeg vil sige en stor tak for deltagelsen og håber og tror, at det har givet aha-oplevelser undervejs og større glæde ved Guds ord.

Mange hilsner og Guds fred, Steen Frøjk Søvnald.

Bibel læseplan

Dag	Bog	Kapitel
Dag 1	1 Mosebog	1-3
Dag 2		4-5
Dag 3		6-9
Dag 4		10-15
Dag 5		16-19
Dag 6		20-24
Dag 7	Salmernes bog	1-3
Dag 8	1 Mosebog	25-27
Dag 9		28-32
Dag 10		33-36
Dag 11		37-41
Dag 12		42-45
Dag 13		46-50
Dag 14	Salmernes bog	4-6
Dag 15	Markusevangeliet	1-2
Dag 16		3-5,20
Dag 17		5,21-6
Dag 18		7-8,26
Dag 19		8,27-10
Dag 20		11-12
Dag 21	Salmernes bog	7-9
Dag 22	Markusevangeliet	13-14
Dag 23		15-16
Dag 24	2 Mosebog	1-4
Dag 25		5-8
Dag 26		9-12
Dag 27		13-15,21
Dag 28	Salmernes bog	10-12
Dag 29	2 Mosebog	15,22-18
Dag 30		19-22
Dag 31		23-26
Dag 32		27-30
Dag 33		31-34
Dag 34		35-38
Dag 35	Salmernes bog	13-15
Dag 36	2 Mosebog	39-40

Dag 37	3 Mosebog	1-5
Dag 38		6-9
Dag 39		10-13
Dag 40		14-16
Dag 41		17-20
Dag 42	Salmernes bog	16-18
Dag 43	3 Mosebog	21-24
Dag 44		25-27
Dag 45	Romerbrevet	1-3,20
Dag 46		3,21-5
Dag 47		6-8
Dag 48		9-11
Dag 49	Salmernes bog	19-21
Dag 50	Romerbrevet	12-14
Dag 51		15-16
Dag 52	4 Mosebog	1-3
Dag 53		4-6
Dag 54		7-9
Dag 55		10-13
Dag 56	Salmernes bog	22-24
Dag 57	4 Mosebog	14-16
Dag 58		17-19
Dag 59		20-22
Dag 60		23-26
Dag 61		27-30
Dag 62		31-33
Dag 63	Salmernes bog	25-27
Dag 64	4 Mosebog	34-36
Dag 65	Første Thessalonikerbrev	1-5
Dag 66	Andet Thessalonikerbrev	1-3
Dag 67	Første Korintherbrev	1-3
Dag 68		4-5
Dag 69		6-7
Dag 70	Salmernes bog	28-30
Dag 71	Første Korintherbrev	8-10
Dag 72		11-12
Dag 73		13-14
Dag 74	Første Korintherbrev	15-16
Dag 75	Jakobs brev	1-5
Dag 76	5 Mosebog	1-3

Dag 77	Salmernes bog	31-33
Dag 78	5 Mosebog	4-6
Dag 79		7-10
Dag 80		11-14
Dag 81		15-18
Dag 82		19-23
Dag 83		24-26
Dag 84	Salmernes bog	34-36
Dag 85	5 Mosebog	27-30
Dag 86		31-32
Dag 87		33-34
Dag 88	Josvas bog	1-5
Dag 89		6-8
Dag 90		9-12
Dag 91	Salmernes bog	37-39
Dag 92	Josvas bog	13-17
Dag 93		18-21
Dag 94		22-24
Dag 95	Andet Korintherbrev	1-4
Dag 96		5-8
Dag 97		9-11
Dag 98	Salmernes bog	40-21
Dag 99	Andet Korintherbrev	12-13
Dag 100	Hebræerbrevet	1-4
Dag 101		5-8
Dag 102		9-11
Dag 103		12-13
Dag 104	Dommerbogen	1-3
Dag 105	Salmernes bog	43-45
Dag 106	Dommerbogen	4-6
Dag 107		7-9
Dag 108		10-13
Dag 109		14-17
Dag 110		18-21
Dag 111	Ruths Bog	1-4
Dag 112	Salmernes bog	46-48
Dag 113	Lukasevangeliet	1
Dag 114		2-3
Dag 115		4-5
Dag 116		6-7

Dag 117		8-9,17
Dag 118		9,18-10
Dag 119	Salmernes bog	49-51
Dag 120	Lukasevangeliet	11-12
Dag 121		13-14
Dag 122		15-16
Dag 123		17-18
Dag 124		19-20
Dag 125		21-22,30
Dag 126	Salmernes bog	52-54
Dag 127	Lukasevangeliet	22,31-23
Dag 128		24
Dag 129	Apostlenes Gerninger	1-2
Dag 130		3-4
Dag 131		5-6
Dag 132		7-8
Dag 133	Salmernes bog	55-57
Dag 134	Apostlenes Gerninger	9-10
Dag 135		11-12
Dag 136		13-14
Dag 137		15-16
Dag 138		17-18
Dag 139		19-20
Dag 140	Salmernes bog	58-60
Dag 141	Apostlenes Gerninger	21-22
Dag 142		23-24
Dag 143		25-26
Dag 144		27-28
Dag 145	Første Samuelsbog	1-4
Dag 146		5-9
Dag 147	Salmernes bog	61-63
Dag 148	Første Samuelsbog	10-13
Dag 149		14-16
Dag 150	Første Samuelsbog	17-19
Dag 151		20-23
Dag 152		24-27
Dag 153		28-31
Dag 154	Salmernes bog	64-66
Dag 155	Anden Samuelsbog	1-3
Dag 156		4-7

Dag 157		8-12
Dag 158		13-15
Dag 159		16-18
Dag 160		19-21
Dag 161	Salmernes bog	67-69
Dag 162	Anden Samuelsbog	22-24
Dag 163	Første Petersbrev	1-3
Dag 164		4-5
Dag 165	Andet Petersbrev + Judas' brev	
Dag 166	Efeserbrevet	1-3
Dag 167		4-6
Dag 168	Salmernes bog	70-73
Dag 169	Første Kongebog	1-2
Dag 170		3-6
Dag 171		7-8
Dag 172		9-11
Dag 173		12-14
Dag 174		15-17
Dag 175	Salmernes bog	74-76
Dag 176	Første Kongebog	18-19
Dag 177		20-22
Dag 178	Anden Kongebog	1-4
Dag 179		5-8
Dag 180		9-11
Dag 181		12-14
Dag 182	Salmernes bog	77-79
Dag 183	Anden Kongebog	15-17
Dag 184		18-19
Dag 185		20-23
Dag 186		24-25
Dag 187	Filipperbrevet	1-4
Dag 188	Jonas' Bog	1-4
Dag 189	Salmernes bog	80-82
Dag 190	Amos' Bog	1-4
Dag 191		5-9
Dag 192	Hoseas' Bog	1-5
Dag 193		6-10
Dag 194		11-14
Dag 195	Kolossenserbrevet	1-3
Dag 196	Salmernes bog	83-85

Dag 197	Kol kap. 4 + Filemonbrevet	
Dag 198	Esajas' Bog	1-4
Dag 199		5-8
Dag 200		9-12
Dag 201		13-16
Dag 202		17-20
Dag 203	Salmernes bog	86-88
Dag 204	Esajas' Bog	21-23
Dag 205		24-27
Dag 206		28-30
Dag 207		31-35
Dag 208		36-37
Dag 209		38-39
Dag 210	Salmernes bog	89-91
Dag 211	Esajas' Bog	40-43
Dag 212		44-46
Dag 213		47-49
Dag 214		50-53
Dag 215		54-57
Dag 216		58-61
Dag 217	Salmernes bog	92-94
Dag 218	Esajas' Bog	62-66
Dag 219	Mikas Bog	1-4
Dag 220		5-7
Dag 221	Habakkuks Bog + Obadias' Bog	
Dag 222	Jeremias' Bog	1-3
Dag 223		4-5
Dag 224	Salmernes bog	95-97
Dag 225	Jeremias' Bog	6-8
Dag 226	Jeremias' Bog	9-12
Dag 227		13-15
Dag 228		16-19
Dag 229		20-22
Dag 230		23-25
Dag 231	Salmernes bog	98-100
Dag 232	Jeremias' Bog	26-29
Dag 233		30-32
Dag 234		33-36
Dag 235		37-40
Dag 236		41-45

Dag 237		46-48
Dag 238	Salmernes bog	101-103
Dag 239	Jeremias' Bog	49-50
Dag 240		51-52
Dag 241	Galaterbrevet	1-3
Dag 242		4-6
Dag 243	Klagesangene	1-2
Dag 244		3-5
Dag 245	Salmernes bog	104-105
Dag 246	Joels Bog	1-4
Dag 247	Nahums Bog	1-3
Dag 248	Sefanias' Bog	1-3
Dag 249	Johannesevangeliet	1-2
Dag 250		3-4
Dag 251		5-6,21
Dag 252	Salmernes bog	106-107
Dag 253	Johannesevangeliet	6,22-7
Dag 254		8
Dag 255		9-10
Dag 256		11-12
Dag 257		13-14
Dag 258		15-17
Dag 259	Salmernes bog	108-110
Dag 260	Johannesevangeliet	18-19
Dag 261		20-21
Dag 262	Første Johannesbrev	1-3
Dag 263	1 Joh 4-5 + 2 Joh + 3 Joh	
Dag 264	Ezekiels Bog	1-5
Dag 265		6-10
Dag 266	Salmernes bog	111-113
Dag 267	Ezekiels Bog	11-15
Dag 268		16-18
Dag 269		19-21
Dag 270		22-24
Dag 271		25-28
Dag 272		29-32
Dag 273	Salmernes bog	114-116
Dag 274	Ezekiels Bog	33-35
Dag 275		36-39
Dag 276		40-43,12

Dag 277		43,13-46
Dag 278		47-48
Dag 279	Daniels Bog	1-3
Dag 280	Salmernes bog	117-118
Dag 281	Daniels Bog	4-6
Dag 282		7-9
Dag 283		10-12
Dag 284	Haggajs Bog	1-2
Dag 285	Ezras Bog	1-5
Dag 286		6-10
Dag 287	Salmernes bog	119,1-88
Dag 288	Nehemias' Bog	1-3
Dag 289		4-7
Dag 290		8-10
Dag 291		11-13
Dag 292	Zakarias' Bog	1-6
Dag 293		7-10
Dag 294	Salmernes bog	119,89-176
Dag 295	Zakarias' Bog	11-14
Dag 296	Esters Bog	1-5
Dag 297		6-10
Dag 298	Titusbrevet	1-3
Dag 299	Første Timotheusbrev	1-3
Dag 300		4-6
Dag 301	Salmernes bog	120-123
Dag 302	Andet Timotheusbrev	1-4
Dag 303	Første Krønikebog	1-5
Dag 304		6-9
Dag 305		10-14
Dag 306		15-18
Dag 307		19-24
Dag 308	Salmernes bog	124-126
Dag 309	Første Krønikebog	25-29
Dag 310	Anden Krønikebog	1-5
Dag 311		6-9
Dag 312		10-14
Dag 313		15-19
Dag 314		20-23
Dag 315	Salmernes bog	127-129
Dag 316	Anden Krønikebog	24-28

Dag 317		29-32
Dag 318		33-36
Dag 319	Malakias' Bog	1-3
Dag 320	Matthæusevangeliet	1-4
Dag 321		5
Dag 322	Salmernes bog	130-132
Dag 323	Matthæusevangeliet	6-7
Dag 324		8-9
Dag 325		10-11
Dag 326		12-13
Dag 327		14-16
Dag 328		17-18
Dag 329	Salmernes bog	133-135
Dag 330	Matthæusevangeliet	19-21
Dag 331		22-23
Dag 332		24-25
Dag 333		26
Dag 334		27-28
Dag 335	Jobs Bog	1-5
Dag 336	Salmernes bog	136-138
Dag 337	Jobs Bog	6-10
Dag 338		11-15
Dag 339		16-21
Dag 340	Jobs Bog	22-28
Dag 341		29-32
Dag 342		33-37
Dag 343	Salmernes bog	139-141
Dag 344	Jobs Bog	38-42
Dag 345	Prædikerens Bog	1-3
Dag 346		4-7
Dag 347		8-12
Dag 348	Ordsprogenes Bog	1-4
Dag 349		5-9
Dag 350	Salmernes bog	142-144
Dag 351	Ordsprogenes Bog	10-14
Dag 352		15-18
Dag 353		19-22
Dag 354		23-26
Dag 355		27-31
Dag 356	Højsangen	1-8

Dag 357	Salmernes bog	145-147
Dag 358	Johannes' Åbenbaring	1-3
Dag 359		4-6
Dag 360		7-9
Dag 361		10-12
Dag 362		13-16
Dag 363		17-19
Dag 364	Salmernes bog	148-150
Dag 365	Johannes' Åbenbaring	20-22

